New York Pub Lib
476 Fifth Ave
DEC 8 1911

„Vienybe Lietuvninku"
IŠEINA KAS SEREDA
Brooklyn, :: , New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose..... $2.00
Europoje ir kitur..... $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus
Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku.
J. J. Paukštis ir K. Brazys
120-124 Grand st.
Brooklyn, New York.

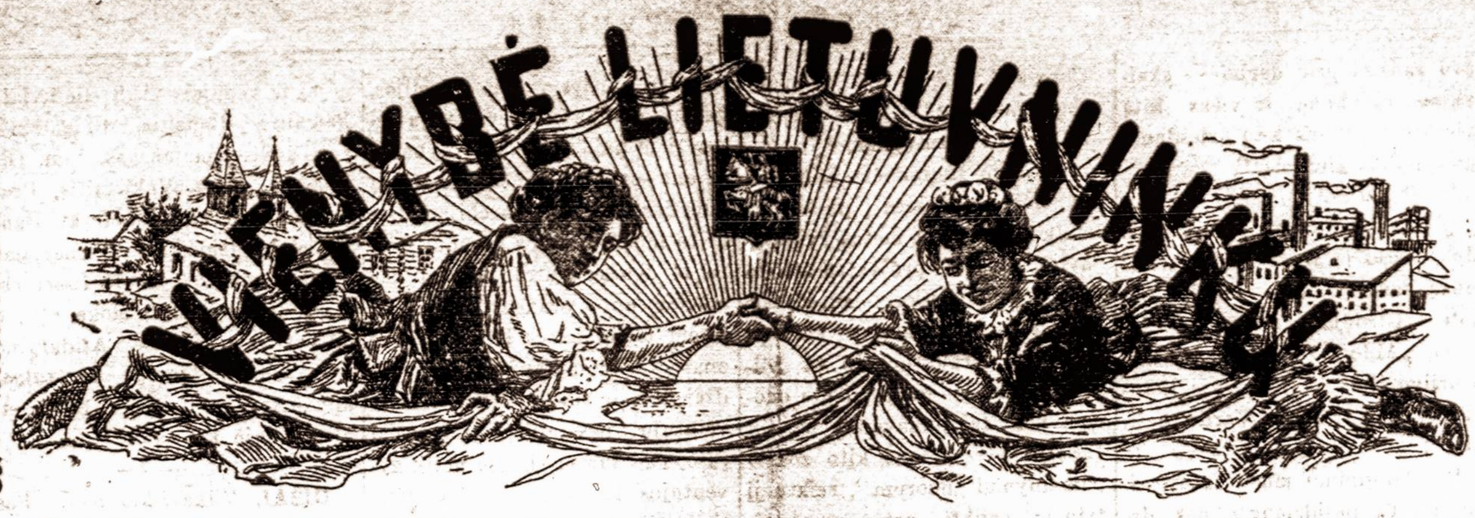

The Lithuanian Weekly
„Vienybe Lietuvninku"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY
Brooklyn, :: New York
Yearly subscription rate
In the United States..... $2.00
To Foreign Countries..... $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on application.
Address all communication to publishers:
J. J. Paukštis & K. Brazys
120-124 Grand st.
Brooklyn, New York

Visuomenes, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 49. Brooklyn, N. Y. 6 d. Gruodžio (December) 1911 m. Metai XXVI.
Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under Act of March 3-rd, 1879.

KUN. TUMAS IR MŪSŲ BIZNIERIAI.

Parvažiavęs Lietuvon iš Amerikos, po triukšmingųjų misijų, kun. J. Tumas važinėja po miestus ir skaito lekcijas, kuriomis nori supažindinti mūsų vientaučius Lietuvoje su amerikiečių gyvenimu. Tose lekcijose kun. Tumas laikosi tos pačios tėmos, kaip ir Amerikoje kalbėjo: čionai jisai gyrė Lietuvą ir jos gyvenimą, o tęnai jisai peikia Ameriką ir jos gyvenimą. Žinoma, jisai pasako daug ir teisingų dalykų. Lietuvoje yra didelė dirva, ir daugumui lietuvių visai nereikėtų bastyties po svetimus kraštus, jeigu jie šitą dirvą permatytų ir jeigu jie mokėtų ją išnaudoti. Kodel jie nemoka? Čia kun. Tumas neteisingai atsako. Jisai mato *apgailėtiną pasekmę, bet nemato dar labjau apgailėtinos priežasties.* Jisai sako, kad amerikiečiai perdaug pasileidę ir girtuokliauja.

Lietuviai keliauja iš savo tėvynės ne piragų jieškoti, bet duonos kąsnio. Jie keliauja ne laisvės vedami, bet vargų-vargelių ir savo tamsumo spiriami. Ne girtuoklystė juos prie to priveda, bet negeros sąlygos juos įmurdo girtuoklystėn. Męs matome girtuoklius ne tarpe augštesnių lietuvių luomų, bet tarpe žemesnių, — tarpe tų, kurie neturi tarpe savęs stipro tautiško sąryšio ir kurie delei to niekados tinkamai neapsišviečia ir nepagerina savo būvio. Šitie gaivalai tankiausiai paaukauja save ir savo šeimynas ant aukuro baisaus molocho—*alkoholio.* Todel ne juos reikia peikti, bet tą priežastį prašalinti. Mūsų veikėjams ir kulturnešiams reikia daugiau pagalvoti apie sudrūtinimą mūsų tautiškojo gyvenimo, apie mūsų nacionalinę vienybę. Ar męs taip dirbame?

Kun. Tumas neužginčys, jogei pas mus nevisi apšviesti žmonės dirba savo tautos vienybės labui. Ir kalbėdami apie kun. Tumo agitaciją, męs kaip tik užsidursime ant mūsų kuningėlių. Jų tarpe yra daug apšviestų žmonių. Na, ir kaip jie supranta lietuvių tautos ateitį? Jie sako: męs norime tokios Lietuvos, kuri neštųsi obalsį „Deus et Patria" (Dievas ir Tėvynė"). Pripažinkime tą obalsį „Deus et Patria" geru. Bet kodel jisai per šešius šimtus metų Lietuvos neišganė? Kodel jis Lietuvą atidavė svetimiems, o jos vaikelius išvijo po svietą klujoti ir sau duonos kąsnio jieškoti? Tiesa, tasai obalsys nuavė lietuviui vyžas ir apavė čebatais, da padailino jo krūtinę ir škaplieriais su ražančium. Bet lietuvio galvon nieko neinpylė. Atėjo Lietuvon žmonės labjau apsukresni, labjau suprantą savo tautiškąją vienybę: žydai, lenkai, vokiečiai, ir visą lietuvio gardžiąją duonutę jam iš panosės atėmė. Tai „Deus et Patria" nuopelnas. Jeigu mūsų kuningai pamatytų, jog ant pirmutinės vietos reikia statyti tautiškoji vienybė ir žmonių apšvietimas; jeigu jie šitą obalsį šitaip perkilnotų: „Patria et Deus" (Tėvynė ir Dievas), tada būtų visai kas kita, — tėvynės reikaluose jie dirbtų iš vieno su plačiausiais mūsų visuomenės klodais, o religiją paliktų bažnyčios ir žmogaus sąžinės dalyku, kaip tas yra amerikonų ir anglų bažnyčiose, nes religija yra tiktai filosofijos, o ne politikos klausimas.

Mūsų dvasiškija nori pati visuomenę vadovauti, per tai net religijos reikalus sujaukia ir nupuldo. Jie akyliai uždaboja, kad draugijos būtų katalikiškos, mokyklos katalikiškos, laikraščiai katalikiški, blaivybė katalikiška, politika katalikiška, — viskas katalikiška. Tuom tarpu pati katalikybė senai jau kokioje prikaitėje užmesta ir ilgų metų vortinkliais apsivėlusi. Nebėra laiko su ja užsiimti mūsų kuningams — jie baisiai užimti politika. Paklausk mūsų katalikų minią: ką reiškia katalikybė, kokis jos pamatas — ji nieko nežinos, nors šeši šimtai metų, kaip ją Lietuvoje mokina. Mūsų katalikas težino persižegnoti ir „Tėve mūsų" su „Sveika Marija" be klaidos sumesti (Amerikoje didžiuma jau ir tą primiršo!), na ir šį-tą žino iš katechizmo, kad yra Dievas, dangus ir pragaras. Tai ir viskas. Apie vyriausį krikščionybės pamatą — *meilę artimo* ir apie didžiausį žmogaus uždavinį — *žmoniškumą,* mūsų prastas vargdienis negirdėjo iš mūsų kuningų lūpų. Mat kuningui rūpi tik politika! Todel žmogus ir mokinasi žmoniškumo jau kur kitur: laikraščiuose, kningose, prakalbose, susirinkimuose, o ne bažnyčiose. Didesnė dalis jau niekur nesimokina ir iš tos tai minios išeina pasileidėliai ir girtuokliai. Todel veltui šaukti ant mūsų žmonių pasileidimo ir girtuoklystės, iki mūsų kuningai neapleis politiką, ir neužsiims didžiausiu uždaviniu — *vienijimu savo vientaučių ir mokinimu žmoniškumo.* O iki to nepadarys, tai mūsų kuningams visuomet bus tinkamai prikišamas žinomas priežodis: „Daktare, išgydyk pirma pats save!"..

Tai dar neviskas, ką kun. Tumas rado Amerikoje blogu. Blogai esą ir Amerikos lietuviški biznieriai. Ant jų jisai suverčia labai didelę dalį lietuvių nupuolimo. Šitokią-pat melodiją traukia ir Amerikoje kai-kurie desperatiški agitatoriai. Tik mūsų agitatoriai turi mat kitokį tikslą. Musiškiai sako, kad delei mūsų „buržųjų"-biznierių niekaip negalįs įvykti socializmas; kad tik tų „siurbėlių" esą nebūtų, tai socializmas — ūžt! ir begyvuojąs. O kun. Tumas iš kitos pusės apgailauja liaudį: anot jo, mūsų biznieriai pripratiną žmones prie girtuoklystės, o kiti visoki lietuviški bankieriai nunešą žmonių sudėtus piningus. Kaip matome: ir mūsų agitatorių ir kun. Tumo melodija taip falšyva, kad jai nepritaikytų balso ir geriausis dirigentas.

Lietuviai biznieriai niekuo nėra blogesni, už kitų tautų biznierius. Biznieriaus dvasė per visą svietą vienoda: jisai parduoda tavorą ir už tą ima piningą. Jeigu ne jisai parduos tavorą, tai parduos kitas. Jeigu lietuviai negaus sau pirkti pas lietuvį biznierių, tai eis pas kitatautį, kuris neblogiau mokės piningus paimti, o dar neblogai ir nuskus tamsų žmogelį arba žmonelę. Taip jau mūsų biznieriai niekuo neblogesni už Lietuvos biznierius, apie kuriuos patįs Lietuvos laikraščiai nesišykštėdami aprašo: taip jau ir anie moka paimti piningus, moka paponauti ir parodyti visokius „kuražus". (Lietuvoje biznio dvasė neblogesnė net ir tarpe visuomenės veikėjų-inteligentų, apie ką jau nesykį pas mus buvo rašyta ir čia nebenorime dar sykį bakstelti pirštu į akis...). Dar nepadarė nei kun. Tumas nei kas kitas reformų tarpe savo biznierių, kartais viršijančių apsukrumu ir amerikiečius, todel bereikalo badoma į akis mūsų biznieriams...

Bet apie kokius biznierius kun. Tumas kelia šauksmą? Jisai primena saliūnininkus ir „bankierius". Ir delei jų skalbja visus biznierius. Tai dar ne visi biznieriai. Tai tik šimtinė dalelė biznierių. Biznieriumi skaitosi pas mus kiekvienas, kuris kuomi-nors publikai patarnauja: groserninkas, mėsininkas, visokios ir nesuskaitomos ryšies krautuvninkai, kningininkai, spaustuvninkai, laikraščių leidėjai. Ar juos visus reikia skalbti? Ar ir jiems reikia kun. Tumo absoliucijos? Ar ir jie platina tarpe lietuvių girtuoklystę ir morališką nupuolimą? Mums rodos, kad ne. Mums rodos, kad kun. Tumas nori savo brolių kuningų kaltę pridengti ir suversti visą lietuvių nupuolimo kaltę ant mūsų biznierių, kaip ant žinomojo pas žydus „išpirkimo ožečio". Jeigu girtuoklystė vieši, tai čia ne visi lietuviai biznieriai kalti: čia kalti patįs žmonės, kad eina į karčemas ir kalta valdžia, kad užlaiko labai palaidą karčemų systemą. Juk taspats yra ir Lietuvoje. Pas mus gi, jeigu saliūne sedės ne lietuvis, tai kuogreičiausiai pasiskubįs įsikraustyti koks žydelis ar airis ir dar begėdiškiau nuodys „polanderius" su medžio alkoholiu. Pagaliaus jeigu ir pasmerktum lietuvius saliūnininkus, tai reikia žinoti, kad didžiuma mūsų saliūnininkų yra... karšti parapijonai, kuriuos rodos turėtų mūsų kuningai nuo šito užsiėmimo atpratinti. Arba vėl tie „bankieriai", ant kurių kun. Tumas uždeda anathemą, visai jau nėra taip pavojingi. Pavojingesni yra visokie prašaleiviai, nežinomų tautų ir nežinomos sąžinės gaudagrašiai, kurie kas mielas metas, tai vienur tai kitur bankrutina ir nuneša vargšo lietuvio paskutinį centą. Iš lietuvių bankierių labai retai girdėtis bankrūtai; o jeigu kurie ir subankrūtina, tai vėlgi pasirodo, kad... jie buvo karšti parapijonai ir net su kuningais susidėję varė biznį.

Te nebus suprantama, jog męs norime pataikauti nesąžiniškiems biznieriams, kurie kartais ir tarpe lietuvių atsiranda. Tokiuos mūsų laikraštija pusėtinai gerai nutyžia, laiks nuo laiko apie juos aprašo ir perspėja visuomenę. Bet męs nenorėtume, kad būtų platinama klaidinga nuomone, būk lietuviai biznieriai aplamai yra neverti visuomenės užsitikėjimo. Lietuviai biznieriai, vidutiniškai imant, yra daug teisingesni už svetimtaučius. Gal jie mažiau sugėbi vesti biznį, mažiau saldliežuvauja publikai, kaip daro žydai. Tai čia jų kaltė, — kaltas yra jų nemokslumas. Vienok, apskritai imant, lietuviai biznieriai čia labai didžiai palaiko mūsų pramoniją, pasigelbėjimą vieni kitų lietuvių, nemažai jie prisideda ir prie mūsų kulturinių darbų. Pereik visas mūsų pirmeiviškas draugijas, perbėgk akimi praėjusių metų lietuvių kokius viešus sumanymus, kokius didelius mūsų išeivystėje darbus, visur rasi pridėtą mūsų pirmeivių biznierių dešinę ir kišenę. Kur reikėjo piningų uždėti, kur reikėjo žingsnį žengti prie valdžių ar augščiau stovinčių amerikonų, visur buvo stumtas į priešakį mūsų biznierius: „eik jau tu, nes tu gali ir moki!" Todel bereikalo kun. Tumas ir čionai kurstė mūsų visuomenę prieš biznierius ir tą-patį nori indiegti Lietuvoje, iš kur tūkstančiai naujų lietuvių kada-nors į Ameriką atkeliaus ir tokią klaidingą mintį atsineš. O gal delto kun. Tumas mūsų biznierių luomą žemina, kad čionai biznieriai šliejasi liberališkon pusėn, mažiau bedalyvauja parapijose, o daugiau pirmeiviškuose darbuose? *Well,* tokiu būdu mums būtų suprantamas jo apipiešimas Amerikos biznierių kokiomis lervomis... Bet faktas vistiek pasiliks faktu, kad jo piešimai neteisingi, kad mūsų biznierių luomas nenupuldo mūsų vientaučių, kad jis nėra taip kurčias ant tautos reikalų, kad ir „Saulės" mokyklų krepšelin jie dėjo saujas piningų, ir kad nei „Saulės" mokykloms nei kitiems mūsų tautos reikalams neprideda nei sulūžusio šillingo kokie žydai, airiai ar yankiai biznieriai, nors milijonus dolerių jie iš lietuvių saujos kasmetas sau susižeria!..

PERŽVALGA.

// **Delei SLA. agitacijos.** Gavome iš „Tėvynės" redakcijos blankutę, kurioje praneša, jog S. L. A. kuopoms paveda nubalsuoti: ar reikia išrinkti tam tikrus S. L. A. apmokamus organizatorius? Šitas sumanymas labai svarbus. Jeigu SLA. yra tokia organizacija, kurioje šelpja sąnarius taip, kaip ir didelėse amerikonų apsaugos draugijose, tai kodel būtų nereikalinga užlaikyti tam tikrus apmokamus organizatorius? Juk tokius visos draugijos užlaiko. Tuomi jos pačios eina stipryn ir visiems sąnariams esti geresnis susišelpimas. Šitas SLA. sumanymas šiaip skamba:

„Įnešta kuopų nusprendimui ir nubalsavimui, kad kuopos kur tik reikia ir galima, išrinktų sau organizatorių (agentą), kurio privalumas būtų kalbinti prie S. L. A. naujus narius ir kolektuoti mokesčius nuo tų, kurie nelanko susirinkimų, o ypatingai nuo suspenduotųjų. Organizatorius turėtų būti apmokamas šiokiu būdu: nuo naujų narių: pusė įstojimo mokesties eitų organizatoriui, o antroji pusė liktų kuopoje. Nuo suspenduotųjų narių ir nuo tų narių, kurie iš nerangumo nelanko susirinkimų, už iškolektavimą mokesčių organizatorius gautų kuopos reikalams skiriamus piningus. — Apmokama organizatoriui už naujus narius iš SLA. Centro. Kadangi organizatorius pačios kuopos renka, tad jie turi būti po kaucija, kurią užstato kuopai, ir visa kuopa už juos atsako prieš SLA."

•

// **Delei McNamaro prisipažinimo.** Kitoje vietoje yra pranešama, jog James B. McNamara prisipažino, kad jisai išdinamitavo Los Angelės dienraštį, kuris buvo nedraugiškas darbo unijoms. Šitas atsitikimas bene bus pirmutinis Amerikos historijoje. Skaudus bus smūgis socialistų partijai, dar skaudesnis smūgis visoms darbo unijoms, ypatingai Amerikos Darbo Federacijai, kurie taip greitai pasiskubino dėti galvą už McNamarus, nelaukę ištyrimo teisėjų, nelaukę užbaigimo bylos. Žinoma, negalima labai papeikti McNamarų užtarytojus: gailiaširdystės ir solidariškumo; jie buvo vedami humaniškumo, jie gynė darbo vadovų autoritetą ir darbo unijų vardą. Jie buvo įsitikinę dar nuo garsiosios anglekasių vadovų (Moyerio—Haywoodo) bylos, kad kapitalistai unijas slopina ir jieško progos, kaip tik jas nužeminti. Bet nevisuomet galima savo jausmais sekti. Nevisuomet galima ir unijų vadovais patikėti. Tą dabar ir parodė McNamarų byla. Unijos visuomet gėros. Jos yra vienintėlė darbo žmonių viltis prie iškovojimo geresnių algų ir patogesnių darbo sąlygų. Tačiaus šita kova turi būti taip jau humaniška, taip jau nesutepta kriminalizmu, kurį męs užmetame kapitalistams. Šitas atsitikimas bus didelė lekcija visiems: ir darbo unijoms ir laikraštijai, kad į darbo vadovus nevisuomet žiūrėtų, kaipo šventuosius. Jie yra tokie-pat silpni žmonės, kurie per nuolatinį intempimą nervų agitacijoje, per nuolatinį maitinimą savęs aštriomis kalbomis ir min-

timis, sugadina savo valią ir pa-tampa paskutiniais desperatais, kad ant galo nebesibijo nei tokių baisių priemonių griebtis, kaip Los Angeles dienraščio išdinamitavimas, kuriame pražuvo 21 žmogus, tokie-pat vargo pelės, kaip ir kiekvienas duonos kąsnio pelnytojas. Ant desperatų niekuomet negalima pilnai užsitikėti. Jie geri žmonės. Bet jie pagedę. Męs tokių pavyzdžių turime ir tarp mūsų. Geriausi vyrukai, pradėję save maitinties desperacija, ilgainiu visiškai iškrypsta iš kelio ir tampa pavojingiausiai nuodytojais žmonių sąmonės. Kur tik jie eina, į kur tik jie žiūri, visur jie mato juodus paveikslus, visur jie mato beviltį. O šitas visuomet žmogų nupuldo ir pražūdo. Tebūnie šitas atsitikimas dideliu pamokinimu ir mūsų partijų, draugijų ir laikraštijos vadovams!...

*

// **Dar apie „Informacijos Bjūrą''.** „Žvaigždės'' N47, p. J. Gabrys rašo iš Paryžiaus, jog tėnais 8 d. lapkričio buvę susirinkę įvairių tautų informacijų bjūrų vedėjai, kurie ir nutarę susivienyti į vieną ryšį, po vardu „Office Central de Nationalitės''. Tan ryšin inėjęs ir žinomas lietuvių „Informacijos Bjūras'', kurio vedėju buvo p. Gabrys. Gruodžio 15 d. š. m. būsiąs šitos įstaigos atidarymas. Tarpe ko kito, šitas sąryšys žadąs išleisti ir savo laikraštį, kuris apginsiąs prispaustųjų tautų reikalus. Bet tam tikslui reikia piningų, todel p. Gabrys atsišaukia į amerikiečius, kad sumestų nors $600. Tačiaus atsišaukia tik į mūsų kuningus, kad jie savo parapijose parankiotų piningus. Iš tos priežasties „Lietuva'' (N48) sako: „Įsteigtasai p. Gabrio Informuojamas Biuras didelės lietuvių visuomenės sympatijos neįgijo, jį rėmė tik mūsų klerikalai, tariant kuningai, lygiai europiečiai, kaip ir amerikiečiai. Tad ir Centralio Tautų Ofiso reikaluose p. Gabrys, kad ir atsiliepia į visus „brolius amerikiečius'', tečiaus tik gerbiamaisiais kuningais tepasitiki''.

„Lietuva'' labai teisingai pastebėjo p. Gabrio siaurą pokrypsnį. Jeigu užsienių Informacijos bjūras turėtų patarnauti visai mūsų visuomenei, tai jisai turėtų būti ir visos visuomenės remiamas ir palaikomas. Jeigu gi jis bus remiamas tik parapijose sukolektuojamais piningais, tai jau čia bus nebe visos visuomenės darbas. Jeigu suvienytas bjūras kalbėsis su mūsų visuomene tik per „Žv—ždę'', aplenkdamas kitą visą mūsų spaudą, tai jisai padarė klaidą jau tą-pačią savo krikštynų dieną. Gera yra ir „Žvaigždė'. Bet ji dar nėra mūsų visuomenė.

*

// **Susipranta.** „Rygos Naujienos'', kurios yra su aiškiais palinkimais prie tarptautiškumo ir mažo paisėjimo apie lietuvių tautystę, nesenai (N43) parašė labai gražų įžengiamąjį straipsnelį apie mylėjimą savo prigimtos kalbos. Išto rašinėlio galėtų ir mūsų „internukai'' pasimokinti. Sako:

„Broliai, Lietuviai! Branginkime savo kalbą, mokykimės grynai lietuviškai kalbėti, bet neniekinkime ir svetimų kalbų. Dabar Lietuvoje jau pasiliko šviesiau: išeina kningelės ir laikraščiai; atsiranda Lietuvos sūnai, tėvynės mylėtojai. Atsiranda ir mums mokytų žmonių, kurie rūpinasi tautos reikalais. Todel męs, mažiau apsišvietusieji, nepalikime užpakalyje, nepalikime darbą tiktai kitiems, bet pridėkime ir savo rankas prie darbo — skaitykime, rašykime ir viens kitą vieskime. Viens kitą šviesdami, amsybę naikinkime!''

*

// **Waterburyje savaitraštis.** Mums rašo iš Waterburio vienas mūsų sandarbininkas šitokią žinutę: „Girdėjau nuo p. Lukošiaus, „Aido'' redaktoriaus, kad neužilgo išeis Waterburyje lietuviškas savaitraštis. Vardo nežinau''.

Pasidauginimu mūsų savaitraščių reiktų pasidžiaugti, nes dabartiniai savaitraščiai perdaug yra užimti ilgomis žiniomis iš didesnių ir mažesnių lietuviškų kolonijų, pertat jie nebeaprėpja vietinių lietuvių gyvenimo. Kada turėsime laikraščius didesnėse kolonijose, tai jų reikalai susituops apie vietinius laikraščius ir kiekvienam kitam laikraščiui liks vietos užsiimti daugiau vietiniais reikalais, taip kad ilgainiui kiekvenas laikraštis stengsis kuodaugiausiai turėti skaitytojų ant vietos ir jų gyvenimą pakylėti augštyn.

*

// **Lietuvio išradimas.** Kaip mums rašo p. Nienius iš Wilkes Barre, Pa. tėnykštis žinomas fotografistas p. Šukys, mūsų vientautis, esąs išradęs indomią priemonę, su kurios pagalba esą galima vienu fotografiškos kameros traukimu nuimti kelis negativus ant sykio. Tą išradimą p. Šukys jau ėsąs užpatentavęs. Jeigu tai yra tiesa, kaip mums rašoma, tai reikia pasidžiaugti, jog mūsų vientaučiai savo gabumu pradeda atsižymėti.

*

// **Dr. K. Grinius areštuotas.** Iš Senapilės mums rašo p. A. A. P., jog 13 d. lapkričio tapo areštuotas gana žinomas lietuvių veikėjas, Dr. K. Grinius, ir pasodintas Kalvarijos kalėjiman. Vėliaus gavome ir iš „Lietuvos Žinių'' perskaityti tą-pačią žinutę, kurią tarpe žinių iš Lietuvos ir perspausdinome. Iš to pasirodo, kaip mūsų veikėjams surišta yra kiekvienas žingsnis.

*

// **Prie ateinančio manifesto.** Ateinančiais metais, kaip žinoma, sukanka 300 metų, kaip dabartinė Rusijos carų Romanovų giminė arba dynastija užėmė sostą. Prie tos progos yra laukiamas manifestas, iš kurio daugelis iš Rusijos prasišalinusių politiškų prasikaltėlių tikisi pasinaudot ir grįžti namon. Ar šitos lūkestys išsipildys, tą parodys ateinantie metai.

*

// **Prie amerikiečių šmeižimo.** Kun. Tumas, kaip jau męs rašėm kitoje vietoj, puikiai „atsidėkavoja'' amerikiečiams už jų duosnią ranką, kuriuos perstato esančius didžiausiame kūno ir dvasios skurdę, ištvirkime; nyksta, ištautėja; kuningai esą da palaikytų lietuvius doroje, bet šitą darbą **pirmeiviai trukdą!...** Delei tos priežasties „Tėvynė'' smailiai patėmija: „Kun. Tumas, matomai, tarė ačiu Amerikos pirmeiviams už jų geras širdis ir už $19,000, o ypatingai chicagiečiams, už jų pagalbą ir gausias aukas''. Suprantama, šitokios „padėkos'' amerikiečiai nesitikėjo. Ir gal dabar, gavę šalto vandens kibirą ant nugaros, paliaus begarbinę kiekvieną atvažiavusį iš Europos, ar reikalingą ar nereikalingą. Yra ir pas mus, kaip remtinų įstaigų, taip ir labai gerbtinų žmonių, kurių darbų nenorime tik pamatyt.

*

// **Nauja SLA. konstitucija.** „Tėvynės'' N48, prasidėjo spausdintis naujos SLA. konstitucijos projektas. Nesulyginame dar šito projekto su esančia konstitucija, neigi gilinamės į pamatines smulkmenas. Bet metus žvilgį iš paviršiaus, šisai projektas atrodo gana populiariškai surėdytas. Reiktų da ir čia tūlus sunkius terminus išbraukti, kaip va „pilnaveikmybė''— quorum, nes quorum nėra tai pilnaveikmybė, tik tiesotumas. Nėsant kito žodžio pamainymui „quorum'', reiktų jį taip ir palikti, arba pasakyti: „seimo tiesotumas''.

*

// **Apie Paryžiaus parodos liekanas.** Anuomsyk per „Tėvynę'' buvo užklausta europiečius: kas dėjosi su Paryžiaus Parodos lietuvių skyriaus liekanomis, kurios buvo lyg skirtos globai S. L. A. Dabar „Liet. Žinios'' atsako, jog tos liekanos senai jau guli Liet. Mokslo Draugijoj, Vilniuje. Buvę apie tai savo laiku pranešta ir S. L. A. valdybai, tik ši gal per užsimiršimą apie tat visuomenei nepranešė. Dabar tas išsiaiškino ir žinome, kad šitos parodos liekanos yra saugioje ir geroje vietoj.

*

// **Nauji vertimai lietuvių kalbon.** „Tėv.'' N48, p. Ona šiaip rašo: „Nesenai užbaigiau versti lietuvių kalbon M. Monks veikalą „Baisųs atidengimai arba Vienuolyno slaptybės'' (Awful Disclosures by Maria Monk), kuris nepoilgam išeis iš spaudos''. Redakcija gi priduria, jog esą pranešta, kad kieno tėn esą išversta L. Tolstojaus veikalas „Išminties vyrų mįslįs kiekvienai dienai'' (Mysli velikich liudei).

IŠ VISUR.

× **Rusų armija maršuoja Persijon.** Tarpe Persijos ir Rusijos santaika suiro. Rusija buvo pareikalavusi, kad Persija prašalintų amerikoną Shuster nuo vyriau sio finansų užveizdėtojo vietos ir atsiprašytų Rusiją už konfiskavimą ex-šacho brolio turtų, kurie yra įvesdinti į Rusijos bankus. Nei vieno iš tų reikalavimų Persija neišpildė. Todel rusų valdžia paliepė savo kariuomenei eiti į persų sostapilę Teheraną. Kaipogi 4000 rusų armijos ir išmaršavo nuo Kaspijo jūros linkui Teherano. Kuom tas užsibaigs, nežinia. Persijoje pakilo baisi neapykanta ant rusų. Baimė yra, kad įnirtę persai nepradėtų skersti visus tėn esančius rusus. Persų parliamentas griežtai atstatė krūtinę prieš Rusiją ir pasakė „Męs norim pasirodyti nuo rusų politikos neprigulmingais. Jei Rusija išplėš mūsų neprigulmybę, tai bus tokia Dievo valia''. Visa dabar viltis yra ant Anglijos, kuri dar nori persus su rusais sutaikinti.

× **Chinų revoliucija trimfuoja.** Pagaliaus chinai revoliucijonieriai paėmė didelį miestą Nan-King, kurį per keles dienas su didžiausiu intempimu bombordavo. Dabar revoliucijonierių rankose veik visa Chinijos šiaurė. Teisybė, valdžios kariuomenė atėmė iš revoliucijonierių miestą Hanyang ir intužę mandžai be pagailos išskerdė apie 500 chinų gyventojų. Bet tai dar nestipra pergalė. Abelnai manoma, kad valdžia turės pasiduoti ir mandžų dynastija turės pabėgti. Visą viltį valdžia turi ant barono Kottu, kuris žadąs gauti 30 milijonų paskolos iš francūzų ir belgų kapitalistų. Su tais piningais ir su 100,000 likusios valdžios armijos, gal esą galima bus revoliucija suturėti ir palikti mandžų dynastiją ant sosto, tik įvedant stiprą konstitucijinę monarchiją. Bet ar ta laimė pasiseks baronui Kottu iš debesų nutraukti, tai dar sakėmis ant vandens parašyta. Tuom tarpu karės baisenybės ir anarchija viešpatauja. Kaip mandžai, taip ir revoliucijonieriai paveiktųjų nesigaili. Laikraščiai rašo, kad tūlose vietose netik gyventojus išskerdžia, bet iš įnirtimo, tikru aziatišku būdu išplėšo iš lavonų širdis ir... valgo!

× **Opiumo kongresas.** Hollandijos sostinėje, Haagoj, prasidėjo tarptautiškas kongresas kovotojų su opiumo rūkymu. Pribuvo delegatai veik iš visų civilizuotų šalių.

× **Berlino streikas.** Berline sustreikavo apie 60,000 metalo išdirbėjų. Visa ta išdirbystė sustojo.

× **Curies skandalas.** Paryžiaus mokslinčiai ir visuomenė susilaukė naujo skandalo, be kurio francūzai negali ilgai išbūti, kaip žuvis be vandens. Šiuo sykiu skandale figuruoja mokslinčių numylėtinė, p-ni Curie, garsinga radiumo išradėja. Matykit, ji paviliojo nuo ponios Langevin, jos vyrą prof. Langevin, kuriame atradusi „moksliską širdį''. Prasidėjo didelė persiskyrimo byla. Mokslinčiai stengiasi p-nią Curie pridengti nuo šmeižimo. Bet laikraščiai liežuvėlius vistiek galanda. Čia mat skani sensacija.

× **Ex-sultano žemčiūgų išpardavimas.** Paryžiuje prasidėjo išpardavimas turkų buvusio sultano Abdul Hamido žemčiūgų. Tik mažą dalelę išpardavė, o jau surinko 2,700, 000 frankų. Pusėtinai turkų valdono būta prisirinkta brangenybių!

× **Mexikoj gręsia nauja revoliucija.** Pareina žinios iš Mexikos, jog ne gen. Reyes keliąs maištus. Jisai esąs panaudojamas tik kaipir kokiu dengtuvu. Mexikoje revoliucija esanti keliama daug platesnė, ir ją organizuojąs kitas sosto jieškotojas, būtent Francisko Gomez.

× **Turkų—italų karė.** Iš Romos praneša, jog nesenai buvusiame susirėmime turkų su italais Henni apygardėse tiek daug pražuvę turkų, kad iš pradžios nei nesuskaityta. Tik paskiaus italai bedarydami kratas, radę apie 500 turkų ir arabų lavonų namuose ir po laukus. Čia, žinoma, turkai prakišo. Apie 300 jų pakliuvo ir italų nelaisvėn. Italijos premieras Giolitti sako, kad jie nesiskubįsią užbaigti karės, nes išde esą užtektinai piningų; jie bandysią alsinimu nugalėti turkus ir arabus Tripolio apygardėse.

Iš Lietuvos.

VILNIUS. Vilijos Bendrovė nutarė pradėti veikt nuo ateinančių Naujų Metų: pirmiausia pardavinės svetimus išdirbinius, o kiek vėliau pradės dirbt ir savo fabrike. Direktorium paskirta agronomas Jonas Smilgevičius, ūkio dalykų ir vaisbos žinovas.

Lietuvių bankas Kaune. Spalių 20 d. Kaune atidaryta „Kauno Antrosios Savytarpio Kredito Draugijos Bankas''. Banko įsteigėjai ir vedėjai vieni lietuviai: Petraitis, Banaitis, Grigaliauskas, adv. Samajauskas, kun. Olšauskas, mok. Vokietaitis, Prapuolenis, Garalevičius ir kt. Banko įstatai leidžia savo nariams skolinti nuo 200 iki 10 tūkst rb. Už indėlius bankas moka 6%, o už paskolas ima 9%. Atidarymo dieną bankas turėjo 11 tūkst. apyvartos kapitalo ir 110 tūkst. atsakomojo kapitalo.

GIŽAI, Vilkaviškio pav. Pas mus vien tik vargas su laikraščiais. Pačtos nėra, o valsčiaus raštinėj dažnai prapuola. Keista, kad tokie „konfiskuotojai'', regis, apsišvietę žmonės, o taip nesigėdi naudotis svetimais laikraščiais. **J. Žilinskas.**

RADVILIŠKYJE dvarininkas von Struve yra paaukavęs savo apdegusį seną didelį mūrą su pleciumi pačiame miestelyje. Iš to mūro sienų galima sutaisyti geras būtas. Savininkas aukoja tą namą tuo tikslu, kad padarius Radviliškyje **miesto mokyklą.** Šiomis dienomis buvo atvažiavus iš valdžios komisija tos gausios dovanos apžiūrėt. Da pasakoja, kad von Struve turįs savo dvare medinį gražų namą, kuriame pats gyvendavo pagrįžęs vasarą; tą namą ketinąs padovanoti miesteliui ir gi su tikslu, kad padarius jame pradinę mokyklą. Nors Radviliškyje yra jau viena prad. valsčiaus mokykla, bet ji visuomet kimšte prikimšta.— Yra da gelžk. mokykla, į kurią primama tik gelžk. tarnų vaikai. **Kapladantis.**

PUŠALOTAS, Pan. pav. Jau arti metai, kaip pas mus yra atkeltas kamendorius, kuris nuo pirmutinės savaitės skelbja blaivybę ir keikia girtuoklystę. Bet girtuoklybė pas mus delto nesimažina. Matyt, tas savotiškos kovos būdas nėra pasekmingas. Kodel negalima atidengti „Blaivybės'' skyriaus? Rasit, būtų pasekmės geresnės? **Kazelis.**

TULIŪNŲ dvaras, Pušaloto par. Tai neperdidelis, bet sėdi tame dvare vienas iš didžiausių mūsų apylinkės turtuolių p. Balsevičius. Daug apie jį žmonės kalba, „bet ką jų suvysi''... Pasakysiu tik, kad p. Balsevičius pas mums nebegauna darbininkų. O darbininkų reikia, tat reikėjo jieškoti kitose gubernijose. Šiemet atvažiavo, agento prikalbėti baltgudžiai. O kaip gailis, čia atkeliavę! Pradėjęs kalbėti, nieko kito nekalba, kaip tik apie savo apsivilimą. Laukia, kad kaip nors pabaigus metus, kad grįšt į savo kraštą. **Kazelis.**

TVEREČIUS, Švenčionių pav. Čia žmonės labai girtuokliauja, vienas kitam pavydi. Taip esanti viena lietuvio krautuvė Tverečiuje, kuone visai žmonių nelankoma iš pavydo; visi perka pas žydus. Delto monopolis ir dvi aludi gerai gyvuoja, ir daug yra slaptų smūklių. Žinoma, taip gyvenant ir nelaimių nemažai atsitinka. Spalio 15 d. buvo vestuvės. Žmonių prisirinko daug, o naujokų da daugiau. Naujokai prisigėrę pradėjo muštis. Nugalėtieji subėgo pas vestuvninkus, bet ir čia juos atitiko. Prasidėjo da didesnės muštynės, gavo ir visai nekalti. Kuomet vienas iš vestuvininkų pasakė, kad perstotų mušęsi, tuojau jam pradėjo duoti, peiliais supjaustė, perpjovė ranką vienai moterei. Naktį susipešė piemenįs. Ir taip peštynės vienos baigės, kitos prasidėjo. Sužeidė jaunąjį. **Ten buvęs.**

RUKŠNĖ, Vytebsko gub. Rukšnės parapijoj lietuvių priskaitoma iki 300 žmonių. Laikraščių čia ateina tik du ekzemplioriai „Liet. Ukin.'' Pasiūlius kam laikraštį, kiti atsako, nemoką skaityti. Jei rusiškas, girdi, būtų, tai tuomet skaitytų. Delto girtuoklybė čionai bujoja gerai. kai-kurie net turi įsitaisę degtinės dirbtuves.— Draugijos jokios nėra, savos mokyklos taipgi nėra ir vaikus leidžia į rusų mokyklas. Delto vaikai jau kitaip ir nekalba, kaip rusiškai. Vertėtų rukšniečiams įsitaisyti sava mokykla, ne niekinti savos kalbos, mesti girtuoklystę. **Mikolas Putra.**

MIROSLAVAS, Seinų pav. Viršininkas kyšio neėmė. Nesenai pas mus buvo viršaičio rinkimai. Nors kuningas per pamokslą prirodinėjo pavojingumą už degtinę išrinkto viršaičio, vienok, renkant, vieną bet-gi už degtinę išrinko.— Pagal įstatus, Suvalkų gub. renka du kandidatu, iš kurių vieną valdžia pagal savo nuomonės tvirtina viršaičiu. Už degtinę išrinktasis sumanė nulenkt ir valdžią ir nuvežė Seinų viršininkui kyšį — 200 rublių. Bet nelaimė: kyšį viršininkas konfiskavo, paaukodamas cerkvei, o nuo kyšio davėjo atėmė teises būti bet-kokiu valdininku. Minėtasai kyšio davėjas yra da Miroslavo bažnyčios „dozorninkas'' (parapijos išrinktas). **Ekeke.**

GRAŽIŠKIAI, Vilkaviškio pa. Bus apie 3 mėnesiai, kaip pas mus atsidarė krasos skyrius. Krasos reikalais užsiima valsčiaus sekretorius. Žmonės džiaugiasi, kad jau už laiškus penkkapeikių nereikės duoti. Neilgai taip buvo. Sekretorius vėla prisakė duoti, kaip pirma kad davė. Sekretorius už vežimą gauna iš krasos valdybos 220 rb., bet laiškanešiui nei kapeikos neprideda. Turbut delto ir tie penkkapeikiai prisakyta duoti, kad laiškanešiui sumokėtų algą. **Š—is.**

VABALNINKAS, Pan. pav. Spalių 16 d. buvo „Blaivybės'' dr. šusirinkimas. Perskaityta iš „Vienybės'' apie viso pasaulio blaivininkų (Haagoj) 13-tą suvažiavimą. Paskui svarstyta apie ingijimą nuosavių namų arbatinei. Nutarta imti pajus nemažiau po 50 rub. Bet priimtų ir po daugiau; kas turi banke padėjęs, tai ir čia galėtų padėti, o draugija mokėtų nuošimčius ir kartu grąžintu sumą. Dabar už namus metams nuomos mokama 150 rb. Nutarta imt pajus, kad ir ne iš narių. Išrinkta Vabalninko Mažeikytė į Kauno moterų draugijos ūkio mokyklą, ba Vabalninko arbatinės „Lietuvaitės'' numeris laimėjo lioteriją 150 rb., kurių negalima išimt, bet reikia leist mergaitė mokytis, o išmokus, kad kaip nors atitarnautų apie pusę sumos. **Iš Pr. Kipšas.**

(„Liet. Ukin.'')

Vyskupų suvažiavimas. „Vil. Viestn.'' rašo, kad buvęs šiomis dienomis Peterburge katalikų vyskupų suvažiavimas, sukviestas buvęs del pastarojo svet. tikėjimų departamento rašto apie vaikų katechizaciją. Vyskupai turėję aptarti šiuos klausimus: 1) katechizuojamųjų vaikų amžius, 2) kokiuo metu katechizuojama, 3) kokia kalba katechizuojama, 4) kaip plačiai mokoma katechizmų, 5) kaip ilgai mokoma, 6) ką sako del katechizavimo bažnyčios įstatymai (kanonai)?

PANEVĖŽYS. Tuo tarpu niekas nemoko lietuvių kalbos realinėje, miesto mokykloje ir mergaičių gymnazijoje; mokytojų seminarijoje moko lietuvių kalbos toks žmogus, kuris pats nekiek apie ją teišmano. Būtų gerai, kad mokinių tėvai arba kas kitas pasirūpintų gauti mokytoją, kuris išmokytų lietuviškai vaikus. **L.**

AKNYŠTA, Ežer. apskr. Aknystos parapija traukiasi prie pat Kuršo sienos, gyventojai lietuviai ir latviai. Parapija turi tris mokyklas: miestelyje dviklasę ministerijos su trimis mokytojais, iš kurių vienas lietuvis; Baršių sodžiuje pradedamąją su lietuviu mokytoju ir trečią ką-tik atidarytą Kalnageidenų sodžiuje; mokytoja joja latvė. Apšvietimas pas mus pradeda po truputį kilti, žmonės ima blaivinties. Vertas paminėjimo toks atsitikimas: susipratę Mažučių ir Baršių sodžių ūkininkai nutarė nebegerti svaiginamųjų gėrimų, savo nutarimą surašė ant poperiaus, kad paskui už jo nepildymą galima būtų pasižadėjimą sulaužius net piningais nubausti. **L. Z.**

ŠIAULIAI. „S. Z. T." praneša nugirdęs, kad čia žadama inkurti nauja ūkio draugija, vardu: „Kauno gubernijos ūkininkų sąjunga". Būsianti tai smulkiųjų ūkininkų draugija.

LEIPALINGIS, Suv. g. Seinų apskrities viršininkas praneša „Suv. Gub. Vied.", kad dar birželio 26 d. 1911 m. iš Liepalingio valsčiaus valdybos kaž-kas pavogęs Liepalingio valsčiaus vaito pečėtį.

SKAISTGIRĖ, Šiaulių ap. Skaistgirė — nedidelis miestelis, stovi prie vieškelio iš Žagarės į Joniškį. Be bažnyčios yra pernai atidaryta ministerijos vienklasė mokykla. Žinomas daiktas, yra ir monopolis, keletas nedidelių krautuvėlių ir prie jų karčemėlių. Parapija grynai lietuviška, žmonės gyvena gana tvirtai. Didžiausia jų nelaimė, kad geria, vienok kova su girtybe pradeda rodyti savo gerus vaisius: kai kur per vestuves ir kitus pokylius meta vartoję degtinę ir kitus svaiginamuosius gėrimus. Sodiečiai iš dalies mėgsta ir dainavimą, dainuoja daugiausiai naująsias dainas, nors šiek tiek moka ir tautos dainelių. **L. Z.**

Iš PRŪSŲ LIETUVOS. Gumbinė. Spalių 31 d. vokiečių draugija „Zingakademie" buvo sutaisiusi koncertą, kuriame šale vokiečių dainų buvo padainuotos ir dvi lietuvių daineli: Lietuvių hymnas ir Sasnausko „Tu, mano motinėlė". Lietuvių dainos, anot „N. L. C." padarusios gerą ir malonų įspūdį.

Muzikos mokykloje. Lapkr. 2 d. Vilniaus ciesor. muzikos mokykla intaisė pirmąjį šiemet savo mokinių vakarą. Vakare dalyvavo ir dvi mūsų dainininkės, mokinės: p-lė L. Skalskaitė ir p-lė Palavinskaitė. Apie tą koncertą rašo „V. V.": „Dainininkė m-nė Skalskaitė iš širdies, gera intonacija, padainavo ariją iš „Pikovaja Dama" ir „Vertero". Ką del pirmą kartą dainavusios Karmilovo mokinės, p-lės Palavinskaitės, tai apie jos mokyklą dar nėra ką kalbėti, bet medžiaga pas dainininkę nebloga".

Tikėjimo nebemoko. „Vien." praneša, kad Vilniaus vyskupijoje nebemoko katalikų tikėjimo daugiau, kaip 100 mokyklų, kadangi vyresnybė netvirtinanti paskirtųjų tosna mokyklosna kapelionų.

Nėra lietuvio mokytojo. Iš Panevėžio praneša, kad nėsant lietuvių kalbos mokytojo — realinėje mokykloje ir mergaičių gymnazijoje lietuvių kalbos nebemoko jau arti pusės metų.

Kratos Liepojuje. Pasak „K. Wil." Liepojuje, lietuvių draugijoje, moterų draugijoje ir kitose padaryta šiomis dienomis kratos. Krėtė del policijos susekto nepersenai Liepojuje draustino susirinkimo.

Uždarė esperantininkų draugiją. Vyriausybė įsakė uždaryti Varšavos „Rusų esperantininkų Liigos" skyrių. Uždarę delto, kad ir Peterburgo esperantininkų Liigos veikimas taip-pat esąs sustabdytas.

Peterburgo baltarusių kningų leidimo draugija „Zahlane sonce i ū naše vakonce" nutarė pradėti leisti naują baltarusių laikraštį „Maladaja Bielarus"; eis jis knin gomis po 160 puslap. nepaskirtu laiku. Rašys: 1) apie visuomenės reikalus, 2) mokslą, ypač baltarusių tyrinėjimai, 3) dailioji raštija.

(„Viltis".)

VELIUONA, Kauno gub. Del sauso rudens ūkininkai buvo nusiminę, manė, kad žieminiai javai nesudygs, bet prie kalvų ir drūtesnių žemių, ar kurie anksti sėjo ar vėlai, visų vienu kartu sudygo po lietaus. Drėgnesnėse žemėse anksti pasėtieji sudygo retai, bet ir tuos nukirto kirminukai. Šiemet visai kitokie kirminai kirto laiškus — geltoni; žmonės juos vadina „kirvarpoms"; tos kirvarpos ir medžius graužia, ir miltuose, ir apiplėkusiuose grūduose randasi; tai jos šį metą į rugių laiškus įsisuko ir plotais laiškus nukapojo.

SAPEISKAS, Mohilevos gub. Čionykščiai lietuviai yra atkeliavę iš Kauno gub. Savo kalbos jie neužmiršo ir yra gana susipratę; gaila tik, kad mėgsta gerti degtinę. **Antanas Juodela.**

(„Šaltinis".)

Vilniaus general gubernatorija. Šiomis dienomis tam tikra Valst. Dūmos komisija irgi pritarė pirmiau sumanytajam Vilniaus general-gubernatorijos panaikinimui.

Archivo reikalai. Švietimo ministerija įsakė Vilniaus mokslo apskr. valdybai sustatyti planą ir sąmatą naujiems namams, kuriuose ketinama intaisyti centralinį senovės kningoms ir dokumentams krauti — archivą. Apskričio valdyba kreipėsi į miesto valdybą, reikalaudama iš jos, kad paskirtų tam tikslui dykai žemės kur-nors, kad ir priemiestyje. Tame archive ketinama krauti visi 15-to iki 18-to šimtamečio dokumentai. Aišku, jog toks archivas — tai brangus ir svarbus mūsų praeities tyrinėtojams šaltinis.

Svečias. Vilniaus lietuviai susilaukė nepaprasto svečio; Helsingforso universiteto profesorius d-ras Niemi atvažiavo čia ilgesniam laikui tyrinėti lietuvių dainų ir kalbos. Ketina jis čia darbuotis L. Mokslo Dr-jos kningyne bene iki balandžio mėn.

Naujos šimtarublės nuo 25 — X—1911 m. išleidžiamos vietoj 100-rublių su „1898" metų skaitline.

„Sporto klubas". Šiomis dienomis Vilniuje, gubernatoriui leidus, atidaromas lakstytojo Šarskio „Sporto klubas", kurio tikslas įsteigti Vilniuje lakstymo mokyklą. Klubas pasitiki, jog pasiseks jam dar šiemet ingyti bent du nuosaviu aeroplanu.

Naujas lenkų laikraštis. Pradėjo šiomis dienomis eiti Vilniuje naujas pigus dienraštis „Gazeta Codzienna". Atsakomasis redaktorius kun. Rutkovskis.

Kiek šiemet Vilniuje naujokų paimta. Stoti turėjo šiemet 975 vaikinai, iš kurių reikėjo paimti 380. Bet galima buvo tinkamųjų tarnystei išrinkti vos 279, imant dagi tokius, kurie del savo šeimyniško padėjimo turėjo pasilikti.— Trūksta sulig surašų 58 žydų ir 43 krikščionių. Sveikatos išmėginimui pasiųsta ligonbūtin 123 vaikinai.

KAUNAS. Kauno miesto valdyba nutarė duoti vyriškajai gymnazijai pašalpos per trejus metus po 750 rublių kasmet. Nutarta taipogi duoti pašalpos 7000 rublių pabaigti statyti žydų mokyklai „Talmud-Tora". Kauniškė „Vienybė" dejuoja, kodel miestas šykštauja pašalpos „Saulės" mokykloms, kurių užlaikymui reikia lietuviams kasmet sudėti po 23 tūkstančius rublių.

Naujos mokyklos. Šiomis dienomis buvo Meškučiuose (Šiaulių pa.) atidengta nauja pradinė mokykla gr. Nariškino namuose. Tokią-pat mokyklą atidengė ir Selepkoniuose (Šaduvos valsčiuje).

Nauju Kauno rym.-kat. seminarijos profesorium yra skiriamas kuningas Paltarokas, kurs yra baigęs Peterburgo dvas. akademiją ir dar kai-kurį laiką mokėsi užsienyje.

Vestuvių sutrumpinimas. Kaikurie „Blaivybės" skyriai Kauno gub. nutarė nekelti vestuvių ilgiau kaip dvi dienas. Beto nutarta dar neraginti svečių gerti.

Žieminiai javai. Centralinis statistikos komitetas, besiremdamas žiniomis, surinktomis visame krašte, paduoda šitokias žinias apie šių metų žieminių javų sudygimą: **Vilniaus gub.** visur gerai želmuo išrodo, išskiriant **Trakų pav. Kauno gub.** želmuo visur nelabai koks, o Kauno ir Reseinų pavietuose visai prastas. **Gardino gub.** želmuo gana geras.

KOSCIENIEVIČAI, Vileikos p. Čia suimti trįs vargonininkai katalikai: vienas vietinis, kiti iš kitur atvažiavę. Kaltinami jie yra pasityčiojime iš pravoslavų tikybos. Taip bent rašo „Siev. Zap. Žizn".

Suvalkų mokyklų Direkcijos viršininkas išleido aplinkraštį, kuriuo įsakyta būtinai („pod opasenijem neželatelnych posliedstvij po službe") lankyti sykiu su mokiniais visiems mokytojams ir mokytojoms artimiausias bažnyčias kiekvieną tabelinę dieną, o taipgi ir šventadieniais.

Reikia gi žinoti, kad Suvalkų g. yra dabar tokių mokyklų, kur artimiausia bažnyčia už kokia 9—10 varstų, tai dabar mokytojas eik su vaikais tokį kelią...

Svarbu laikraštininkams. Geležkeliai gabena naujus laikraščius keliauninkams skiriamose traukiniuose ir ytin pigia kaina. Kaži-kas pasinaudojo tuo palengvinimu ir ėmė tokiu būdu siuntinėti ir senus laikraščius. Kilo klausimas, kokius laikraščius vadinti senais, o kokius naujais. Gelžkelio tarifo visuotinas suvažiavimas nutarė, jog mėnesį po išleidimo laikraštis vadinasi senas ir negali būti siuntinėjamas papiginta kaina.

Pravoslavų misionierių komitetas susitvėrė Vilniuje kovai su katalikybe ir kitomis tikybomis, mūsų šalyje išsiplatinusiomis. Komiteto pirmininku būsiąs Kauno rusų vyskupas Elefterius.

RASEINUOSE nuo Naujų Metų apsigyvens lietuvis advokatas Andrius Mačys, išėjęs mokslus universitete.

MARIAMPOLĖ. Daktaras K. Grinius suimtas. Žandarų viršininkas Kislinskis 13. XI. (31. X.) 1911 rytmetyj iškratė Marijampolėj d-rą K. Grinių, paėmė visokių užrašų, laiškų ir kningyčių ir patį daktarą nugabeno į Kalvarijos kalėjimą. Kaltina prigulėjime prie L. S. D. partijos ir Augščiausios Rusijos valdžios įžeidime. Mat prieš kokį pusantro mėnesio d-rui K. Griniui, kaipo parodos komiteto nariui, buvo atnešęs koksai tai žydas du transportu, kuriuodu norėjęs statyti parodon kaipo eksponentus. Vieną transporantą d-ras K. Gr. apsiėmė parodoj pastatyti, o kitą patarė nestatyti. Mat jame buvo išrėžyta erelis su karūna ir „Bože Caria Chrani!" Tai, anot d-ro K. Gr., būtų neparanku išstačius Parodoj, nes galėtų koksai neišmanėlis per Parodą negerai atsišaukti apie išstatytas emblemas ir iš to išeitų Majestoto įžeidimas arba bent nesmagumas Parodai. Nepriėmime anų emblemų ir suranda p. Kislinskis prasikalsimą sulig 128 Krim. Įstatų.

Žinia, tasai dalykas greičių greičiausiai niekais užsibaigs, nes aišku, kad prasikaltimo čia nėra, bet kol kas d-rui K. Griniui prisieis kalėjime sėdėt ir sveikatą ardyt, kuri ir taip nekokia esanti. **N.**

Iš LATVIJOS.

RYGA. Šiemet būsianti minkšta, be didelių šalčių žiema, kaip tą sprendžia medžiotojai, nes miško paukščiai dabar prieš žiemos užstojimą besilaiką labai toli nuo žmonių apgyventų vietų.

Muštynėse, Rygoje, prie „Vilia-Novos" 30 d. sp. liko opjai perdurtas peiliu darbininkui Petrui Mickevičiui pilvas. Jo gyvybė pavojuje.

Pasergėta, kad traukiniuose tarpe Dvinsko ir Rygos dažnai pradėta vogti, važiuotojams užmigus.

Naujos Latvių mokslo skleidimo draugijos įsteigiamasis sąnarių susirinkimas atsibuvo Rygos Latvių Draugijoje 30 sp. Prie d-jos prisirašę jau 120 sąnarių. Į valdybą išrinkti: Tillbergas, R. Zarinš, architekt, Rukšas, J. Kugas, J. Bissenieks, J. Brigaders, A. Bergs ir Art. Berzinš, visi jau gana žinomi latviai mokslinčiai ir visuomenės veikėjai. Neaišku tik, kuo skirsis ši nauja draugija nuo Rygos Latvių Draugijos, kurios veikimas mokslo žinioje platus, jau senai žinomas ir tikslas regis niekuo neskirias nuo šios naujos draugijos.

Juozas Vitolis, žinomas latvių kompozitorius ir profesorius Peterburgo konservatorijos laipkr. 5 d., Peterburge apvaikščiojo savo 25 metų darbavimos jubilėjų. Šiai iškilmei konservatorijos salėje atsibusiąs didelis koncertas.

Lomonosovo, garsiojo rusų rašytojo 200 metų gimimo diena buvo 8 d. šio lapkričio. Mokinius šioje dienoje įsakyta buvo paliuosuoti nuo mokslo.

Doros policija, Rygos miestas išmoka į metus 5000 rub. užlaikymui policijos agentų, kurie dabotų, kad miesto gatvėmis nevaikštinėtų ištvirkėlės. Bet kadangi šiame dalyke matyti didelis policijos apsileidimas, miesto valdyba nusprendė įnešti sumanymą miesto dūmai, nebemokėti šitų piningų nuo 1912 m.

Rygos siuvėjai, laiks nuo laiko streikavę įvairiose dirbtuvėse, dabar streiką užbaigę. Šį-tą laimėję.

Nubaudė. Rygos gubernatorius administrativiškai nubaudė darb. Vladislavą Pivarūną ant 1 mėnesio arešto už kurstymą Brauno medžio fabriko darbininkų prie streiko.

Latviai darbininkai Rygoje, kaip girdėti, sumanė pasistatyti savo pylį. Šis sumanymas dabar aptariamas vietinėse latvių darbininkų-profesialinėse draugijose.

Liepojus. Policija išleidus įsakymą, kad mokiniams del nepriderančio užsilaikymo, užginta lankyti viešus vakarus be mokyklos vyresnybės raštiško leidimo ir parduoti jiems stovinčias vietas.

Liepojus. 23 d. spalinio ryto, 4 varstai už Liepojaus ant Perkonės kapinių buvo padarę susirinkimą 37 Liepojaus socialdemokratai, bet netikėtai liko aplenkti policijos su žandarais ir suimti. Pas 5 darant kratą namuose rasta uždrausti raštai, revolveris ir šautuvas. Suimtieji visi darbininkai, apart vieno valdininkėlio. Vieni vėliau paliuosuoti, bet 13 pasilikta.

Liepojus. Spalių 29 d. buvo krata latvių draugijoje. Iš suimtųjų nesenai ant kapų laike sueigos soc.-demokratų 10 pasirodė prigulį prie moterų draugijos. Eina garsas, kad latvių draugija būsianti uždaryta.

Lemzalis. Nuštropuotas „Auseklio" redaktorius P. Stumpas 300 rubliais arba 2 mėnesiais arešto už straipsnius „apie streikus" ir „apie kai-kuriuos savyvaldos klausimus".

Kokenhauzen. Karė su cigonais. Nakty 28 spalių nežinomi vagis išvedė iš „Bambero" dvarelio arklį su pakinklais ir išlaužė svirną, iš kurio pavogta drabužiai ir kiti daiktai ant 179 rub. Pradėta vyties vagis, sekant pėdas ir pamiškėje atrasta cigonų taboras iš 11 žmonių. Cigonai pamatę žmones, ėmė šaudyti ir traukties miško gilumon; niekas tačiaus neliko sužeistas; vieną cigoną, kuris save vadina Aleks. Jurevičiu pasisekė suimti; atrastas taipogi pavogtas Bambere arklys ir daiktai, taipogi daugybė suvogtos naudos.

Mintaujos apygardos teismas sp. 24 d. tarp kitų bylų išnagrinėjo ir bylą apie Oną Vasilevičiutę 28 m. Skrebotiškio valsčiaus Panevėžio pav. Ji buvo apkaltinta už tai, kad balandžio mėn. š. m. gyvendama Kuršėje, Švitinės valsčiuje, Iceno viensėdijoje nužūdžius savo vaisių ir taip negyvą pagimdžius prieš laiką paslėpus. Teismas pasmerkė ją 6 mėn. į kalėjimą.

— Mintaujoje šiemet turėjo stoti prie liosų 30 žydų, bet visi pabėgę.

Bauskė, Kuršo gub. „R. Sl." praneša, kad garsiajam rusų rašytojui L. Tolstojui palikus be šliubo prigyventa duktė, kuri gyvenant dabar Bauskėje ir ištekėjus už Kuršės g. valstiečio Jakubo Silinio. Likus išauginta nekurios Švarco, o šiai mirus — Šebrų. Dabar šios Tolstojaus dukters vyras esą pradėjęs pajieškoti iš užaugintojų 100 tūkst. rub., būk tai Tolstojaus jai paliktų. Teisingumas žinios dar nepasitvirtino.

(„Rygos Garsas".)

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Sasnava, Suv. gub.— Pereitą savaitę (laiškas nuo 13 d. lapkričio) piktadėjai sugadino kun. Čėsnos „stebūklingas vietas": nakčia ant kapinyno nupjovė medelį, kuriame pagal Bartuškiutės pasakos, stovėdavo Šv. Panelė; parvertė akmenį ant tos vietos, kur statys naują bažnyčią, o ant kurio irgi apsireikšdavo Šv. Panelė, kurio, pagal kun. Čėsnos svajonių — šeši arkliai nepavežė, o jis pats nuo vežimo ant tos vietos nukritęs. Dar to negana, „stebūklingą" šulinėlį su arklių mėšlu užvertė!.. Kuningas iš gailesčio (nežinia: ar aukų ar stebūklų) gavo melancholiją. Ale užtai Bartuškiutė rami. Sako: Šv. Panelė liepė dabar koplyčioj melstis, nes ant kapinyno viš tiek jau jai ėsą peršalta apsireiškinėt.

A. A. P.

Mikolai, Šunskų valsčiaus. — Yra čionai vals. raštinė ir mokykla, kurioje mokinasi per 50 mokinių; būtų ir daugiau, ale stokuoja vietos. Valstiečiai šioje apygardoje yra gana pažangus, tautiškai susipratę. Ateinantį metą statys į kandidatus ant teisėjo (sūdžios) p. Bielskų iš Paikiškių, — gerą tautietį, prieš dabartinį, p. Pocevičių iš Tarpučių, kuris ėsąs perdaug dvarponiams prielankus.

A. A. P.

Igliškėliai, Jevaravo valsčiaus. — Pas mus ant susirinkimo reikalauta 2 naujų mokyklų: Kuktuose ir Navasodžiuos, o taipogi panaikinimo vietinio traktieriaus, kuris daug žmonėms blėdies daro; žiūrėsim ar išklausys!..

A. A. P.

N. B. Oras pas mus (apie Senapilę) labai sausas; žmonės visi beveik neturi vandens, kitiems prisieina vežt iš užu kelių verstų; jeigu be lietaus užšals, tai bus didelis vargas su vandeniu.

Paroda labai puikiai nusisekė; buvo labai puikių audimų ir rankų išdirbinių. Vaidinimai irgi gerai nusisekė, tik vieta buvo permaža, sunku buvo gauti bilietus. Vaidino pirmą vakarą „Blindą", antrą „Ūkanose", trečią — koncertas, ketvirtą „Rūtų Vainiką". Dainavo choras iš Jurbarko.

Būtų gerai, kad tokios parodos būtų kožną metą; mat daugumą šįmet nesirengė, mįslino, kad kai pernai vėl bus užginta.

A. A. P.

IŠ RUSIJOS.

Kieva. Čia, kaip jau rašėm, eina didelis teismas ant intendantų — tai yra viršininkų, kurie pirkdavo iš sankrovų daiktus kareiviams ar šiaip į valdžios įstaigas. Jie pirkdavo ir pusė piningų kažin kur sutirpdavo. Bet dabar valdžia suranda, kad intendantai milijonus valdžios piningų pasidalindavo su tavorų pristatytojais. Vienas iš pristatytojų—Lukoševičius, patsai šiaip liūdija šitame teisme: „Visi pirkliai davė kyšius ir visi viršininkai prašė kyšių". Ir iš tų kyšių visi atsilygindavo valdžios piningais. Beabejonės ir Kievo intendantai gaus atsitūpti kalėjiman, kaip atsitūpė Maskvos intendantai.

Varšava. Garsų lenkų rašytoją Senkevičių netyčiomis sužeidė medinčiai medžioklėje. Padarė jam operaciją, išėmė šruotus iš žaizdos, ir labai atidžiai gydo lenkai daktarai savo talentuotą romanistą.

Kieva. Čionai gubernatorius įsakė policijai peržiūrėti visų žydų pasportus, ir pas kuriuos tik atras pasportus išduotus visam gyvenimui (besročnus) prisakyta atimti ir pamainyti laikinais pasportais. Matyti tai daroma, kad paskui būtų galima visai nebeišduoti.

Odesa. Gen. Tolmačevas uždraudė laikraščiams atspausti atsišaukimą, kurį buvo paleidusi į visuomenę senai žinoma ir bepartijinė „Laisva Ekonominė Draugija", kviesdama šelpti badaujančius žmones. Matyt, valdininkai pavydi pašalinėms draugijoms darbavimosi del baduolių.

Iš Amerikos.

McNamarų byla užsibaigė. Los Angeles, Cal. gruodžio 1 d. netikėtai abudu broliai McNamarai prisipažino prie dynamitavimų ir tuomi užsibaigė šita garsinga ir tiek ermyderio padariusi byla. James McNamara prisipažino išdynamitavęs Los Angeles dienraščio „Times" budinką, kur žuvo 21 ypata, o jo brolis John'as prisipažino suplėšęs LLewellyn gelžies fabriką. Dabar prisiekusiji teisėjai tampa nebereikalingi, todel juos paleido, o ant prasikaltusių McNamarų bus išduota nuosprendis 5 d. gruodžio. Sulyg bausmės įstatų ir delei jų prisižinimo, juos nebaus mirties bausme. Menama, kad James McNamara gaus ant viso gyvenimo kalėjiman, o jo brolis John gaus ant keliolikos metų.

Prisižinimas McNamarų sutrenkė, kaip griaustinis. Darbo vadovai, vieni McNamarų išsižada, kaipo kriminalistų; kiti gailinasi, kad pasidavė suvilioti. American Federation of Labor prezidentas Gompersas net apsiverkė, išgirdęs McNamarų išpažintį. Jų apgynimui esą surinkta fondas iš $190,000. Dabar aukos reiksią sugrąžinti aukautojams. Pakenks šitas atsitikimas visoms darbo unijoms, ypatingai socialistų partijai. McNamarai prisižino, kaip tik prieš rinkimus Los Angeles miesto valdybos ir socialistų kondidatas ant majoro Harriman nebesitiki pereiti. Negana to, patsai Washingtono kongresas žada labjau suvaržyti darbo unijų veikimą ir pardavinėjimus dynamito. Detektivų viršininkas Burns kapitalistų akyse išaugo į kokį milžiną. Jisai žada dar daugiau tokių bylų iškelti darbo unijų vadovams. Paskutiniais metais esą atsitikę į 113 dynamitavimų. Ar jis ką iškels, nežinia. Bet dabar McNamarai labai pakenkė ir darbo unijoms ir socialistų partijai. Kaslink McManigal'o, kuris išdavė McNamarų darbus, tai jis gal būsiąs paliuosuotas, nors po teisybės, ir jis nemažesnis buvo piktadėjas.

Judėjimas prieš Rusiją. New Yorko teisėjas Hahn, rabinas Foster ir kiti penki amerikonai važinėja po valstijas ir kalbina senatorius, kad kongrese padarytų nutarimą ir priverstų Rusiją pripažinti amerikoniškus pasportus. Daugelis senatorių jau tą prisižadėjo. Tarp kitų, New Jersey senatorius Briggs, iškalbus vyras, tan judėjiman prisidėjo. San Franciskoje visas miestas nutarė to iš Rusijos reikalauti. O jei Rusija nepaklausys, tai reikalaujama pertraukti su Rusija padarytą amerikonų sutartį 1832 metuose.

Bergeris už sufragizmą. Socialistų atstovas Bergeris apreiškė, kad jis ateinančiuose kongreso posėdžiuose įnešiąs billių, reikalaujantį moterims balsavimo teisių. Prie billiaus būsianti prijungta peticija su milijonu parašų iš įvairių Amerikos valstijų.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ.

BROOKLYN, N. Y.

Kas kartas vis labyn gerinasi mūsų scena, kas kartas vis geresnius ir geriau išpildytus veikalus tenka pamatyt ant scenos; jau lietuviai neužsiganėdina paprastais spektakliais, bet griebjasi prie operečių, melodramų ar tam panašiai. Dar žingsnis, ir gal pamatysim ant scenos lietuvišką operą.

Viena iš tokių melodramų — „Birutė" tapo pastatyta per Scenos Mylėtojus po vadovyste p. K. Strumskio Brooklyn'e 25 d. lapkričio, kurios išpildymą bandysime peržvelgti.

Palangos mergaitės, Birutės rolę išpildė p-lė E. Kanceriutė, kuri lošė taip, kad nieko geresnio norėt negalima. Ypatingai jai dailiai pasisekė rauda ir svyravimas: ar tekėt už Keistučio, ar ne. P-lė E. K. į tą rolę indėjo sielą, nekaltybę, doringumą taip, kad jai belošiant, ypatingai apgailaujant, kad reikės persiskirti su gimtine ir mylimais, sužadino pas žiūrėtojus tokius jausmus, kad nevienas nenoroms nubraukė ašarą. Sakau: ji nelošė, bet hypnotizavo. Ji iš publikos užsipelnė du gyvų gėlių bukietus — tai labai menkas atlyginimas už tokį puikų lošimą.

P-nas J. Baniulis Keistučio rolėje ir gi gerai atliko užduotį. Kad Birutės rolė būtų atlikta prasčiau, tai Keistutis būtų išrodęs labai puikiai. Bet dabar prie Birutės puikaus sulošimo, jis išrodė vidutinišku aktorium. Keistutis turėjo gerą styliuotą kalbą, aiškų balsą; lėta ir iškilminga, kaip karaliams pritinka, manera, tik persunki eisena. Keistutis išrodė 10 metų senesniu, negu reikėjo. Keistučiui viskas gerai pasisekė, išskiriant meilę prie Birutės, kurią p. J. B. nesugebėjo kaip reikia išreikšt. Juk žmogaus sieloje turi kas-nors darytis, kada jis, bijodamas dievų ir juos gerbdamas, paveržia tų pačių dievų auką; arba kada žmogus nužengia nuo karališkojo sosto, kad išaugštinti paprastą kaimo mergaitę. Čia Keistutis meilės scenoje išėjo lyg truputį bejausliu, bemyliu, tik taip sau del savo ūpo gerbjančiu Birutę, kas nėra tikra ir doram Keistučiui nepritinkama. Vienok visgi ta rolė, reikia pripažint, atlikta gana gerai.

Kryžiuočių vadas (p. P. Rimkus) buvo tikru ricierium, tik trupučiuką kenkė negarsus p. Rimkaus balsas; užtat kiti karžygiai savo roles atliko gerai; ypatingai pirmasis kareivis (p. P. Rakickas) buvo typišku kryžiuočiu.

Lizdeika (p. A. Gabrys) sulošė gerai, tik pabaigoje išėjo iš tono, ir būtų buvę inspūdingiau, jei būtų vartotas žemesnis balsas. Kryvė gi (p. P. Norvydas) indėjo savo rolėn gerą dozą komizmo, kas kaip kryvei viešai lyg nepritiktų daryt; vienok tas melodramoj leistina, ir tas labai rolę papuošė.

Prie Birutės brolių nieko negalima nei pridėt nei atimt — jie buvo paprastais kaimo berniukais. Jiems ypatingai dailiai išėjo pasipriešinimas, kuomet kryžiuočiai perša mistrą. Senas vaidyla (p. K. Kriaučiūnas) ir Birutės tėvas (p. V. Šibanauckas) savo roles atliko labai gražiai. Ypač pirmajam pasisekė skambinimas ant arfos ir pasakojimas besėdint ant akmens, o antrajam kryžiuožių pasveikinimas ir nepriėmimas dovanų.

Apskritai imant, visas lošimas buvo gyvu, išskiriant tik vaidelytes, kurioms jo stokavo; todel jų dainelės pas žinyčią netaip gyvai išėjo.

Apie muzikališkąją dalį nutylėsiu, kadangi joje mažą teturiu nuovoką, jei bent tiek galiu pasakyt, kad nesitikėjau, kad taip dailiai viskas būtų sudainuota, ypatingai duetai. Imant ištisai visą lošimą, reikia pripažint, kad nusisekė puikiai; nors daug kartų teko matyt įvairiausių lošimų ir operečių, bet tai tik šešėliai prieš šį. Tiesa, buvo padėtas milžiniškas darbas, bet už tai milžiniškos ir pasekmės. Tas vakaras daugeliui užsiliks atmintyje ant visados. Iš šio vakaro kiekvienas išsinešė malonius įspūdžius ir sužadintus jausmus.

Dar apie publiką. Ir ko čion nebuvo galima matyt: laisvamanį ir kuningą, tautietį ir socialistą, inteligentą ir prasčiokėlį — ir visi lygiai likosi užganėdinti. Daila juk neturi partijų ir partijos neturi ją išnaudot saviems tikslams, jei norima kad ji pasiliktų daila, o ne dailos karikatura, kaip daugiausiai pas mus ir yra. Publikos buvo netik pilna svetainė (sėdynių joje virš 1100), bet ir išlauko ant gatvės stovėjo būriai žmonių, negaudami bilietų. Sako, kad į 500 žmonių turėjo grįžt nieko nematę. Ir kur gi nepritrūks vietos, jei tik su tikslu „Birutę" pamatyt buvo atvažiavę iš Shenandoah, Scranton, Waterbury ir kitur, nekalbant jau apie vietinius ir iš apylinkės gyventojus.

Linkėtina greitoj ateityje susilaukti pamatyti kitą tokį veikalą ir taip gražiai išpildytą kaip šį kartą.

P. Norkus.

NEW YORK, N. Y.

Čia 26 d. lapkričio, nedėlios vakare, iš eilės šį sezoną atsibuvo trečia paskaita su įvairiais pagražinimais, surengta Lietuvių Ukėsų Politikos Klubo, paties klubo rūmuose. Žmonelių buvo pilnutėlė svetainė.

Skaitė p. P. Norkus iš Passaic, N. J. Liaudies Mokyklos narys, tėmoje: „Svieto pabaiga". Paskaita buvo gana žingeidi ir užinteresavo publiką, nes moksliškai nurodė kaip turės pranykti ant žemes gyvūnai, toliaus ir pati žemė užbaigs savo amžių iš senumo, jei ji nesusitiks su kitu kūnu, kaip tai kometomis, — tada jau ant žemes gyvybė turėtų anksciau pasibaigti.

Po paskaitų p-lė K. Jankauskiutė padeklamavo eiles „Apšviestūnams", p. J. Saurusaitis padainavo su piano pritarimu „Už giružės teka upė", kurią illustravo p. Račiūnas. p-lė Žilioniutė padeklamavo eiles „Gražu, ir gražiausia". p-nia M. Jukelienė padeklamavo eiles: „Miela man sapnuoti", kuriąs illustravo p. Račiūnas savo padirbtais pereitą vasarą lietuviškų typų paveikslėliais. Ant galo p. Račiūnas parodė porą eilučių judančių paveikslų. Publika buvo užganėdinta.

Čion turiu priminti, kad su newyorkiečiais smagu veikti; čion socialistų su pirmeiviais, tautiečiais, vaidai, skersakavimai ir prasivardžiavimai jau pranyko: visi griebėsi už tikro darbo, sujungė savo spėkas ir pradėjo blaškyti tamsą iš tarpo lietuvių.

Sekanti paskaita taipgi atsibus su įvairiais pagražinimais, gruodžio (December) 10 d., kurią skaitys p. J. O. Širvydas, Liaudies Mokyklos narys ant tėmos: „Mūsų jaunuomenės takai". Ši lekcija prasidės lygiai 6:30 nedėlios vakare, klubo rūimuose, 515 Hudson str. ir kampas W. 10-tos str., New York City. **Striukutis.**

BROOKLYN, N. Y.

Lapkričio 20 d. šių 1911 metų Taut. Namo salėje, 101—103 Grand str., Brooklyn, N. Y.— rūpesčiu Siuvėjų Unijos lietuvių skyrius 54-tas ir 19-tos L. S.S. kuopos tapo surengtas viešas susirinkimas. Susirinkimo tikslu buvo supažindinti su priežastimis New Yorko gatvių valytojų įvykusio streiko ir aprašyti toje betvarkėje įvykusias pasekmes.

Po visapusiškam apkalbėjimui ir apsvarstymui vienbalsiai nutarta išnešti sekančią rezoliuciją:

Kadangi didžiojo New Yorko gatvių valytojų streikas iššauktas yra tik atkaklumu miesto majoro ir kitų viršininkų;

Kadangi tas streikas — tai yra streiklaužių užlaikymas ir jų apsaugojimas miestui daugiau lėšuoja, negu išpildyti tų streikuojančių darbininkų reikalavimai būtų miestui lėšavę, ir

Kadangi streikui įvykus miestas paskendo nešvarume ir į nuodijančius dvokimus, nuo kurių gali išsiplatinti įvairios ligos.

Atidžion imant tą viską, męs, kaipo to miesto gyventojai, rendų ir taksų mokėtojai, išsireiškiame viešą neužsiganėdinimą New Yorko majorui p. Gaynor už jo pasielgimą su miesto darbininkais.

Reikalaujame, kad kuogreičiau siai susitaikintų su streikuojančiais darbininkais ir miestą apvalytų nuo dvokiančių išmetų.

Reikalaujame, kad būtų išpildyti darbininkų reikalavimai ir visi streikuojantįs darbininkai sugrąžinti prie darbo.

O darbininkams, tegul būna pasimokinimu ant ateities, iš kurios partijos urėdninkus rinkti, kad nereiktų streikuoti nei su policija muštiesi, kaip ir šiame streike atsitinka.

Tegul jums mieli darbo draugai, būna pavyzdžiu Milwaukee, Wis.

Tegul jūsų kova būna laimėta, širdingai velijame jums pilno pasisekimo.

Komisijos sekr. **J. Šukys.**

P. S. Viena kopija pasiųsta Gaynoriui, antra streikieriams, o kitos į angliškus ir lietuviškus laikraščius. **J. Š.**

GRAND RAPIDS, MICH.

Ruduo labai lietingas, iki šiol beveik kasdieną lija. Nesmagūs orai.

Darbai kiek silpniau pradėjo eiti; nors dirba pilną laiką, bet naujai pribuvusiams sunku gauti darbą. Vienoje šapoje Show Case pradėjo dirbti po 8 val. ant dienos užuot 10 val., kitos šapos dirba pilną laiką.

Draugija Sim. Daukanto nutarė surengti 10 d. gruodžio prakalbas; kalbėtoją žada pasikviesti iš Chicagos.

Per streikus lietuvių kapelija (benas) buvo kiek pairusi, bet dabar per A. Horomanskio rūpesnį, vėl susidrūtino, ir kasdien pribūna naujų sąnarių mokintis grajiti. Lietuviška kapelija senai buvo reikalinga Grand Rapidse. Repeticijas laiko kas pėtnyčios vakarą Lietuvos Sūnų salėj, kampas Hamilton ir Crosby gatvių. Norinti prisirašyti yra priimami kas savaitę pėtnyčioje, 8 val. vakare.

Vakarinėse mokslainėse lietuvių dauguma lankosi, taip kad pilnai turi darbo keturi lietuviai mokytojai, kurie du yra seni, iš pereitų metų, ir du nauji: p. Jonas Bielskas ir L. Braškis — jau treti metai mokina, o p. F. Latvėnas ir p-lė O. Grigaičiutė pirmus metus. **Garnupis.**

WATERBURY, CONN.

Kapucino Kudirkos, arba „Tėvo Kazimiero" misijos atsibuvo čia jau nuo 8 d. lapkričio ir pasibaigė ketvergo vakare 16-to lapkričio, per tą visą laiką apylinkės lietuvių tarpę didelis sujudimas; žmonės anksti iš ryto skubinai vaikščioja į bažnyčią, o vakarais iki vėlybai valandai palikdami joje. Daug visko prisiklausę, visokių išvedžiojimų girdėjo.

Pirmiausiu darbu ir apreiškimu buvo — tai aštri prisiega, kad negerti per aštuonias dienas, taip, kol jisai čia laikys misijas, ką žmonės šventai ir pildė, kad galima buvo patėmyti didžiausi girtuokliai buvo užsižadėję negerti ir negėrė. Tokiu būdu labai užkenkę saliūninkams, nes artinasi naujų laisnių išpirkimas. Ištikrųjų, jeigu ilgiaus dar pabūtų, tai ir kitokiems vertelgoms nekaip būtų, nes žmonės atsidavę ant maldos, tai nei nevalgo, neturi laiko nei kada apsišvarinti, — iš darbo parėję, nespėjo pavalgyti, su strioku bėga į bažnyčią, palikdami visus hygienos reikalavimus į šalį.

Kun. Kapucinas sako: „Senovėje lietuviai buvo galingi, turėjo savo kuningaikščius: Vytautą, Keistutį ir Algirdį; aplinkiniai kaimynai, girdėdami jųjų vardus, drebėjo prieš juos". — Taip, tas tiesa, Lietuva buvo galinga tada, kada ji dar stabmeldė buvo, bet priėmus krikščionystę, per prievartą vertimas į katalikystę, Lietuvai spėkas sumažino, — šitaip jam reikėtų atsakyti...

Lapkričio 3 d. laikė L. P. K. savo mėnesinį, skaitlingą susirinkimą, kuriame daugiausiai buvo kalbėta apie gymnastikos skyrių, nes tas klubas turi jau supirkęs lavinimosi įrankius ir išmokėjo dikčiai piningų. Nutarta priimti nuo aštuoniolikos metų sąnarius; pirma buvo tiktai nuo 21-mų. Dabar galės ir jaunesni vaikinai naudotis visokiais klubo intaisymais. Ant pabaigos pradėjo šaukti vardais, kad užsimokėtų mėnesinę duoklę. Kad pradėjo šaukti: Džialka Džian (Juodkojis Jonas), Stipins Piter (Stepanavičius Petras) ir dar daugybę visokių tam panašių iškraipytų pavardžių, kad net nei nežinia ką šaukia! Ištikro tai negeistinas apsireiškimas tarpe mūsų lietuvių Waterburyje. Dabarnykščios kartos, kurie prisirašo, maždaug panašesnės į lietuviškas pavardes; gal nuo Naujų Metų nekurie mūsų seni nariai ar negalės perkeisti į lietuviškas; bet jau man rodos bus jiems tai persunkus darbas, nes visi yra balsuotojai ir taip jau įsirašę į miesto kningas su iškraipytomis pavardėmis. Melstina būtų nors tų, kurie dar kandidatais, kad nors tie jau nedarytų gėdos mūsų Senutei Tėvynei!

Oras atšalo. 2 d. lapkričio buvo biskutį sniego, bet saulei pakilus, prapuolė. O 15 d. tai dikčiai buvo pasnigę.

Darbai silpnai eina; daug darbininkų paleidžia. Kiti išvažiuoja į kitus miestus darbų jieškoti, antri pasilikę, bando gautis į kitas; bet kaip nedirba, tai ir nepriima, per tai į Waterbury nei nevažiuokite iš kitur darbo jieškoti. **Waterburietis.**

WILKES BARRE, PA.

Turiu už garbę pranešti visuomenei, jog ir mūsų mieste randasi lietuvių, kurie yra atlikę darbą pagerinimui visuomenės reikalų. Vienas iš tų yra Juozas Šukys (18—20 East Market str.), kuris išrado du pagerinimu fotografiškųjų paveikslų. 1-mas yra: skrynutė, laikytoja kameros stiklų, o antras: dirbamosios diafragmos pridurkas kameroje. Du išradimai ir labai reikalingi del fotografistų.

J. Šukys, nuvažiavęs į Washington, D. C. nuėjo į patentų komisijos ofisą, — ir kuomet perstatė dalyką komisionieriui, tai tasai pasakė, jog to dar visai nėra. Todel Šukys padavė prašymą augščiausiam patentų komisionieriui, ir likosi priimtas išradimas, 26 d. spalinio, 1911 m. Department of the interior United State patent office, Washington, D. C. Komisionierius E. B. Moore.

Šukio išradimas yra tuo svarbus, kad su jo pagerinimu galima bus vienu stiklo indėjimu nutraukti keli ant syk paveikslai, o ligšiol buvo, jeigu nori traukti, tai turi kiekvienai ypatai ar grupei permainyti stiklą.

Pranešu visuomenei, kas fotografijos amatu užsiima, kad plačiau pasiteirautų nuo patiės Šukio; jis žmogus turėjo daug darbo, pakol rado tiesų kelią, nepatingės ir kitiems savo vientaučiams patarti, kad ir kiti žinotų ir sučėdytų piningus.

J. J. Nienius.

GARDNER, MASS.

Spalinio 12 d. vietiniai finai atidarė savo tautišką namą - beisalę, dabar tik ką užbaigtą statyti, 25 tūkstančių dolerių vertės. Finai geriau supranta tautystės reikalus taip patriotai, taip ir socialistai; nėra tokie rėksniai, kaip mūsų socialistai. Finų daugiausia socialistai ir darbuojasi ant savo tautiškos dirvos ir Gardnere, kaip žinoma, vien ant savo tautos namo didieji socialistai dėjo akcijas ir agitaciją vedė už namą. Garsus finų socialistas advokatas Huroa atidarant tautos namą, pasakė: „Esu Suvienytųjų Valstijų pilietis ir gimęs šioje Washingtono žemėje, bet šiandien jaučiuosi pilnas tėvynės meilės ir stoju už Finlandijos patriotizmą, kuris tik vienatinis apgynėjas ir švietėjas finų žemės".

Metėjėnas.

NEW BRITAIN, CONN.

(Mūsų kor.)

Lapkričio 26 d. vietinė Teatrališka kuopelė surengė vakarą; buvo perstatyta trijų veiksmų farsas T. Rutkauskio „Audra Giedroje''. Lošiant tarpakčiuose lietuviška orkestra griežė, E. Žigmančiutė iš Bristol, Conn. sudainavo solo: „Pakelkime broliai balsą'' ir „Miškas ūžia'', jos sesuo pritarė pianu. Dainos visiems labai patiko ir reikia pažymėt, kad p-lės Zigmančiutės esama geros solistės. Deklamavo eiles „Gamta ir Žmogus'' ir „Ruduo šaltas'' — p. J. Salaveičikienė. „Darbininko aimanavimai'' ir „Kodel varguolis tamsus'' — M. Paulauskiutė. „Šv. Petras''— S. Sakalauskiutė. Sudeklamavo gerai „Šv. Petras'' ir „Ruduo šaltas''.

Veikalėlis „Audra Giedroje'' yra juokingas, užtai gal lengviaus ir sulošti; nusisekė puikiai. Pažymėtinai gerai atliko: Senis Bartašius (J. J. Gerdauskas), kuris su savo tais „kinkų drebėjimais'' iki ašarų prijuokino publiką. Gerai lošė Kupetis Antanas, Raulas jo tarnas, Agnė jo pati ir Katrė jų duktė; tik Katrei reikėjo plaukus susipinti, nors tada, kada jau buvo apsivedus su Bartašiaus sūnum, nes netiko palaidus nešiot. Šiaip jau visi neblogai lošė, ir vakarėlis galima sakyt visapusiškai nusisekęs, nes ir publikos prisirinko dikčiai. Prie progos da turiu priminti, kad labai tinkama yra turėti muziką, kuri pagriežtų tarpakčiuose; tik, žinoma, muzika turėtų būti švelni; pav., kad apkalbamąjame perstatyme, girdėtis buvo veik tik bubnas ir kornetas, kuris vientik ausį rėžo; pianą su skripka tik retkarčiais gali užgirsti, bet tai vis be jokios harmonijos.

Anądien vietinė socialistų kuopa parsikvietė „Bagočių'' ir surengė prakalbas; kalbėtojas aiškino socializmo teoriją, kuri kalbėtojui gana gerai sekėsi nupiešti. Bet tikėt visgi nesinori, kad nors dalis tos teorijos galima būtų ivykinti praktikon, pakol męs gyvi esame, nes visuomenė — męs da atokiai stovime nuo tos saulės, kurią p. Bagočius mums rodė ką ir p. B. ant pabaigos pripažino, kad, sako: gal mano šita kalba yra tik illuzija, bet visgi turėkime viltį, nes gyvenimas be vilties yra, tuščias. Jeigu šitaip, tai galima sutikti. Antru sykiu kalbėjo šį-tą apie moteris.

p. Bagočius, kiek matyt, irgi prie progreso žengia, nes per visą prakalba nei tikėjimo nei kuningų neužgauliojo; pirmiaus gi čion kalbėdamas be to negalėdavo apsieiti.

WATERBURY, CONN.

Lapkričio 26 d. atsibuvo L. S. S. 34-tos kuopos „koncertas''. Nors programoj ir apgarsinimuos buvo sakyta, jog būsiąs tokis koncertas, kokio waterburiečiai dar niekad nematė, bet iš didelio debesio nukrito labai maža lietaus.

Pasekime nors trumpai programą. Išeina p. J. Prusulaitis ir praneša, kad bus dainuojama: „Miegok saldžiai''. Pasirodo mišrus choras, merginos priešakyj, o vyrai iš užpakalio. Prusulaitis priėjęs kiekvienam pasako į ausį, kaip giedoti. Na, ir pradėjo kult! Bet grūdai kaip nebira, taip nebira; tik kelių lygiai geriaus išsilavinusių balsai girdėti, o kiti išsižioję juokiasi ir kitiems trukdė dainuoti.

2) Klernetų duetas „The Swiss Bay'' Paul de Ville atliko broliai Bagdanavičiai V. ir P. Nusisekė neblogai 3) Deklamacija „Vargdienio suptinė'' Audrųpats. Deklamavo Julė Mikolavičiutė, kuri atliko puikiai ir žmonėms labai patiko. 4) Solo „Kame irkluoti'', muzika Ch. Gounod. Dainavo poni O. Laskevičienė. Melodija puiki, bet dainorka neatsargiai valdė savo balsą taip, kad peržengė notas. 5) Triūbų kvartetas: „The Village Chimes'' H. Round; muzikantai iš Marcinkevičaus beno; atliko neblogai, bet žmonės dar nesupranta daug apie tokius veikalus, tai nei neatkreipė didelės atidžios ant griežėjų. 6) Monologas „Kalėjime'' Jovaro. Išėjo atlikti J. Žukauskas, bet pakalbėjęs keletą punktų, pradėjo klausytis sufleriaus, kuris su kningute rankoje už kortinos pasakojo, bet ant galo nebegalėjo nugirsti, tai persiprašęs publikos nepabaigęs nuėjo šalin. 7) Daina kvartetas. „Sugrįžimas'' F. Maehring, išpildė O. Laskevičienė, K. Krikščiuniutė, J. Vokietaitis ir J. Pruselaitis. Atliko puikiai. 8) Deklamacija „Dangų mačiau'' Ald. Mikolavičiutė. Mažytė mergaitė ištiesus savo rankutes į augštį rodo, kad mato mėlyną dangų ir vietą jame vien tik geriems, turtingiems, o ne praščiokams-bėdiniems. Deklamacija žmonėms labai patiko. 9) Smuikos solo: „Selection from Marta''. J. Marcinkevičius atliko pusėtinai, akompanuojant p. P. Pricevičiutei. 10) Piano duetas: Anelė ir Alda Lizdžiutės, dvi jaunos mergaitės; skambino neblogai. 11) Daina solo: „Leonara Sudiev'', iš operos. Marė Krikščiuniutė. Atliko neblogai, bet gal būtų atlikus geriaus, jeigu būtų daugiaus pasilavinus. 12) Daina „Gegužinė'' M. Petrausko. Mišrus choras. Atliko kaip nenorėdami, be jokio jausmo; matytis tarpe dainuotojų kad patįs taisė klaidas, — kaip tiktai šale stovintis nebegerai gieda, tai dunkst! į pašonę; netrūko nei juokų. 13) Monologas „Žiovulys'' P. Petrauskas. Atliko neblogai, tiktai turėjo prasčiaus apsirengti, nes perdaug poniškas atrodė. 14) Klarneto solo: „la Somnambula'' Carolini. V. Bagdanavičius, atliko gerai. Piano solo. E. Lizdžiutė paskambino (nežinau ką); žmonėms plojant, vietoje Lizdžiutės, išėjo p. Pricevičiutė paskambinti. 16) Išėjo mergaitė ir vaikas; dainavo (kaipir duetą ar kaip jį pavadinti). Mergaitė sako: eikš berneli pas mane, aš myliu tave labai! O vaikas atsako: kad bijosi eiti, kad tėvai jos pikti, ir taip išrokavo iki visus tėvus, brolius, kates, peles, šunis ir kaip jau buvo visi perrokuoti tai mergaitė užkeikė, sakydama: „O tu, pusgalvi, kvaily! kaid bijaisi pelių, eik tu sau po velnių'' ir pasibaigė ta vaikiška zobova su pečečia ant galo. 17) Daina: „Noriu miego'' M. Petrausko. Mišrus choras. Tai pati daina jau sako, kad noriu miego, tai ir giedoriai norėjo miego, — tęn kur reikėjo dainoje trumpai nubaigti, tai tęsė, per tai ir neskambėjo taip maloniai kaip kada M. Petrauskas buvo sumokinęs. Publikai plojant dar sykį išėjo ir padainavo.

Ant to visas vakaras ir pasibaigė.

Žmonių buvo apie kokį šimtą ir pusę. Būtų buvę gal ir daugiaus, kad ne štai kas. Čia, Waterburyje nedėliomis paprastai vakarais būna judomi paveikslėliai. Kaip tik pasirodė socialistų apgarsinimai, tai savininkas tų paveikslų padarė jomarką, sujieškojo „Rusų su turkais karę'' ir kokius tęn baisiausius prasikaltėlius, prisikalbino „Aido'' teatrališką drtę dalyvauti su choru, na ir atitraukė dalį publikos nuo socialistų koncerto.

Pas mus po draugystes labai mažai kas darbuojasi del Emigrantų šelpimo; pradėsi kur kokį žodį įsprausti, tai jei mato, kitą syk, kad negalės atsispirti, tai atideda ant toliaus, arba: „kaip susitvarkys viskas'' **Lopytojas.**

SOUTH OMAHA, NEB.

Vietiniai lietuviai taip žymius žingsnius padarė prie tautiškojo kilimo, kad galime jau ir kitoms lietuvių kolonijoms pasigirti. Prakalbos jau ir pas mus nebenaujiena. Taip va, Šv. Antano Dr. parapija lapkričio 19 d. parengė balių ir kun. J. Jonaitis pa kvietė iš Chicagos du kalbėtoju, taipgi vietinis vargonininkas sutaisė giesmininkų chorą. Pirmą sykį tarpe vietinių lietuvių išėjo ant estrados jaunuomenės choras iš 14 ypatų! Sudainavo: „Iš tolimos šalelės'' ir „Kur banguoja Nemunėlis'' p-lė T. Maslauskiutė pritariant choristams ir su pianu, R. Baršiui diriguojant. Nusisekė gerai. Tada užėjo ant estrados pirmas svečias — A. Lemontas. Trumpai kalbėjo, bet aiškiai nurodė, kenksmingumą didžiausio žmonijos priešo — alkoholiaus. Privedė keletą paveikslų iš lietuviškų šeimynų, kad mūsų tėvai nevien patįs geria, bet ir mažutėlius vaikelius pratina girtuokliaut. Kliuvo ir moterėlėms už namų nešvarumą ir baltakės vartojimą, o neskaitymą laikraščių. Užgriebė ir socialistus, kurie stengiasi išrauti iš žmonių širdies tautystę ir mūsų prabočių dorą. Jam pabaigus kalbėti, J. Žalpjutė deklamavo: „Ant Vytauto kapo''.

Antras kalbėjo chicagietis — B. Balutis. Pasigirdo rankų plojimai. Kalbėtojas nupiešė Lietuvos žilą senovę, kada Lietuva plati viešpatystė buvo. Toliaus nurodė ir artimesnių laikų veikėjus, kaip va vyskupą Valančauską, didelį mūsų liaudies mylėtoją ir rašytoją. Lietuvos žemelė prislėgta svetimųjų per 40 metų neturėjo savo spaudos, ir dabar dar męs, kaip vištos paleisti vaikeliai klaidžiojame po svietą. Kur mūsų brolių nėra? Visur! Azijoje, Afrikoje ir Amerikoje. Turim patįs apie save rūpintis ir kelti vienas kitą. Ragino skaityti laik raščius, kurių turime gana gerų. Priminė ir tą, kad mūsų socialistai stengiasi išrauti iš jaunuomenės tautiškus jausmus ir meilę tėvelių kalbos; matome, sako, kad jie stato ne nuo pamato, bet nuo kamino.

Pasibaigus prakalbai, perstatyta, jog iš Chicagos atvažiavę „kukuliai''. Kaipo gi per šonines duris ineina Kukulienė (J. Zalpjutė), sudriskusi, šloutraži ant pečių užsivertusi ir klausia į publiką: „Ar nematėt mano vyrelio, kuris nuo manęs pabėgo?''... Štai ineina vidun ir Kukulis, jos vyras (S. Žalis), visas apdraskytas, drapanas pragėręs, veidas purvinas. Kukulienė jį išvydusi, lyg verkdama: „Ak aš nelaiminga moterėlė!'' puola ant vyro su šluota: „Kur tu bestija, girtuokli, pragėriai piningus?'' Vyras, svyruodamas, pačios nusigandęs: „Širdele, nesibark: aš ką ir tau parnešiau!'' Ir duoda jai bonką. Kukulienė taip indūko, kad sudaužė plėčką, degtinė pasileido, o vyras girtas pavirtęs voliojasi.

Publikai labai patiko tas vaizdelis iš girtuoklių gyvenimo. Per visą laiką publika plojo, kaip girioj ūžė ir juokais netvėrė.

Potam buvo šokiai, po šokių vėl choras sudainavo: „Loja šunis ant kiemo!''

Jaunuomenėj vis kaskart randasi daugiau susipratusių tautystės dvasioje. Žmonės grįždami iš prakalbų šnekučiavo ir gėrėjosi tarp savęs. **Želgudas A. Z.**

WORCESTER, MASS.

Čia buvo atvažiavęs kun. Kazimieras kapucinas, ir laikė misijas nuo 19 d. lapkričio lig 27. Kun. kapucinas apsirengęs su prasta rudine, juoda barzdele, į šlipes įsistojęs, ilgą ražančių ant rankos užsikabinęs, vienas kryžius kabo ant krūtinės, antras kryžius rankoje. Inėjęs sakyklon, pasistato kryžių ir kalba: „Kas bus jums valandoj mirimo?' Ir ilgai nupasakoja iš anopus grabo, rodos kad tęn būtų buvęs...

Paveikslų kapucino daugybę prispausdino, tai žmonelės tiek pirko, kad nei ištekt negalėjo. Tai vienas vaikinas pat pasidirbo kapucino paveikslą. Užtai dievobaimingi žmonės ant vaikino visus šunis karia už tokią šventvagystę, — esą: „kad tave gyvatė suriestų ir nęišsitiestum!''

Kiek matosi, nors kun. kapucinas žmones privadžiojo, siekino, bet vienybės ir brolybės tarp Worcesterio lietuvių nepaliko.

V. B. iš B.

WATERBURY, CONN.

Pas mus yra gana geras skaičius lietuvių; taipgi yra keletas pusėtinai apsišvietusių. Bet galima sakyti, kad yra 90% tokių, taip vadinamų „laukinių'', kurie kaip galėdami stabdo progreso darbą.

Taip ir dabar: lapkr. 26 d. lietuviškoje svetainėje buvo rodomi krutomieji paveikslai. Prietam „Aido'' choras dainavo lietuviškas dainas ir deklamavo deklamacijas. Da kaip dainavo, tai da netaip buvo blogai, — nors ir tai sunku buvo girdėti per publikos kalbas. Ale kaip išėjo deklamatorius ant estrados, tai jau Dieve apsaugokie: pasigirdo švilpimas; vieni rėkė: „garsiau!'', kiti: „šarap!'' taip, kad deklamatorius turėjo parausti iš gėdos (nežinau, ar pabaigė deklamacija, ba negalima buvo per švilpimą girdėti), ir turėjo užsislėpti, lyg nuo kokių laukinių žvėrių (mat sako: „koksai tęn deklamatorius, visai prastos kilmės, o jau čia sakys proklamacijas mums!'' — tai davai švilpt!). Tai tu žmogus ir šviesk tamsuolius.

Jau pas mumis vietiniams, nors ir gerai būtų mokytas, nepasirodyk su prakalboms ar deklamacijoms, ba gausi švilpimo kiek gana; ir tik nuo tokių, kurie niekad neturėjo savo rankose laik raščio, ir nežino kas tai yra deklamacija, proklamacija, teatras, monologas, etc. Pakalbink tu juos užsirašyti laikraštį, tai išgirsi ko negirdėjęs.

Ir prisieina laukti, kada tie laukiniai žmonės visi išmirs, o ant jų vietos užaugs mokyti žmonės.

Waterburiečiai! Ar jau męs nerasime, kaip nuo tokių nesmagumų apsaugoti lietuviškus vakarus? **Grinorius.**

GRAND RAPIDS, MICH.

Darbai čia labai sumažėjo; kai-kuriose šapose 8 valandas tedirba ir tik po 5 dienas ant savaitės; po kelis desėtkus darbininkų jau atleido iš kai-kurių dirbtuvių. Tokiu būdu daug be darbo žmonių liko, ir yra tokių, kad jau 2 mėnesiai negali gauti jokį darbą. O nemokančiam jokio amato, dar sunkiaus biednam žmogui gyvenimas. Kaip tai svarbu mokintis amatų!

Jonas Giraitis

LOS ANGELES, CAL.

Kitur girdėtis jau ir žiema į duris pabarškino, o pas mus dabar labai gražus oras, šilta, medžiai žaliuoja ir kvietkos žydi. Dienomis šilta, tačiaus naktimis reikia storokai užsikloti.

Darbai šičion rods pasigerino, bet atvažiavus iš kitur sunku darbas gauti, nes labai mažai jų yra. Tiktai merginos į Los Angelę atvažiavę greitai gauna darbą, dirba trumpas valandas, ir ima gerą užmokestį.

T. Kassales.

Vietines Žinios.

— „Ponas ir mužikai''. Pereito ketvergo vakare Taut. Namo salėje buvo pastatyta ant scenos žinoma Gužučio drama „Ponas ir mužikai''. Statė Apšvietos Drstė. Vaidinimas nusisekė vidutiniškai. Tik, po praėjusios „Birutės''... nekaip teatrodė. Ypač matytis stoka gero prisirengimo, per mažai repeticijų. Gerai sulošiant „Poną ir mužikus'', pusė publikos verkia... Publikos tačiaus buvo pilna salė. Brooklyne publika pradeda mėgti geresniuosius veikalus. Tą parodė nusisekimas aną nedėlią pantomimos „Į Ameriką'', milžiniška publika aną subatą ant operos „Birutės'' ir dabar „Ponas ir mužikai''. Tik reiktų jau labjau prisirengti, ilgiau mokintis ir statyti naujus ir didesnius veikalus, kurių mūsų scenos repertuare, kasmetas dauginasi. Ypač ilgiau mokintis. „Birutės'' pasisekimas buvo ir gi delto, kad del jos padarė 70 repeticijų!

— **„Dainos'' choro** susirinkimas atsibus ateinančią subatą, 9 d. gruodžio, vakare Schwabenson salėje ant kampo Pitkin ave. ir Chestnut str., East New Yorke. Girdėtis, kad būsią tarta apie surengimą choro vakarėlio.

—**„Birutės'' atbalsiai.** Lietuvių operetė netiktai vietinius lietuvius sujudino, bet pasiekė ir amerikoniškų dienraščių ausis. Taip labai gražiai paminėjo dienraštis „Standard Union'', kurio korespondentas sako: „Salė buvo pilnutėlė, kiek tik intelpa, ir apie 300 asmenų grįžo nebegavę sėdynių''. Visur dabar tik ir kalba apie „Birutę'' ir klausinėja, kada bus kitas tokis teatras. Žinoma, netrūksta ir „klapčiukų''. Taip tą-patį vakarą keli žinomi „klapčiukai'' ant kampų erzino grįžtančius ir negavusius vietos žmones, kad rengėjai pakėlę tikietus net iki $1.75. Taip vienas tokių „klapčiukų'' pasitarnavo ir „Laisvei'', kur šitaip parašė. Bet iš teisybės nieko to nebuvo. Faktas buvo, kad pritrūko bilietų, nes visus pigiuosius sako išpirkę jau iš kalno. Tik brangiųjų, tai yra dolerinių bilietų keletas likę.

— **Bandė pasikart.** Ant 389 So. 3-čios gatvės žmonės išgelbėjo Joną Gristaitį, 37 metų senumo, iš amato kriaučių, kuris buvo ant valizos diržiuko pasikoręs. Nuvežtas į ligonbūtį, Gristaitis atsipeikėjo.

— **TMD. paskaita.** Pereito nedėldienio vakare, p. Balčiaus salėje atsibuvo ketvirtoji TMD. kuopos prelekcija. Skaitė p. P. Norkus iš Passaic, ant tėmos: „Kultūra išnykusių senovės tautų Azijoje''. Prelegentas kalbėjo apie buvusią augštą kultūrą pas babyloniečius, chaldėjiečius ir egyptėnus. Potam buvo viešos diskusijos.

Ateinančio nedėldienio vakare, lygiai nuo 8-nių, skaitys Dr. J. Kaškevičius iš Newarko, ant tėmos: „Kūdikių penėjimas''. Lekcija bus labai svarbi iš hygienos ir sveikatos atžvilgio. Ypatingai lietuvėms motinoms reikia plačiai pranešti, kad susirinktų, nes čia išgirs daugelį sau naujų ir reikalingų patarimų.

— **Prasidėjo žiema.** Iš nedėlios į panedėlį iškrito labai daug sniego, prasidėjo žiema su aštrum vėju ir pūgomis.

— **Dainininkų vakarėlis.** Pereitos subatos vakarą, p. Balčiaus salėje atsibuvo Scenos Mylėtojų Choro draugiškas vakarėlis. Čia buvo sukviesti ne tik visi choristai, bet ir šiaip scenos mylėtojai bei jaunuomenė, kurie užjaučia mūsų jaunam teatrui. Vakarėlis buvo labai dailus. Publikos susirinko suvirš 200. p. St. Rakauskui griežiant ant smuiko buvo šokta lietuviški ir kitokie šokiai. Prie to buvo surengta skanių užkandžių. Visi pasibovinę ir pasišnekėję, išsiskirstė apie 2 val. nakties.

DAR APIE KUN. DIELININKAITĮ.

Per. numery trumpai paminėjome apie nusišovimą kun. Dielininkaičio. Dabar randame kiek daugiau smulkmenų „Saulės'' Nr. 96, iš kurios čia šį-tą perspausdiname, pačios „S.'' žodžiais.

„Pereito ketvergo rytą (23 lapkričio) nusidavė kun. Dielininkaitis su architektorium ant medžioklės už White Haven. Iš nežinomos priežasties karabinas trūko, nunešdamas pusę pakaušio kun. Dielininkaičiui, jog net smegenis pradėjo iš galvos tekėt, tuojaus likos nugabentas į Hazleton ligonbutį, kur daktarai stengėsi visomis pajėgomis palengvinti nelaimingam kentėjimus. Ant rytojaus pėtnyčios rytą atsiskyrė su šia pasaule apsiaubtas pažįstamais ir giminėmis.

„A. a. Dielininkaitis turėjo 45 metus amžiaus, likos išventytas ant kuningo 1891 mete, o buvo prabasčium 20 metų. Gimęs Virbaliuj, paviete Vilkaviškio, Suvalkų gub. baigė gymnaziją Seinuose. Amerikoj pergyveno 16 metų. Buvo prabasčium Freeland, o iš tęnais nukeltas į Hazletoną, kur pradėjo statyt naują puikią mūrinę bažnyčią, bet nesusilaukė laikyti joje pirmas mišes, kaip tai tikėjosi.

„Paliko čionais Amerikoj du brolių: Kazys New Yorke, Simonas Pittsburge, o pusbrolį Juozą Union City. Kun. Dargis prabasčius Mahanojuj yra taipgi giminė, o ir kun. Matulaitis Grand Rapids taipgi.''

MŪSŲ „BIZNIERIAI''.

Keletas mėnesių atgal „Vienybėje Liet.'' tilpo Leo. J. Gechus, Box 387, Vancouver, Wash. apgarsinimas su pasiūlymu lengvatikiams 12 atvirukių ir 6 auksuotų spilkų — vertės $1.50 tiktai už 9 centus, kaipo prisiuntimo lėšų su pasarga, „jeigu datirtum, kad neteisybė, pagarsink laikraštyje'.

KAZYS PUIDA.

Žemes Giesme

APYSAKA.

ANTROJI DALIS.

Ir viena, kas labiausia Ogintą toje kelionėje nustebino — tai tas, kad visų valsčių žmonės daug greičiau sutiko steigti pas save javų prekybos sindikatą, negu užsiimti pienu, sodnų veisimu ar mokyklų steigimu.

Dar-gi didesnė inteligentų ūkininkų dalis palaikė tą medžiaginį tamsaus ūkininko troškimą. Matyti tie, ant ūkio pasenę, senosios padermės inteligentai geriau už Ogintą nujautė žmonių pažangos tikrąjį kelią. Jiems, turbūt, geriau buvo suprantama medžiaginė paprasto ūkininko gerovė ir jie, turbūt, aiškiau užmatė tą naudą apskritam šalies kulturos plėtimuisi, kurią medžiaginė gerovė suteikti galėjo.

Bet Ogintas nenusileido savo reikalavimuose sulyg kurių centralinės sindikato javais pirkliauti, pieninių ir sodnų veisimo valdybos sutiks juos priimti kuopon ir patarimus duoti.

Sindikatai visur, kur tik galima, buvo įkūrti šiomis sąlygomis: medžiaginiai gerovei ūkininko dvidešimti nuošimčiais pakilus, sindikatas turi vienais metais įsteigti pieninę, jeigu vietinės ūkio ypatybės tai leidžia ir nuo pirmųjų sindikato metų įkūrimo turi stengties užveisinti dykavietes ir kelius medžiais apsodinti.

Žinoma, kad tos sąlygos dažniausiai būdavo priimtos, bet atsitikdavo valsčiai, kurie nieko apie tai girdėti nenorėdavo. Jiems visų-labiausia rūpėdavo patsai sindikatas, iš kurio jie tiesią ir tikrą naudą ištraukti galėtų. Nors sindikatas reikalavo iš visų kuopų jan įstojančių, o kuopos iš savo sąnarių, tam tikrų įrankių javams kulti ir valyti ir dar piniginio pajaus — nemažiau dešimties rublių, — tečiaus nesutikdavo didelio priešinimos. Netolima nauda ir šaltinis, iš kurio visuomet galima būdavo patogiausiomis sąlygomis gauti visi ūkio įrankiai, visokie mėšlai, visokios sėklos ir, kuopai gvarantuojant, net nedidelės paskolos — aiškiai buvo paprastų ūkininkų užmatoma ir traukė juos savin.

O tasai javų prekybos sindikatas, Pečkaičio trūsu vedamas, darė tiesiai stebūklus. Narių skaičius nuolatos didinos, akeijos plaukte plaukė į žmones ir apyvartos kapitalas jau daug didesnis buvo, negu patįs sindikato reikalai reikalavo.

Mūsų javams prekyvietė savo krašte buvo uždaryta ir kainos pakirstos atvežamaisiais iš Rusijos javais.

Jaunutis sindikatas negalėjo kovoti su įstaigomis, vyresnybės pinigais remiamomis, ir turėjo naujų prekyviečių ieškoties. Tečiaus Pečkaitis užsispyrė neužsileisti, kad ir vyresnybės globiamosios įstaigos mašnai, jau tų prekyviečių, kurias pirmais metais buvo įgijęs. Taip, jo rūpesniais Kauno duonkepių sąjunga atmetė anos įstaigos pasiūlymą ir likosi prie «Ūkininkų sindikato».

Bet sindikato ištekliai daug didesni buvo, negu vietiniai gyventojai reikalavo. Noromis-ne-noromis reikėjo naujomis prekyvietėmis pasirūpinti. Išpradžių sindikato valdyba buvo nutarusi susinešti su Rusijos vidumi ir pasistengti tenais savo javus parduoti.

Tuo tikslu Pečkaitis prasistumdė visą mėnesį įvairiose dar įvairesnių vyresnybės atstovų raštinėse ir aiškiai įsitikrino, kad visi sindikato pajai reikės tiems ponams atiduoti už vieną tik pažadėjimą. Mosterėjo ranka ir nuvažiavo Liepojun, anglų javų agentūros prekybon, kur po trijų dienų gavo kontraktą sulyg kurio gali pristatyti agentūron kiek tik turi javų.

Tokią tai kelionę praleidęs, jaunutis sindikatas tuoj pakilo. Ir į dvi savaiti sindikato ištekliai iškeliavo Liepojun.

Tokiu būdu sindikato ateitis — jo klotis pilnai užtikrinta buvo. Sulyg kontrakto visos Suvalkijos javai galima buvo pristatyti agentūrai ir ji turi juos priimti. Net Pečkaitis nustebo tokį kontraktą gavęs, bet matomai tai buvo viena tokių neprisotinamų agentūrų, kurion būtum galėjęs visos Lietuvos javus sukimšti ir tai dar nė žymės nebūtų likę.

Pliki, apvogti, nudraskyti panemunio krantai rusvais lopais kepino savo kauburius ant vasaros saulės. Žiūrėdamas į juos, Ogintas galvojo apie tą žemės-našlaitės sklypą, kurį visi aplenkė ir apleido, kuriam gyvybės žiedų pagailėjo. Nebuvo jis tuo išnaudotoju, kuris stengiasi iš mažiausio kuodaugiausia naudos ištraukti, bet jis norėjo, kad viskas, kas juda, kruta ir gyvena turėtų teisę gyvybę gimdyti.

Jo paties jaunučiai sodnai, nors ir didoko indėlio pareikalavo, tečiaus pilnai į dešimtį metų atsimokės. Negalima-gi reikalauti iš ten, kur nieko neįdėjai. Ir tie pliki kauburiai, iš kurių mažiausios naudos niekas neturėjo, jo sumanymų verpetuose ilgainiui turi virsti ištisais sodnų vainikais, kurie žaliais kvepenčiais žiedų glėbiais apkabįs pasiilgusio senelio žilą vilnį-galvą . . .

Jo sumanymas, javų prekybos sindikato valdybos posėdin įneštas, buvo visų sąnarių paremtas ir kaipo sąlyga apskriton sindikato įstatų platformon įneštas.

Visi ūkio produktai, jo nuomone, turėjo eiti per sindikatą, kuris ilgainiui pradėjo užimti svarbiausią ūkio gyvenime vietą ir kurio vardu jau visi reikalai buvo atliekami.

Meškučiai virto dabar centru visų panemunio valsčių ir kasdien iš visų pusių apsilankydavo juose ūkininkai visokiais reikalais. Nepatogumas buvo tame, kad visi susinešimai reikėdavo pasiuntiniais atlikti, o tas vis-gi trukdydavo ūkininką, kuris neperdaug liuosų rankų turėdavo. Kad ir ta kliūtis prašalinti, sindikato valdyba nutarė pravesti telefonus ir sujungti sindikato centrą su visais skyriais.

Tečiaus toksai patogumas gana brangus, jeigu samdyti tam tikri specialistai ir, sindikato skyriai greičiausia, būtų nesutikę, kad ne Martišiaus praktiškas patarimas.

Sulyg jo patarimo telefonų vielos reikia tiesti pačiu panemuniu einančiu keliu ligi paskutinio skyriaus, o iš vyriausios linijos kiekvienas skyrius turi nusitiesti telefoną pas save. Kad išvengti didelių centrui išlaidų, jis pasiūlė kiekvienam ūkininkui sustatyti per savo lauką savo lėšomis stulpus, o vielos ir darbas bendrai ant visų padalinti. Tečiaus dalinti taip, kad keno lauko daugiau, tas turi ir už vielą ir už darbą daugiau mokėti.

Darbas nutarta ligi pavasario atidėti ir parsikviesti keli studentai elektrikai, kurie turėtų ir uždarbį ir atilsį.

Gal toksai išlaidų padalinimas ir neteisingas, tečiaus centro valdyba bijojo, kad naujos išlaidos nenugązdintų ūkininkų nuo sąjungos ir todėl priėmė Martišiaus patarimą.

Sumanymų ir reikalų buvo aibės, kad jie visi silpnais atkruntančio ūkininko pečiais pakelti, kad tik jiems neleisti žūti ir gyvenimo giedra, jei negeruoju, tai bent varu ūkininko gyveniman įvaryti.

Sindikatas jau ir dabar atnešdavo savo sąnariams naudos, nors ir nedaug, tečiaus nuo pavasario kviečia agronomą ir gyvulių gydytoją, kurie turi lankyti ne tik sąjungos sąnarius, bet visus pakeliui ūkininkus ir suteikti jiems patarimus. Jie vienu kartu esti sindikato agentais, kuriems centro valdyba leidžia išdavinėti pajus.

Oginto sumanymu buvo įtraukti ton sąjungon ne tik vieni panemunio valsčiai, bet, jeigu pasisektų, sutverti Naumiesčio pavieto ūkininkų sindikatas, nes nė Senapilė, nė Vilkaviškis jų pagalbos nereikalavo — jie jau ėjo savo pėdomis ir savo, aiškiai užbriežtu, tikslu.

Jo nuomone, centras turėjo būti Meškučiuose, nes jie gulėjo patogioje iš kelionės atžvilgio vietoje — tarp Kauno ir Jurbarko — Naumiestis buvo kaip tik kitame pavieto gale, pačiame pasienyje ir nepatogus buvo jan keliai. Gal čia kiek ir ambicija svėrė — kas beįspės slapčiausius žmogaus troškimus, apie kurius net jis pats slaptydamasis nuo savęs svajoja?

Nuomaringo sopulio gyvenimas kažkur dingo, tarytum giliu mirties miegu už-

(T. b.)

VISUOTINOJI Historija

(SATYROJE)

Teffi, Dymov'o ir Avierčenko's prisiskaitęs paraš.

T(oks)... Š(ioks)... K(itoks)..

(Tąsa.)

Iš slavų, gyvenusių tarp Oderio ir Vislos, išdygo lenkai su savo karalyste Lenkija. Visoje historijoje yra randami garbingi ir visai negarbingi momentai. Prie garbingųjų momentų reikia priskirti laikai, kuomet viešpatavo Boleslavas Narsusis, Steponas Batoras, dar ir Jonas Sobieskis.

Lenkijos historijoje atsižymėjo ir lietuviai. Ypač paminėtinu yra du lietuviu. Lietuvis bajoras Sicinskis (nuo Upitos) ir kuningaikštis Jogaila (arba Jogėla, Jagėla, Jagaila ir tt.). Lenkija taip gi atiduoda garbę vienam savo karalių, kuris pragarsėjo, kaipo kankintinis; tai buvo Popelis, — tas pats, kurį ant Goplo ežero salos suėdė žiurkės (atsimink sau «Myszy króla Popiela»).

Grįžtant prie anųdviejų lietuvių, turime apie juos daugiau paminėti. Pradėsime nuo to, kurs yra «ranga» vyresnis, t. y. nuo kuningaikščio. Jogaila atsižymėjo daugeliu dalykų: buvo lietuvis, nužūdė savo dėdę, žilagalvį senelį Keistutį; po kelis syk laižėsi prie kryžeivių arba kryžiokų, ir, galų gale, pats parsidavė ir visą Lietuvą pardavė lenkams. Tas žmogus buvo vyras Šventos Jadvygos, lenkų karalienės. Iš vienos pusės lietuviai džiaugiasi, kad lenkai pasiėmė pas save iš Lietuvos tokį didelį niekšą, iš antros gi apgailistauja, kad nustodama niekšo Lietuva sustojo netol pragaišties kranto. Gi antras garsusis lietuvis, bajoras Sicinskis (skaityk, jei moki ir netingi — A. Mickevičiaus «Popas w Upicie»), pirmutinis įvedė lenkams į jų seimus ir seimelius «veto», kas reiškia «no, sir», arba «ne», «nenoriu!» Po Sicinskiui atsitikdavo lenkų seimuose šitaip: suvažiuoja, leiskime, 500 visokių didžiūnų, politikierių ir diplomatų į seimą. Tariasi visi, galvas laužo, kaip kartais ir skaldo. «wengrzynąs» geria ir, galų gale, sumano ką-nors naudingo tėvynės labui. Apkalba ir apsvarsto tą visą seime ir 499 suvažiavusiųjų priima naują sumanymą. Tuo tarpu pabunda užsnūdęs koks bajorėlis ir, apsidairęs, užklausia kurį kaimynų, stumtelėjęs į pašonę:

— O kas čia, mości panie dzieju?

— Balsuojame už sumanymą.

— Ką, mości bdzieju? Neužgirdau.

— Balsuojame už sumanymą!

Pašoka tuokart toks snaudalius nuo kedės ir, išsitraukęs šoblią, surinka:

— Panowie bracia, veto!

Suūžia visas seimas.

— Kas čia? kas atsitiko? - klausia vienas, kitas.

— Liberum veto! Panowie bracia! — šaukia paraudonavęs bajoras.

Pertikrinėja jį viens-kitas, o jis nieko:

— Nenoriu, — šaukia, — ir gana! Veto!

Tokiu būdu visi 500 ponų išvažiuoja iš seimo nieko nenuveikę tėvynės labui ir sumanymo nepervesdinę.

Tokį tatai veto įvedė lenkų seimuose garsus bedievis Sicinskis. Kuningai ilgą laiką (iki 1846 m.) rodė Sicinskio prakeiktą lavoną už pinigus visiems, kas tik norėjo. O Upitos kurpius Smaidžius kas pėtnyčios vakaras nešdavo Sicinskio mumiją pas Leizerį į karčiamą ir tol neišnešdavo atgal bažnyčion, kol Leizeris nesuteikdavo Smaidžiui puskvortės! —

Apie Dunojaus bolgarus historija nepasako nieko aiškaus. Žinoma yra tik tai, kad bolgarai buvo slavai; karės laikuose jie kariavo su vengrais, o taikos laike vertė kningas į savo kalbą iš svetimų kalbų. Nėra abejonės, kad vertėjai gaudavo daug augštesnį atlyginimą už savo darbus, negu dabarties mokama; šioj gadynėj visi vertėjai, ypač lietuviai, nustiptų badu (anot Daukantų Simano), jei nerastų pramogėlių pelnyti sau duoną kur kitur, nėsa jie verčia kningas ir raštus rašo vien iš mielaširdystės.

Su bolgarais kariavo serbai, kurie buvo ir-gi slavai, nėsa nešiojo ilgus ūsus, nuo kurių, tartum nuo permirkusių pėdų, lašėjo ir varvėjo. Nemunų dinastijos įsteigėjas, didysis žiuponas, Steponas, buvo sau nei šio nei to diplomatas ir štukorius. Jį užkariavo Byzantijos imperatorius Manuilas Rompenas. Tuokart Steponas pasistiebė kiek augštas ir išmeldė sau pasigailėjimą. Buvo tai mokėjimas prisitaikyti prie aplinkybių.

Be paminėtų čia slaviškų tautų buvo pabaltijos krašte dar ir lietuvių tauta. Apie lietuvių tautos pačjimą kiekvienas historikas savaip rašo, ir mislija, kad tik jo pusėje tėra teisybė, o visi kiti klysta. Iš teisybės gi išeina taip, kad niekas nežino apie lietuvius daugiau, kaip yra apie juos surašyta. Lietuviai yra seniausia tauta. Anot tikrų padavimų, jie pardavę dar Abraomui vietą jo senutei palaidoti; be to jie dirbo prie statymo Jeruzolimos bažnyčios Salamono laikuose — del tų priežasčių dar ir dabar jie gerai sugyvena su žydais: parduoda jiems svogūnus arba cibulius, ir perkasi iš jų silkes. Užeiti galima žinios, kad jie, ir Babylio bokštą statant, gyveno ant žemės; siekdami toliaus, rasime, kad Adomas ir Jieva turėjo lietuviškus vardus ir patįs pramoko nuo «Pono Dievo» lietuviškai šnekėti.

Kaip pas graikus kad matėme, lietuviai mėgsta dalinties ne tik į partijas (socialistai, socialdemokratai, demokratai, katalikai, liuteronai, laisvamaniai, šventakupriai, valstiečiai, inteligentai, nesusipratę ir tt. ir tt.), bet ir į skyrius pagal tarmes. Jie dalinasi į suvalkiečius (suvalkiotais žemaičių vadinami), vilniškius ir žemaičius, arba kalakutus (suvalkiečių taip vadinami yra žemaičiai). O tarmės dalinasi dar į sekančias tarmes: dzukai, kapsai, zanavykai, klumpakojai, šiauliečiai ir t. p. Visų neišrokuosi del to, kad mūsų kningoje nedaug tėra vietos.

Lietuviai buvo garsūs tuomi, kad jie kitą syką valdė žemes nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų ir nuo Vislos iki Dnieprui; dabar gi jie yra garsūs tuomi, kad nieko nebeturi ir eina iš savo tėvynės laukan, palikdami ją «poselencams», ar Abraomo ir Saros ainiams.

Dabarties lietuviai gyvena visur: Lietuvoje, Žemaitijoje, Maskolijoje, Prusuose, Anglijoje, Amerikoje, Afrikoje, Azijoje ir Australijoje. Beveik visur jie yra vadinami «polenderiais», nors jie patįs kitą syk (1865—1899) sakydavosi esą «katalikais iš Polščos».

Iš jų historijos minėtina būtų daug, bet del vietos trukumo privesime šičion kelias žinias. Iš jų didelių karžygių vardų yra žinomi: Keistutis, kurį užsmaugė Jagailos skinkis Proksa; Vytautas, Keistučio sūnus; Jagaila, Švidrigaila ir daugelis kitų, atsižymėjusių tuo, kad buvo tvirti vyrai, kariavo su kryžeiviais, rusais ir lenkais. Apie Jagailą, prie viršaus pasakyto, galima pridėti kad buvo labai gudrus ir lengvatikius mokėdavęs prigauti,

: O :

A. T. Račiūnas.

KAS TAI YRA JUDOMI PAVEIKSLAI.

(Tąsa.)

Antras išradėjas, ir beveik tokių jau paveikslų, buvo Coleman Seller iš Philadelphia, Pa. Jo išradimas patentų žurnale yra taip pažymėtas: „Exhibiting stereoscopic pictures of moving objects", Patent No. 31,357, February 5th, 1861. Bet šita dėžė jau buvo biskį kitaip padaryta; paveikslai buvo nupiešti ant stiklinių plotvelių, ir tie stiklai buvo sudėti ant didelio rato aplinkui, kaipir ant kokio bugno; viduryje to rato buvo mažas žiburiukas, ką šviesdavo į paveikslėlius. Dėžėje taipgi buvo išskriestos dvi skylės del abiejų žmogaus akių, kad galėtų geriau matyti. Ir tada mat tik vienas žmogus ant sykio galėjo į paveikslus žiūrėti!

Taip šitokių patentų męs randame netoli 200, bet apie juos nei neužsimoka mums kalbėti, nes iš jų vis nieko gero neišėjo. Dabar męs eisim ieškoti tikrųjų išradėjų.

II.

Tikru pirmutiniu išradėju, kaip judančius paveikslus traukti, yra p. Wallace Gold Levinson (Brooklynietis), — tačiaus ne Levinsono yra išradimas, kaip judančius paveikslus rodyti (projection).

Mr. Wallace Gold Levinson, buvo išradęs kamerą imti judančius paveikslus 1888 m. Levinsonas savo išradimą parodė susirinkusiams žmonėms ant Brooklyno Heights, kur tuomet Levinsonas gyveno. p. Levinsonas jau nuo seno buvo fotografistu, ir jisai buvo labai sumanus žmogus. Čia tai ir buvo parodyta, kaip šitas išradimas pasidaro.

p. Levinsonas užpakalyj ant savo kiemelio turėjo užtvėręs tvorą 24-rių pėdų augščio ir jis tęnai būdavo laiko karvelius. Vieną nedėlios dieną po pietų — tai buvo vasaros laikas — jisai sėdėdamas savo sodelyj medžio pauksmėj žiūrėjo kaip po tuo medžiu atlėkė keletas karvelių ir nutūpė prieš jįjį. Staigu jam parėjo į galvą, kad būtų labai puikus paveikslas, jei tuos karvelius galima būtų nutraukti ant fotografijos. Ilgai nemįslinęs, pasiėmęs savo kamerą ir taikstėsi nutraukti tą pulką karvelių. Besitaikstant, karveliai — užt! ir pradėjo kilti nuo žemės į orą. Tuom-pat sykiu jisai visai netyčioms atidarė savo kameros lentsą ir ant laimės nutraukė kelis karvelius, bekįlančius į orą.

Tas pasisekimas Levinsonui labai dėjosi galvon, ir jisai pradėjo mąstyti, bene galima būtų

traukti judančias ypatas. Ilgai nelaukdamas, jisai pradėjo dirbti sau tokią kamerą, kurion būtų galima indėti daugiau kaip viena negativa (stiklas, ant kurio traukiasi paprastos fotografijos). Pirmą kamerą jisai pats pasidarė, kurion buvo galima indėti jau 4 negativai. Pasidaręs tą kamerą jisai kuogreičiausiai bandė vėl tuos karvelius traukti; puikiai pasisekė: į porą sekundų nutraukė tuos karvelius ant tų 4-rių negativų ir visi labai gerai išėjo.

Džiaugsmas Levinsono buvo neišpasakytas! Ilgai nelaukdamas, pasidarė antrą kamerą, kurion jau buvo galima indėti 24-ri negativai ir su tais jam labai gerai pasisekė tuos karvėlius traukti. Bet Levinsonas ant jo nelaimės, nesiskubino šito išradimo varyti toliaus. Tuomi pasinaudojo kas kitas, už jį apsukresnis, kaip žemiaus matysime... Išradęs, kad galima paveikslus traukti net ir tada, kada subjektas (traukiamasis daiktas) juda, Levinsonas nei nemįslino išsiimti patento ant savo išradimo; jis tą kamerą padavė Brooklyno Institutui, kuris, neilgai laukus, padėjo tą jo kamera savo muzėjun, kur rasi ir dabar ji tebesiranda. Taip p. Levinsono išradimas nei nesiplatino, nes tais laikais labai mažai buvo žmonių, kurie žingeidavosi fotografijomis.

Bet užtai nemiegojo kiti gabūs pramatoriai. Taip va viršminėtasis Thomas Edison, išgirdęs apie Levinsono išradimą, 1891 m. padavė aplikaciją ant saviškės krutomųjų paveikslų — moving pictures kameros. Dabar ir Levinsonas sukruto: išgirdęs, kad Edisonas jau padavė aplikaciją, jisai pradėjo darbuotis, kaip galėdamas, kad tik Edisoną sustabdyti ir kad tik jis negautų patentą. Levinsonas pradėjo rinkti laikraščių numerius iš 1888 metų, kur buvo apie jįjį rašyta, kaip apie išradėją traukti judančius paveikslus berželio 26 d. 1888 m. Beto Levinsonas, tuojaus pradėjo skaityti lekcijas Brooklyno Institute, kaip jisai išradęs kamerą ir kaip galima imti judančias ypatas; čia jisai parodė daugelį gatavų paveikslėlių, kuriuos buvo padaręs iš savo karvelių, ką būdavo jo kiemelyj lekioja. Tuom pat sykiu sukruto ir Broklyno advokatai, išgirdę apie naują Levinsono išradimą; griebėsi už darbo prieš Edisoną, kad jį sustabdyti nuo išėmimo patento. Kai-kurie iš jų pirko tų metų laikraščius, tai yra nuo berželio 26 d. 1888 m.; už tūlus laikraščių numerius mokėjo net po $13 ir $14, vienas už kito, kad tik galėtų išvaryti bylą prieš Edisoną ir kad jisai negalėtų išimti sau patento.

Bet nabagas Levinsonas nedaug telaimėjo. Rods publika ir pripažino ,kad jis pirmiausiai išrado judomus paveikslus, vienok delei jo nepasiskubinimo savo išradimą užpatentuoti, jisai taip ir pasiliko užpakalyj. Edisonas pasirodė esąs greitesniu! Čia morališkas išvedimas: niekados gero darbo neatidėk ant rytojaus...

(T. b.)

—:o:—

LIETUVOS ATLANKYMAS.

Kiekvienam tėvynainiui yra miela ir brangi prigimta šalis, kur mums daug visko primena. Todel ir aš norėčiau pasidalinti su jumis, brangus viengenčiai ir viengentės, nors tais mažais įspūdžais savo kelionės Lietuvon.

Išvažiavau šią vasarą iš New Yorko su keliais draugais. Kelionė vandeniu buvo labai gera. Pervažiavom Atlantiko jūres visai ramiai, kaip kokį rodos upelį. Už poros dienų pasiekėm Lietuvos rubežių. Linksma tai buvo išvysti savo prigimtąjį kraštą! Bet toliaus negalėjau eiti į Lietuvą delei tūlų priežasčių, todel praleidau kelias savaites Prūsuose prie Naumiesčio ir Meištų pakraščio, kur mūsų rašytojas V. Kudirka yra gražiai aprašęs tas vietas ir aplinkines. Pasimatęs su tėvais ir draugais pasikalbėjęs, daugiausiai praleisdavau laiko prie Šešupės pakraščių, kurie juosia Lietuvos ir Prūsų rubežių, ir kaip malonu buvo pasižvalgyti nors į Lietuvą ir tas aplinkines; ta visa išveizda šito krašto, gamtos apdovanoto, tikrai patraukia širdį ir jausmus; tas visas žydėjimas žolynų ir žiedų kvėpėjimas, malonus oras, paukščių čiulbėjimas ir linksmos gaidos užžavi rodos žmogų ir rodos kalba ir vilioja: pasilik su mumis savo tėvynėje!.. Vakarais tik užgirsi kur jaunimą dainuojant, net skamba laukai...

Bet gyvenimas mūsų brolių ir sesučių, mažai ką pasigerinęs. Kiek man teko patirti ir išsikalbėti, žmonės iš valdžios pusės gana suvaržyti. Čia, žinoma, prisideda da ir pats žmonių tamsumas ir girtybė, kuri taip plačiai šaknis įleidus tarpe lietuvių, ypač paprūsėje. Negana kad Lietuvoje girtauja, bet daugelis eina da ir į Prūsus vien del išsigėrimo, o pasigėrę grįžta, kaip pykių tūzai namo. Kaip seniai, taip ir jaunimas traukia, o neatsilieka nei merginos. Pats girdėjau, kaip vaikinas atsivedęs į Prūsus merginą norėjo pavaišinti vynu. Mergina sako: kas iš to vyno: nei galvoj nieko nepajunti, — paimk velyk degtinės, tos ką su raudona galva, tai bus geriaus! O sesutės, laikas būtų jau liautis kalbėti apie „raudonas galvas"...

Trečia bėda, tai tas davatkų teismas; jos greitai kiekvieną savo liežuviais nuplaka, kuris tik kiek platesnių pažvalgų, apšviestesnis brolis ar sesutė. Tas, suprantama, būtų mažas daiktas, bet kad daugelis ir kuningų tokiais bobiškais reikalais užsiima, tai žiūrėk, kad jau ta ar kita ypata ir lieka paženklinta, ir valdžios pažymėta; už mažiausį daiktą persekiojamą būna.

Kita vėl Lietuvos pažangesnių laikraščių boykotavimas bažnyčiose ir draudimai skaityti laikraščius, kurie netalpina evangelijos ant pirmo puslapjo!.. Daugelyj vietų teko girdėti, jog kuningai išrišimo neduoda tiems, kurie skaito ne pavelytus skaityti laikraščius. Tai didelė skriauda tautai ir apšvietimui! Prisideda da vėl tie visi valkatos, po visokiais vardais, kurie eina ir kankina nekaltus žmones, o kuris drįsta pasipriešinti tokiems užpuolimams, tai kitam ir gyvastį atima. Valdžia, nors gana gūdri, bet tokių plėšikų neįstengia sugauti. O tegul tik kas kokį žodį prasitaria, arba kokią laisvesnę kningelę suranda, tai net kelintoje gubernijoj atras! Matyt, kiek valdžiai rūpi žmonių apšvietimas, gerovė ir jų apsauga...

Taip praleidus 4-rias savaites, reikėjo vėl palikti tas mylimas vietas ir Lietuvą. Važiuodamas atgal, sustojau Prūsų Lietuvos sostapilėje — Tilžėje. Atsilankiau „Birutės" redakcijoje, kur ir prieigą gerą turėjau pas ponus Vanagaičius (už ką esu labai jiems dėkingas). Tie žmonės, kiek aš patėmijau, tai tikrai su pasišventimu dirba lietuvystės labui, — ne tik žodžiu, kaip daugelis daro, bet ir darbais. Linksma matyti tokius lietuvius ir tokią šeimyną. Bet daug ir liūdnų reginių galima matyti Prūsų Lietuvoje. Tas ištautėjimas, kaip kokia liga tarp daugelio prasiplatinus, kad tūli lietuviai pastoja net tautai pavojingi, kaipo koki atskalos ir priešai.

(Užbaiga seka.)

—+—

DANTŲ SRITYJE.

Iškirmiję dantįs ir nešvari burna yra didžiausi priežastis užkietėjimo vidurių.

Pamokinimas: Kąsnok maistą smulkiai. Pilvas dantų neturi.

Suvienytose Valstijose yra apie 10 milijonų mokyklose vaikų, kurie kenčia nuo iškirmijimo dantų ir nešvarumo burnos. Ar tavo kūdikis yra tarpe jų taipgi?

Keturios dešimts nuošimčių (ant 100— 40) vaikų, nepribūnančių mokyklon iš priežasties dantų skaudėjimo, patirta, kad tai yra tokie vaikai, kurių dantįs kirmija; ir tie vaikai ima 6 mėnesius ilgiau baigti pradinę mokyklą, negu tie, kurių dantįs yra sveiki. Ar neapsimokėtų prižiūrėti kūdikių dantis?

Apleidimas pirmųjų (pieninių) dantų padaro kreivus ir greitai kirmijančius dantis. Sutaupysi piningus, prižiūrėdamas savo kūdikio pirmučinius dantis. Šios dienos mažutė plomba (užliejimas dančio) nereikalaus rytoj didelės plombos ir skausmų; tas jau irgi dideli piningai.

Kasgi apie jūsų kūdikį pasirūpįs, jeigu ne jųs? Blogų dantų ir nešvarios burnos pasekmės sustabdo pas kūdikius fyziškąjį išsivystimą. Kuo daugiau kūdikio fyziškas išsivystimas yra sustabdytas, tuo mažiau jo protas vystosi. Ir taip. Kuo blogesni kūdikio dantįs, tuo žemesnis, abelnai imant, jo laipsnys mokykloje.

Augindamas kūdikį, neužmiršk auginti pagal hygienos įstatymus; to nedarydamas, tikėkis, jog kūdikis užaugęs užmirš tave.

„Užlaikymas prigulinčiai dantų ir burnos yra vienas iš svarbjausių įrankių gelbėjimui žmogaus kūno kimbančiųjų ligų, ir apleidimas jų, yra didžiausi ir tiesiausi priežastis išsivystimo ligų žmonijoje, negu visos kitos priežastįs", sako Major W. O. Owan, M. D. S. V. kariuomenės chirurgas.

Valgio malimo spėka delei sveikų dantų, yra apie šimtą penkios dešimts svarų, o indėtų naujų dantų spėka mala tiktai **dvidešimts penkius** svarus.

Kodel netaupinti ir neprižiūrėti savuosius tikrus dantis?

A. J. Zimontas, D. D. S.

—:o:—

Tvirtai žinokite ir giliai jauskite, jogei jųs privalote pašvęsti kiekvieną savo gyvenimo dieną artimo laimei, darydami viską jam gero, ką tik galite. Darydami, bet neplepėdami.— **Ruskin.**

Visi vartai atsikelia, kada priekyj eina piningai.— **Sheakspire.**

NAPOLEONAS.

Napoleonas Bonapartas gimė ant salos Korsikos miestelyj Ajačio 15 d. rugsėjo 1769 metuose. Tuomet tą salą valdė jaunas diktatorius Paoli, — didis patriotas ir filosofas, kuris Korsiką norėjo padaryti pavyzdinga viešpatystėle. Del to tai jis ją buvo paliuosavęs nuo Genuiečių. Vienok jo norai neišsipildė, nes francūzai laistydami korsikiečių kraują užgriebė visą salą; bet Korsika už savo nuoskriaudas atsilygino ypatoje Napoleono.

Napoleono tėvas, Karlo, buvo juristu ir iškart tarnavo pas Paoli, bet vėliaus atsidavė francūzams. Jis buvo dideliu palaidūnu ir mirdamas savo vaikams beveik nieko nepaliko. Už tai gi motina Letitia buvo tvirta, protinga, ir truputį žiauri. Napoleono tėvai turėjo daug vaikų, iš jų šalip Napoleono užaugo: Žozefas, Liusienas, Lui, Žeromas, Eliza, Polina ir Karolina. Kūdikystėje Napoleonas nieko nesibijodavo, pešdavosi su vaikais, nieku neužsileisdavo, taip kad visi kiti vaikai jo labai bijodavosi. Kūdikystėje jį beveik nieko nemokino; jei išskirt truputėlį rašto ir poterius.

1779 metuose tėvas atidavė jį mokytis kariškon mokyklon Brienne ant valstybės kaštų; bet pirm to jį truputį pramokino francūziškai kalbėt. Ir apskritai imant Napoleonas visose kalbose kalbėdavo stačiai, o gramatiškai rašyt niekad neišmoko. Briennoje jo mokintojais buvo vienuoliai, o mokiniais daugiausiai menkų dvarponėlių vaikai. Mokykloje visi juokdavosi iš jo už jo nerangumą, o jis nors ir pykdavo, bet tylėdavo, atsiskirdavo nuo draugų ir skaitydavo. Tik baigiant mokytis atsikirsdavo, sakydamas: „Padirbsiu francūzams tiek pikto, kiek galėsiu" ir slaptai svajodavo susilygint su Paoli. Čion besimokinant jau apsireiškė pas jį kariškas genijus; visuomet kaip jis žaisdavo su vaikais, jis būdavo išrenkamas komandierium, ir beveik visuomet jis pergalėdavo priešus. Mokytojai jį girdavo už pasisekimus historijoje, geografijoje, ir ypatingai rokundose; bet visuomet dadėdavo, kad jis mylįs kitus valdyt, daug reikalaująs, nenuolaidus ir t. t.

Už pasisekimus moksle Napoleonas buvo perkeltas kariškon akademijon Paryžiuje. Čion jis išbuvo tik vienus metus ir klausė lekcijas iš matematikos garsaus matematiko Monžo. Bet čion jis turbūt nelabai kam patiko, nes jį greit paleido duodami atestatą. Nors jam ir čion prisieidavo badaut, vienok Napoleonas šį savo gyvenimo laiką skaitė geriausiu.

Apleidęs mokyklą jis įstojo į artileriją ir gavo, kaip rusiškai pasakytum , „poručiko činą". Ir čia bebūnant tvirtėjo jo kariškas genijus: jis pamatė kaip pats per save žūna senas rėdas (ancien regime). Jis pamatė kaip absolutizmas, tamsi kuningija ir pasileidusi dvarponija, prariję savo ateitį, gyveno savo paskutines dienas. Kareivija irgi nebuvo geresnė. Kazarmės buvo paleistuvysčių urvais, o oficieriai tai niekam verti girtuokliai dvarponiai. Iš kitos gi pusės kilo šviesi ateitis. Tokie geri žmonės, šviesųs protai, kaip Volteris, Didro ir kiti stojo priešakyje mokslo vyrų armijos, vadinamos encyklopedistais, ir jų svarbjausias veikalas, garsioji francūzų encyklopedija pasidarė kaipir šaltiniu, iš kurio sėmė sau pasauležvalgą geresnieji francūzų piliečiai. Niekieno nekontroliuojamas monarcho despotizmas, pasileidimas ir apvogimas liaudies per privilegiruotas klases ir didžiausias klerikalų fanatizmas, vis labjau rengė revoliucijos bangas ir šviesesni protai jau matė, kad liaudis pareikalus savyvaldos, demokratijos ir žmoniškumo. Iš čia ir paeina garsus francūzų obalsis: „liberte, egalite, fraternite" (liuosybė, lygybė, brolybė). Šis šauksmas buvo girdimas ir valstiečio stubelėje ir nesupuvusio dvarponio kambariuose. Daugiausiai naujas ideas platino raštai filosofo Russo, kuris numirė, kuomet Napoleonas buvo dar tik 9 metų.

Jei encyklopedistai, norėdami pataisyti esantį surėdymą, sutvėrė revoliucijos pradžią, tai Russo dapildė jos spėkas. Tas perversmas buvo jau neišvengtinas. Pasidarė kiekvienam aišku, jogei susidurs dvi spėkos, kuomet ministeris Nekkeris (1781 m.) turėjo antru-kart pasitraukti tik delto, kad jis truputį sumažino karaliaus išlaidas ir reikalavo nors-kiek prileisti liaudį prie valdymo. Tiesa, buvo sušauktas tautiškas susirinkimas, bet jau buvo vėlu, ir paprastai to susirinkimo atidarymą skaito už revoliucijos pradžią, tai yra 5 d. gegužio 1789 metų.

Šiuom tai laiku Napoleonas Bonapartas tarnavo provincijoj Ozone. Padėjimas jo buvo apverktinas, vienok jis lankydavo aristokratiją, lankydavo šokių vakarus, ir net buvo įsimylėjęs į vieną merginą. Vienok jis tą viską greit pametė ir užsiėmė mokinimusi. Užvis daugiausia jį užimdavo historija ir geografija, o ypatingai literatura. Jis

P. Norkus.

(T. b.)

LILO-PALILO.

(Iš piemenų girdėta.)

Lilo-palilo Putino dvarelį,
Atjos bernelis ketvergo rytelį,
Pririš žirgelį prie rūtų darželio,
O patsai eisi į naują svirnelį.
Svirno duris vėrė, kepurę pakėlė,
Ar čion mano panelė, tikra širdelė?
Eik Kažiuk į vidų, sėskis už stalelio,
Klaus tavęs matušė: ar skauda galvelę?
Ana su matušė kalbėt negalėjo,
Tiktai su Kažiuku lendravot išėjo.
Anie lendravojo po Vilniaus miestelį,
Nupirko Kažiukas auksinį žiedelį.
Taip už tą žiedelį tiek brangiai mokėjo
Mariutė Kažiukui nepasižadėjo.
Eik Mariut ant marių, sėskis ant danojų,
Stums tave Kažiukas į gilų Dunojų.
Šėrikas žvejojo, Mariutę sugavo,
Eik Kažiuk išgelbėk mylimąją savo.
Kam aš būčiau stūmęs, kad aš ratavočiau
Savo valna panelę stumdams dugnelin.

(Iš Panevėžiečių).

J. P. Žiurkšas.

LIETUVIŠKI ŽAIDIMAI.

Palanta mušti. Išeina ant pievos žaidėjai ir padaro iš dvišako medelio 10 colių ilgio pėdelę, su smailu galu, kad lengvai būtų galima įsmeigti į žemę. Padaro 18 colių ilgio ir į vieną galą storesnę buožę, ir paguldo ją į tarpą dvišakės pėdelės, kad laibasis galas būtų daug augsčiau. Tada paima ilgą lazdą, kaip būtų smagi mušti ir muša į tą gulinčią buožę tarpe pėdelės, į augščiaus iškilusį galą. O kitas gerokai toli stovintis turi pagauti lekenčią oru buožę, iki ji nenupuola. Jeigu pagauna, tai skaitosi, jog 10 laimikių arba pėdų gavo į savo grajų. O jeigu nesugavo ir nupuolė, tai mušikas ima nuo pėdelės su lazda ir mastuoja iki nupuolusiai lazdelei pėdas, ir tos pėdos jam eina į grajų. Daugiausiai sutaria lošti į du tūkstančiu pėdų.

Gaudytojas ar mušėjas, katras pirmas į du tūkstančiu pėdų priskaito, tai esti užbaigtas grajus. Katras ant kiek pėdų liko nedaskaitęs, tai tam tiek fantų bausmės. Bausmė būna tokia, kokią sudera pirma grajaus. Ir vėl tie patįs ar kiti žaidžia išnaujo.

A. Č.

—+—

ĮSPŪDŽIAI PO VAIDINIMŲ „BIRUTĖS".

Garsus vengrų rašytojas Maurice Jokai, savo apysakoje: „Pajudinkime, vyrai, žemę!" papasakoja mums, kaip vengrai sutiko savo pirmutinį tautiškąjį teatrą. Vargdienis kurpjus Teresnyes teatro kningutę laikė pasidėjęs ant lentynutės, šale biblijos, o studentas Kolomanas pirmutines roles besimokindamas tapdavo pagautas dvasios, ekstazo, ir deklamuodamas tai šokinėdavo iš džiaugsmo, tai apsipildavo ašaromis!.. Lygiai tokį-pat džiaugsmą išsinešė daugelis lietuvių žiūrėtojų iš Brooklyne pastatytos operetės „Birutė". Nevienas matėsi publikoje taip sugriaudintas išpildomais dailės paveikslais, kad nematomis nuo kitų šluostėsi akis...

Galinga tu esi, daile! Mažutis historiškas paveikslas, kaip Keistutis atėmė iš kryžeivių nagų Birutę. Bet, kiek tai čia dailės vaizdelių, kiek lietuviškosios dailės bruožtų, kiek mūsų širdžiai suprantamų liaudies aidų indėjo šion melodramon gerbjamasis mūsų Petrauskas! Ilgai-ilgai darė kambės žiūrėtojų ausyse Birutės aimanavimai, jos brolių jausmingi pridainavimai, aklo senelio kanklininko giesmė ir sujudinantįs vaidelyčių pridainavimai prie šventojo aukuro: „Lado, žemele, lado; atgijo Lietuvos žemelė, lado!"..

Sukraukime į stirtas visas mūsų kningas ir laikraščius; surinkime visus mūsų kulturinius darbus: prakalbas, prelekcijas, agitacijas; sutraukime krūvon viską, kas pas mus yra doro ir prakilnaus, — sudėkime tą visą į vieną svarstyklių lėkštį, o ant kitos uždėkime mūsų dailųjį teatrą: operas, dramas ir komedijas, — ir šita pusė viską atsvers. Teatras žmones dailina, mokina ir sužadina prie augštų siekinių, prie prakilnumo, prie kitokio gyvenimo. Tik prakilnumas žmoniją kelia liuosybėn ir laimėn. Todel Brooklyno Scenos Mylėtojų Choras, pastatęs mums ant scenos „Birutę", užsipelno didelę savo vientaučių akyse garbę ir paminėjimą. Mūsų dailės kėlėjai, mūsų tautiškojo teatro pioneriai, negans dilančio aukso nei sidabro už savo triūsą, bet užtai apturės niekados nevystantį liaudies myrtų vainiką!..

Dailės Mylėtojas.

Lygus apgarsinimas to paties „biznieriaus'' tilpo „Lietuvos 46 num. su muše ant vašiuko — britvos už $3.00, kas pirmas prisiųs jau ne 9 ct. bet 18 centų.

Aišku, jog ant pirmojo apgarsinimo atsirado gana lengvatikių, — kurių tarpe ir aš esmi, kurie Gechui nusiuntė po 9ct., kas jį padrąsino pakelti tuos prisiuntimo kaštus ant 18 ct. pasiūlant pirmajam britvą.

Bet atsimenant p. Gechus (Getch) istorija iš Brooklyno, 27 Hudson Ave., keletas metų atgal, kur jis net „meilės lašus'' ir daugelį kitokių niekų labai pigiai pardavinėjo, paskui vėlei kaipo profesorius Rikvich, 32 Grand star., kur jisai siūlė muziką ir rankvedžius net 8 kalbose tiktai už $1.50, kuriuos nuo lengvatikių jis ir gavo, tiktai lengvatikiai nuo jo nieko negavo, pasirodo, kad p. Gechus yra gerai inpratęs daryti „bizni'' ir labai gudriai moka maustyti visokius vabaliukus ant savo vašiuko, pažadėdamas „meilės lašų'', „muziką'', „kalbamokslius'', „auksuotas spilkas'', „$3-nes britvas'' ir kitus niekus. Jo tikslas yra su pagalba laikraščių išnaudoti lengvatikius ant kiek tas duodasi ir sugaudžius tokių adresus parduoti juos kitiems tolygiems „biznieriams'' už gerą prekę, kurie paskui irgi siunčia savo pamfletus, labai smailiai parašytus, nuo visokių ligų, revolverių, britvų, gydančių elektriškų diržų ir tt. su pažadėjimu parduoti viską labai pigiai, by, tik išvilioti bent ką iš lengvatikio.

Vaistas nuo šito reikia surasti. Ir pirmutinis būtų vaistas, — kad mūsų laikraščiai nepriimtų — netalpintų tokių apgarsinimų, ir tuomi apsergėtų savo skaitytojus nuo „biznierių'', ir kad visi, kuriems patenka visokie pažadėjimai — apgarsinimai, netikėtų jiems, nesiųstų piningų, nepirktų katės maiše, ir kitus nuo tokių pirkinių atkalbėtų.

Aš nusiunčiau 9 ct. p. Gechui apie 15 rugpjūčio, tai jis man atsiuntė, tiesa, 12 atviriukių ir laišką iš 1 rugsėjo, reikalaudamas dar 25 ct. geram paauksinimui tų auksnotų „spilgų'', ko, vienok, aš nesiunčiau, o tųjų „auksuotų'' dar negavau iki šioliai.— Ir patyręs, jog p. Gechus yra tikras „biznierius'' išnaudojąs lengvatikius, rašau — garsinu apie jį laikraštyje.

Prie šios progos noriu dar paminėti, jog keli metai atgal, vienas „biznierius'' iš Yonkers, N. Y. garsinosi parduodąs ''Lietuvos'' išleistų kningų vertės $13.00 už $2.50; kitas vėlei (o veikiausiai tas-pats, tik permainęs pavardę) garsinosi parduodąs neėsantį didelį lietuviškai-anglišką žodyną su paveikslais, vertės $18.00 už $3.00 ir buvo padavęs adresą ant slovako karčiamos, 18 Greenwich str., New York'e, kur gavo apie 60 laiškų — beabejonės ir su piningais — bet lengvatikiai nieko negavo. Vėliaus tas-pats „biznierius'' garsinosi po No. 6 Liberty str., Jersey City, N. J., kur tokios gatvės visai nėra. Norintiems ateiti pas jį ir asabiškai nusipirkti garsinamas kningas, jis niekados nedavė savo adreso.

Kaip Brooklyno gyventojai pasakoja, tai profesorius Rikvich išeidavo ant kampo 32 Grand str. tik laiškanešį pasitikti ir paėmęs laiškus išsiimdavo tik piningus, o laiškus sudegindavo. Vėliaus dažinojo apie prof. Rikvich paėto valdyba ir profesorius išnyko iš Brooklyno. **Prigautas.**

KADA BUS GALAS?

Jau pritrūko man kantrybės ir sielos stiprumo, toliau tylėti ir ramiai rankas sudėjus, su užkimštomis ausimis sėdėti, nuduodant būk aš nieko absolutiškai nematau, nejaučiu ir negirdžiu, apie mūsų laikraščių vaidus. Daugiau nieko nelieka bedaryti, kaip imti į ranką plunksną ir nenoroms išreikšti savo nuomonę, ir kokį įspūdį daro tie mūsų laikraščiai ant manęs, ir kokią intekmę jie daro ant visos lietuviškos liaudies. Kur nepažvelgsi, kokį laikraštį nepaimsi į ranką, visur viena ir tas-pats rašoma, vis tie užsipuldinėjimai ir pavydėjimai vienas-kitam. Ar tai tautiška „Lietuva'', ar socialistiška „Kova'' ar radikališka „Vienybė Lietuvninkų'', arba pirmeiviški „Keleivis'' su „Kataliku'', ir taipogi klerikališkas „Draugas'', — visi į vieną bubiną mušte muša, šaukdami: skaityk mano pakraipos laikraštį. Mūsų laikraštis išves tave ant teisingo kelio ir palengvįs tavo skurdų-vargingą ateityje gyvenimą. O jeigu skaitysi kitokį laikraštį, tai tada tavo vargas nepasimažįs, bet anaiptol da pasididįs. Bet tame dar ne būtų taip blogai; žinoma, jog kožnas laikraštis nori pritraukti prie savęs daugiau patriotų ir skaitytojų. Bet negalima toliau tylėti ir ramiai žiūrėti, ant tokių nedorų pasielgimų, kaip va: Philadelphijos socialistai surengė prakalbas ir kalbėtojas Perkūnas išniekino „Vien. Liet.'', „Lietuvą'', patardamas neskaityti tuos laikraščius, prilyginęs juos prie kokio tęn galvažūdžio „Džemi Džemis'', bet užtai nepamiršo gi išgirti „Kovą'', kalbinėdamas tik vien ją skaityti, kaip kokį tai išganytoją del vargšų. Aš noriu visiškai atvirai pasakyti ir išreikšti savo nuomonę apie „Vienybę Lietuvninkų'', būdamas socialistas. Aš skaitau „V. L.'' iš pirmos dienos mano atkeliavimo iš Lietuvos, ir niekados neteko man užeiti ant straipsnio, kuriame būtų peikiama nors kokia partija arba paniekinami kiti laikraščai. Taipogi „V. L.'' redakcija niekuomet nesamdė ir nesamdo agentų, kad jie atvirai kokiame tai nebūtų susirinkime peiktų ir prilygintų „Kovą'' prie žemiausio kokio tai, nukrypusios ideos laikraštpalaikio, kaip tą „Kovos'' redakcija daro per savo agentukus Perkūnus ir kit . . . „Vien. Liet.'' ikšiolei buvo ir yra bepartijinis pirmeiviškos pakraipos laikraštis, neužtverdamas kelio del kitų laikraščių, del kitokios pakraipos ideų į platų pasaulį. „Vien. Liet.'' pilningai išpildo savo užduotį — platinti šviesą ir mokslo ideas tarpe lietuvių išeivių Amerikoje. Ir jeigu „V. L.'' toliau taip užsilaikys ir nenukryps savo taktikoje, tai galima drąsiai pasakyti, kad ji taps vienu iš veikliausių laikraščių tarpe Amerikos lietuvių. Būtų geistina, kad visi lietuviški laikraščiai taip atsargiai ir šaltai laikytųsi link visų vaidų ir užpuldinėjimų, kaip laikosi „V. L.'' tada būtų jau senai visi nesutikimai užmušta. Užstotų tada pas mus nauja teisinga gadynė, ir tarpe visų lietuviškų laikraščių civiliški santykiai. Lietuviai tada imtųsi daugiau juos skaityti ir tada visiems užtektų skaitytojų. Tada nereiktų tarp savęs taip peštis, tampytis, bjaurinti ir niekinti kitus, kaip dabar yra daroma ir praktikuojama, kad kaip nors vienas laikraštis pakenktų kitam. Mano nuomonė būtų, kad visos lietuviškos redakcijos, o ypač „Kovos'' redakcija, paliautų tas keistas kovas, kurios ligišiolai buvo vedamos, o paimtų pavyzdį nuo „V. L.'' taktikos, kaip susiturėti nuo užpuldinėjimo ant kitų laikraščių. Nes per tą priežastį ir visokius nesutikimus, liaudį vis labyn ir labyn atšąldo nuo skaitymo, kaip dorų taip ir peiktinų laikraščių. Kas kam darbo, kas jis nebūtų: socialistas, tautietis, pirmeivys, arba klerikalas, — tegu kiekvienas sau prisitaiko laikraštį, katras jo nuomonei labjau patinka skaityti. Spirti žmogų būtinai, kad jis skaitytų sakysim „Kovą'', kada jis nori skaityti „Vien. Liet.'' ar „Lietuvą'' ar kitą kokį laikraštį pagal savo išmanymo yra neišmintinga ir barbariška taktika.

Steponas Raubickas,
Middle Village, L. I.

PROKLAMACIJA!

Kur nėra jokios mokyklos — tai ir jaujoje prie lajinės žvakelės yra gera vieta mokyklai! Su discipulka rankosna, šale senosios močiutės kalvarato kertelėj (sąsparoje) prie užpečkio irgi neprasčiausia vieta. Beveik kiekvieno iš mūsų buvo tokie pradiniai mokslo kursai; baigę tuos kursus, galėjom pasitikėti, kad išdrįs mūsų tėveliai artimiausio bažnytkiemio mokyklon pasiųsti , — pasimokinti rusiškai, kad vaiske būtų lengviau tarnauti. Bet praėjo tas laikas, jame buvo pasikakinta maldakninge!... Tu, lietuvy, ant kiekvieno žingsnio susiremi su mokslu. Tave iš tėvynės išvijo delto, kad pasikakinai su maldakninge. Tave ir čionai, Amerikoje, delto nustūmė prie blogiausių ir sunkiausių darbų!... Nors neretas iš mūsų lietuvių dar ir šiokį-tokį amatą esame ingiję Lietuvoje, bet nemokėdami skaityti planų (blue prints), ir čia turime pasikakinti darbininko (laborer) padiene užmokestim. O čia dar kaip tyčia, keistai persimaino mūsų gyvenimo bėgis, atvykus Amerikon. Lietuvoje męs pripratę buvome prie žemdirbystės, — Amerikoje gi šalis pramonės, industrijos ir prekybos. Lietuvos žydams toji šalis labai tinka, bet ne mums. Ir už tad, ką męs turime? Į dešimts metų pragaištingo gyvenimo Amerikoje, — męs prarandame tik savo sveikatą, o laimės, liuosybės kaip neturime taip neturime. Ir užtikrinu tave, mielas lietuvy, — kad pakol tu ant to paties laipsnio apšvietos stovėsi, tai niekad tos laimės ir liuosybės neturėsi!

Ir čia dar kaip tyčia, mūsų „geradėjai'' šmakšt ir atvažiavo mūsų sielą gelbėti. Ar jie gelbsti, ar negelbsti mūsų sieloms, tai dar didelis klausimas? Bet, kad Dievo vardan mūsų kišenes tuština, tai gerai žinome! Bet tiek to, su mūsų kišene, ne kuningėlis, tai bravorninkas tuština. Kas do skirtumas! Mes ir taip nemokame taupinti piningų ir piningai, ant galo, laimės ir liuosybės nesuteikia. Vieni kūną nuodija, kiti dvasią spaudžia, — ir išsprukti iš jų globos męs galime tik per apsišvietimą, per mokslą! Ir čia tai mūsų „geradėjai'' aiškiai suprato ir prie parapijų įsteigė mokyklas. Kas gali išdrįsti jas peikti ir niekinti? Jei Lietuvoje „jauja ir užpečkė'' — buvo šviesos žibutė mūsų tautai tai čia Amerikoje argi nebūtų atsakančios gražios ir šviesios seklyčios. O vienok reikia peikti! Mūsų „geradėjai'' suprato tą aiškiai, — idant konkursuoti su Amerikos viešomis mokyklomis, kur yra įvesta priverstinas būdas mokinimosi ir kur reikia nors namus išpaviršiaus pastatyti taip, kad išsižiūrėtų į mokyklą. Kur nesiranda paukščiams ar žvėrims gero maisto tai tęn ir su gerai paslėptais pelėkautais nepagausi manomosios aukos . . .

Užmanyta — padaryta! Įsteigta mokyklos būk tai šv. tikėjimo ir lietuviškos kalbos mokinti. Paimta dvi švenčiausios žmogaus jautrybės — tikėjimas ir tėvynės meilė! Na, ir kaipgi tu čia neleisi savo vaikelių mokyklon?... Taip, leidžiam! Netik leidžiam, bet ir lengvai uždedam ant savęs dvigubas mokestis, — nes mokame vienas mokestis ant viešųjų mokyklų (Public Schools), iš kurių bet gi nesinaudojam, ir vėl mokame duoklę savo parapijinėn mokyklon, iš kurios jau naudojamės. — Bet kaip gi atbulas rezultatas galų galais pasirodo! Paaugėjęs kūdikis, vieton užimti įžymesnį padėjimą draugijoje ir augščiaus atsistoti už savo tėvus, — suteikiant jiems ant senatvės lengvesnes ir liuosesnes dienas, — mūsų vaikai netik, kad nepajėgia tėvų sušelpti ir suraminti, bet dar didesnian vargan jie patįs inpuola!...

Tėmyk: **mūsų parapijinė mokykla bus tada tik gera ir atsieks savo tikslą, kada jojon įves pilnai-pilną progromą viešosios mokyklos ir dar daugiaus, — nes pridės lietuvišką kalbą ir šv. tikėjimo pamokinimą!**. O to ikišiol mūsų „geradėjai'' nepadarė ir nepadarys, kol męs nepradėsme reikalauti! Taip reikalauk, Tėvai— nebijodamas iškeikimo, kad parapijinėn mokyklon įvestų viešųjų mokyklų programą — žodžiu, kad sulygintų mokslo programą su Amerikos viešomis mokyklomis. — Pamink žodžius Kristaus: „Geriaus būtų, kad jums būtų motina užrišusi girnapusę ant kaklo ir prigirdžiusi jūrių gilumose, negu vieną šitą mažutėlę širdelę ir jausmus užgavus'' — ar kaip tęn panašiai. Prisižiūrėk iš arčiaus: ar męs, užlaikydami tokius „geradėjus'' nenusidedame prieš šv. tikėjimą, prieš Dievą — ir prieš bažnyčią? Ar mums nereikia iš to išpažintis atlikti, kad męs nuo savo lūpų atitraukę kąsnelį duonos, duodame savo „geradėjui'', kuris mūsų vaikučius užmuša ant „dūšios ir kūno''. —

Pamąstyk, meldžiu Tavęs.

Dr. A. L. Graičūnas.

PRIE LIETUVIŠKŲ ŽODŽIŲ KLAUSIMO.

Kalba yra viena iš prigimties dovanų del žmogaus. Tobulumas kalbos, tai tųjų priedermė, kas tąja kalba naudojasi. Grynumas kalbos rodos turi rūpėti kiekvienam susipratusiam lietuviui. Kaip tyras šaltinio vanduo yra daug skanesnis be priemaišų, taip ir kalba be intekmės svetimų žodžių yra daug malonesnė. Lietuviški laikraščiai, kurių pereiga yra šviesti liaudį dvasiškai, turi imti į atidžią grynumą savo kalbos ir pratinti žmones prie teisingo savo kalbos vartojimo. Bet ar taip yra? ar rūpinamos, kad nors žodžiai būtų tinkančiai vartojami? Ypač čia Amerikos laikraščiai nežiūri į grynumą ir teisingumą žodžių.

Lietuviai tirpte tirpsta svetimųjų tarpe. Laikraščių redaktoriai tirpsta mišinyje netikusių žodžių. Skaitytojas, kuriam laikraštis turėtų būti mokykla, liekasi suklaidintas ir nežino nei kur link eiti. Čia Amerikoje lietuviški laikraščiai be jokios gėdos lenda į tokią klaidingą srovę, pasiduoda intekmei nors ir klaidingai. Paimkim pavyzdin kelis žodžius, kuriuos Lietuvoje išeinanti laikraščiai nevartoja (jei bent Seiniškiai). Paimkim žodį „stuba''. Ką rodos ji galėtų turėti su mūsų grįčia, grinčia, trioba, būtu, ir kt? O vienok Amerikos laikraščiai davė pilietybę „stubai'' ir kiekvienas skaitytojas turi ją vartoti. Rodos maža bėdos su ta „stuba'', (vokiškai: „die stuebe''). Bet tas jau pareiškia, kad męs esam silpni atsilaikyti prieš kokią, nors ir menką intekmę. Ką galima manyti apie didesnę! Kodelgi mūsų laikraščiai negalėtų parodyti savo skaitytojams teisingų žodžių, o netikusius stengtųsi išlengvo naikinti. Pasidėkavojant kai-kurių redaktorių lengvaširdystei, šiandien jau turime sugrąžinta: „čienia''. Jau tą „čienią'' buvome pamiršę; jau ją tik vartodavo rusai ir lenkai. Užteko pasakyti, kad negyvas lavonas „kaina'', o gyvas „čienia'', ir, to užteko. Lietuvoje męs turime, ir kalbininkų, ir kitokių mokslininkų; bet anie nesugebėjo to padaryti; ta garbė kliuvo mums amerikiečiams! Nekurie senovės mylėtojai sumanė grąžinti daugel kitų žodžių ir tuomi jie mano apturtinti mūsų kalbą. Garbė jiems užtai! Taip, vienas iš tų senovės mylėtojų, paduoda keletą žodžių per „V. L.'' 39 N „Šis tas iš mūsų žodžiugės''. Tęnai p. S. pradeda nuo „čienia'' ir ant užtvirtinimo priveda, kad ir latviai turį žodį „cienigs''. Bet latvių „cienigs'' ne apie tą pasako. „Cienigs'' — tai: garbus, guodotinas, tik ne „čienia'', prekė — kaina. Kodel nevartoti „prekė''? Tai visai atsakantis žodis, nuo: pirkti, pirklystė ir tt. Kiek aš žinau, kaip Lietuvoje yra vartojama „čienia'', tai „cene'', „čene'', taip lygiai ir rusiškai „cėna''. Yra įsigyvenus nuo laikų, kada rusų kalba ėmė viešpatauti pas mus.

Tolesniai p. S. priveda kad „valnas'' irgi lietuviškas žodis. Su „valnu'' galėtume sutikti; bet, tegu apie juos nusprendžia mūsų kalbažyniai, (ne Amerikos) ir, tada žinosime.

p. S. apgailestauja žodžio „mandrus'', ir visą eilę priveda svetimųjų žodžių; kodel esą mums lietuviams neturėti „mandrus''. Mat rusiškai „mudryj'', lenkiškai „mądri'', o lietuviškai kaip tik yra visai kitaip skambantis, pas mus reikia iško nors turėti skolintus. Labai didelė klaida grąžinti netikusius, svetimus ir jau beveik užmirštus. Kuomgi yra blogi žodžiai, tikrai lietuviški ir gerai atsakantis „mandrui'': gudrus, sugabus, gudragalvis, galvočius, (nereik nei didelės galvos turėti) ir daugel kitų, kurie laukia, kad kas juos sutvarkytų. Mūsų kalba turi įvairius linksniavimus, ko neturi nei anglų, nei vokiečių kalbos. Tai tuomi ir apsireiškia mūsų kalbos grožis ir mūsų dainų poetiškumas.

Dar blogesnis išvedimas p. S. apie „vaiską''. „Vaiskas'' jau senai buvo išmestas iš mūsų raštų, na, ir p. S. gaila paliko tokio žodžio. Dabar pažvelgkime į tuos išvedžiojimus, būk „vaiskas'' paeinąs nuo žodžio „vaiskus'' — status. O vaiskus, visai nereiškia statų; čia matomai p. S. suklydo savo išvedime. Vaiskus, reiškia maž-daug ką ir aiškus, pavyzdin: vaiskus protas, vaiski mintis ir tt. O jeigu remtis ant žodžio: vyti, volioti ir kitų, tai kur čia logika. Jeigu tokių išvedimų klausytume, tai visi lenkiški ir rusiški žodžiai būtų mums tinkantįs, pavyzdin: „Rieka'' (upė) galėtumėm daryti išvedimą nuo: „riekė'', raityti ir tt. Būtų tai begalo kvailas išvedimas. p. S. sako: militarizmas, tarptautiškas, ir plačioje prasmėje suprantamas žodis. Tai kodel lietuviams jį nevartoti. Juk męs turime daug tarptautiškų žodžių. Bet man rodos, kad užtektinai męs galime išsiaiškiškinti ir „kariuomenė''. Atskirą gi kariuomenės dalį galima pavadinti kaip tas jau priimta, „kariauna''; aktyvišką — veikimą karėje: „kariauja''. Męs vietoje grąžinti išmestus svetimus žodžius, geriaus padarytume tvarkydami savus, kurie laukia juos apdirbant. Tvirtinimas, kad nekurie žodžiai jau yra ingavę pilietybę mūsų kalboje, taipgi yra be pamato. Grįžkime nors kokias šešiasdešimtis metų atgal, tai pamatysime visą priežastį tų žodžių: 1) Lenkų kalba ėmė visur viršų; lietuvis visur buvo niekinams. 2) Sunkus baudžiavos jungas, ištvirkimas bajorijos, jos amžinas ištautėjimas, negalėjo praeiti nepalikęs pas mumis jokios žymės. 3) Mokyklose buvo auklėjama vien lenkiška dvasė; buvo net tokios lentelės, „metelinga'' vadinamos, ir, už išsitarimą vieno lietuviško žodžio, mokinys būdavo baudžiamas. Taigi, gerbjamieji senovės grąžintojai, pirma pažvelgkit į praeitį, o paskui jau tikrinkit apie kokius nors žodžius.

Visos dainos anų laikų yra sudarkytos lenkiškais žodžiais; paskui vėl: ingavo intekmę rusų kalba, ar maža žodžių prisimaišė. Visokios „vainos'', „vaiskas'', „saldotai'', tai tarnavusių kariuomenėje pasekmės. Del pavyzdžio privesiu jums tokią dainą, kurią pas mus dainuoja dar ir dabar:

Atein „smūtnas'' rudenėlis.
Ein į „vaiską'' brolužėlis.
Marš, marš, navabrancai,
Marš, marš, navabrancai.

Ar tai ant tokių žodžių galima remtis ir tikrinti, kad jie lietuviški? O, kiek pas mus dainų yra su „smūtkais'', rodos nereiks nei aiškinti: tą kiekvienas yra patėmijęs.

Dar tas keistesnis, kad nepatyrus tų žodžių teisingumo, mūsų laikraščiai įveda pas save, o kas nereikalinga, tai nesistengia išmesti. Štai tame-pat N39 „V. L.'' yra patėmytina toks juokingas aprašymas „Kelionė iš Amerikos'': „stubos'' ant vieno-dviejų gyvenimų, ant stogų daugelis storų kaminų, o tuose kaminuose vėl po tris—keturis plonus kaminėlius''. „Laukai plonai apdengti sniegu''.

Lietuvių, ypač žemaičių tarmėje, yra gana puikių žodžių išreiškimui to, ką nori pasakyti. Plonas turi savo vietą; nes kaminas gali būti: drutas, laibas, ar tęvas. Drūtas, atsako storam, nes pas mus yra paprasta vartoti: drūtas (tvirtas), kad tuo tarpu tęn yra: laibas ir tvirtas.

Galėčiau daugel išvedimų padaryti, bet mano šio raštelio tikslas buvo tik nors kiek trumpjau atsakyti į p. S. išvedžiojimus, kuriuos aš skaitau klaidingais. Tuom pačiu noriu atkreipti „Vienybės Lietuvninkų'' redakcijos atidžią, kad nepasiduotų intekmei šių žodžių: „stuba'', „giliukas'', „vaina, „plonu'' ir „sto-

ri".

Reik nors laikraščių redaktoriams įvesti pas save šiokią-tokią tvarką.

P. Narvydas.

ŽODIS Į LIETUVOS MYLĖTOJUS.

Už panaudojimą dviejų naujų išradimų historiškiems tikslams, regisi, francūzams pritinka garbė ir pirmybė. Paryžiaus universitate jau pradėjo rinkti historiškus faktus, būsiančioms gentkartėms, pavydale fonografiškų inbrėžimų (rekordų) bei krutomųjų paveikslų. Tai gi ilgainiui historija bus liuosa nuo ūpų ar fanatizmo rašytojų.

Filologijos skyrius, tyrinėja kalbų ypatybes su fonografu. Šnekamosios mašinos, kaip ir fotografijos, pažymi net tokias smulkmenas, kaip va keitimąsi kalbos balso vieno kaimo gyventojų nuo kito, pirma negu pasidaro kalbos dialektai— kaip pavyzdžiui galima ir mūsų tarmes suimti iš kapsų, zanavykų, guodų, dzūkų, žemaičių ir tt. Ką kalbamoji mašina pažymi, tą jokis raštininkas negalės raštu išreikšti. Kokį milžinišką žingsnį padarė raštas liaudies apšvietime po išradimui spaudos, taip lygių pasekmių tikimasi sulaukti iš krutomųjų paveikslų ir šnekamųjų mašinų. Šitie išradimai dapildys rašytą historiją, arba, gal būt, ir visai užims rašto vietą, taip kaip elektra jau užėmė pleškės ir jungo vietą visose civilizuotose tautose. Mūsų dienų gyvenimo ydos ir įvairiausi kalbos balsai, beabejonės, pasiliks historijos nejudinamuoju turtu ir pateks iki tolimiausių gentkarčių. Su pradžia šito, 20-tojo šimtmečio, įvyks nuo dugni permaina historijoje. Kalbų keitimasis bus taip aiškiai parodomas, kaip ir asmens pavydalas nuo lopšio lig karsto, — su pagalba fotografijos.

Amerikonai pamėgdžioja francūzus. Štai Chicagos Historiškoji Draugija, 5 d. gruodžio, 1911 m. fonografu inbrėžš kalbas, įžymiausių Chicago — asmenų ir rūpestingai apsaugos tuos inbrėžimus (records) būsiančioms kartoms.

Nors Lietuvių Mokslo Draugija, prof. Volterio pavyzdžiu raginama, pereitą pavasarį rinko lietuviškas dainas su fonografu, bet tai buvo pavienių, geros valios, asmenų darbas. Man rodosi, būtų neapsakomai brangi historiška medžiaga, nuimti krutomuosius paveikslus visų darbų, laukuose, triobose, giriose ir dirbtuvėse — žodžiu: visą tautos gyvenimą, ir vienkart nufotografuoti visas historiškas vietas, etc. Su krutančiais paveikslais ir kalbamojoms mašinomis, rūpestingai pagamintomis, męs lengviau ir greičiau savo liaudį apšviestume, negu su laikraščiais.

Mūsų broliai, tamsūnėliai nevisuomet gauna jiems tinkamus raštus. Kad ir geriausiai parašytą raštą, beskaitydami, nevisuomet supranta... Na, o ką kalbėti apie tuos, kurie visiškai nemoka skaityti? Kol visi pamylės skaityti raštus, mūsų liaudis gali būti gerokai apšviesta su šitomis naujos gadynės pabūklėmis. O šituos išradimus žmonės pamylės ir bejų neapsieis.

Mums, kaipo neturtingai tautai, priderėtų šitą kultūros įrankį pilniausiai išnaudoti ir pasisavinti. Šitų pobūklių įvykinimui, mūsų tauta užtektinai turtinga.

Gal būt, šita idea sujudintų mūsų visą tautą ir paskubintų įsteigti, už vis reikalingiausiąjį Tautos Skarbą (fondą).

Štai proga šitų profesijų lietuviams žinovams. Kurie pasišvęs tautos gerovei, ne protą svaiginančiam dolerių gaudymui, tokie bus pirmtakūnais, kultūros darbininkais ir mūsų tautos tikriausiais apšvietėjais. Bet, šitas darbas negali būti nei šiaip nei taip atliekamas. Šitas darbas, tai kaip ugnelė, ar labai aštrus kardas... ne vaikams su juomi žaisti. Šitas darbas privalėtų būti dirbamas po priežiūra Lietuvių Mokslo ir Dailės Draugijų, Vilniuje. Visos tautos dvasiškąjį auklėjimą negalima pavesti pavienių asmenų malonei, arba, tankiausiai, saumylybei.

. . . . . .

Lietuvių Mokslo ir Dailės Draugijų, meldžiu šitas mintis atidžiai apgalvoti. Gal būt ir mums bus lemta nors vieną kultūrinį darbą nuveikti ne vėliau už kitas tautas. Kokis būtų dvasios sužadinimas, jeigu męs kitas tautas aplenktume! Jeigu visi to geistume, tai taip ir būtų!

Antanas K. Rutkauskas, M. D.

DARBININKAS.

Kuomet šiurpus vakarų vėjas nešdamas didelius vandens lašus, švilpdamas kaip su švilpine, daužėsi-draskėsi po visas pakraikes, ir galingai atsimušdamas į storas mūro sienas, nepaliko nei vienos jame esančios skylutės, nepripylęs vandeniu, męs lūkuriavome ateinančio rudens pranašo.

Žiaurus tai buvo rudens rytas. Rodosi pradžioje rugsėjo.

Kėlėsi anksti Jonas ir galvojo, kas daryti: ar eiti į darbą? Bet darbas buvo laukuose, todel jam baugu buvo apie jį ir pamįslyti...

Dabar Jonas dvejoja: eiti —ar ne? Neitumi žmogus, bet ką darysi? Juk gaspadinė išmėtys skudurius ant gatvės. Ant gatvės!... juk ir negalima gyventi... O ypač dar tokiose darganose... Ū, ū, ū! brrr... net visą krato pamįslijus.

O gal dar nemėtys?... gal susimils?... Juk kolei sveikas buvau — jis mąstė — ir dirbau, visuomet pilnai užsimokėdavau, dar ir margaryčioms alaus užpundydavau.

Ne, ji toki gera... Ji to nedarys. Eisiu, prašysiu, kad nors porą dienų dar palaikytų. Nes negaliu... Skauda šoną... ir kosulys bepaliovos dusina.

Šiaip-taip išdirbo 3 valandas. Kiti eina valgyti, jis gi — nenori... jis skausmais sotus... O antra — ir neturi nieko... Jis vietoj valgymo eina prie ugnės, kad pasišildyti, pasidžiovinti ir atsilsėti per tą valandą; gal vėl galės dirbti.

Grįžta kiti darban, eina ir Jonas... dirba... bet pusvalandžio nepraėjus, jam visai spatas iš rankų išpuolė... Jam akyše pasidarė tamsu... veidas išblyško ir susmuko ant žemės...

Du stiprųs vyrai paėmė Joną ir nunešė į triobelę, kur darbininkų įrankiai sudėti... Tęn jis atsipeikėjo ir sykiu su kitais darbininkais parėjo namo... Tą vakarą gaspadinė Jonui davė sriubos ir nieko neminėjo apie išsikraustymą.

Ant rytojaus vėl gaspadinė žadina į darbą kitus, sykiu ir Joną. Jis kėlėsi, apsirengė ir išėjo...

Darbe jo niekas nematė... Kiti pasakoja, kad vaikštąs antkrančiais ežero... Turbūt tęn jieško gaspados...

Pinavyjas.

ŠIS—TAS.

Pirm dvejų metų dienraščiai pranešė žinią apie prieš-historiško gyvūno kaulų atradimą Afrikoje, per prof. Eberhar Fias iš Stuttgarto. Tasai naujai surastas gyvūnas viršų apturėjo prieš kitus milžiniškus gyvūnus, kokie yra žinomi iki šiai dienai; net Amerikos milžiniški smakai (Dynosaurai) turėjo atsitraukti ir jam vietą suteikti. Tie gyvūnai daeina iki 35 metrų ilgumo ir 5 metrų augštumo.

Dabartinis gi atrastas gyvūnas kur-kas didesnis, negu pastarieji šiandieniniai. Iš to jau galima persitikrinti, jog mokintieji, mieruodami vieną kaulą tojo gyvūno priėjo, jog jo ilgumas yra 210 metrų.

Nesenai daėjo žinia, jog tojo gyvūno taiposgi galva tapo surasta. Tie kaulai ir galva, kaip žinios praneša, tapo sudėti į Berlino gamtos muzėjų. Iš to matome, jog prieš-historiškuose laikuose, kaip šiandieniniai išradimai mums parodo, daug didesni ir galingesni gyvūnai gyvavo, negu šiandien. Tie visi išradimai kas-kart daugiau suteikia medžiagos ir priduoda svarbos paleontologijai. **J. K—ris.**

Žydai Rusijoje. Dabartiniu laiku priskaitoma Rusijoje žydų apie 6 milijonus, tai yra ant šimto visų kitų Rusijos gyventojų išpuola po 4 žydus. Iš šito viso skaičiaus pusšešto milijono žydų gyvena Lenkijoje, Lietuvoj ir taip vadinamose šiaurinėse guber nijose. Tokiu būdu tarpe pačių rusų tegyvena tiktai 20% žydų, arba iš šimto žydų — 80 gyvena tarp lenkų, lietuvių ir bielorusų, o 20 — tarp rusų. Ir tai dar rusų valdžia jų bijosi ir stengiasi net ir tuos 20% žydų iš tikrosios Rusijos išvyti ir suvaryti juos Lietuvon ir Lenkijon!... **A. B.**

Bevielis laikraštis. „World's Work" aprašo, kaip bevielis telegrafas pradeda išstumti vielinį telegrafą ir žada padaryti visame pasaulyj didelę revoliuciją. Ypatingai tas atsilieps ant laikraščių, nes dabar laikraščiai gaudami žinias per telegrafą turi mokėti po 1 šilingą už žodį, o bevielinis telegrafas parduoda žinių žodį tik už 7 penus, tai yra už pusę čienios. Prie to daug greičiau ir niekad telegrafo nesutrukdo ant kelio jokios klūtįs. Todel ateityje laikraščiai nupigs per pusę ir per valandą laiko jau žinosime kas atsitiko kitoje pusėj žemės kamuolio. Tai bus „bevieliniai laikraščiai". **A. B.**

ŠPIKUČIAI.

Abiejų teisybė.

Gendruta: — Ar tu žinai, kas per sutvėrimai yra vyrai? Vyrai tai antros muselės. Musės prie medaus, o vyrai prie moterų. Limpa vienodu cementu. Tik kaip kada apverktinas likimas muselių. Inklimpsta į medų, neišlipa ir numiršta. O vyrų...

Kernezas:— O ar tau teko sužinoti kas per daiktas tos moterįs? Moterįs tai antras medus... Pilnai pasakius, moteris yra tuo limpančiuoju muselių poperium,— su medaus saldumu, ir su nuodų skoniu... Muselės nenusipurto kojų aplipusių medum ir miršta, o vyrai įsimylėję, prilipę prie moteriško saldumo irgi palieka laisvais — tik anapus grabo...

J. M. Danielius.

Patarimas Italijai.

Italija, ta dievobaiminga šalis, turėdama gana tvirtą lytišką mašiną privaisino tiek daug „bosiakų", kad priversta buvo vieną gražią dieną užpulti ir apvogti Turkiją. Ir ką ji skaito, kad tas apvogimas Tripolio kaštuosiąs į 60 milijonų! Tačiaus visgi būtų gudriau, jei Italija būtų padarius ant polių (baslių) viršuj Italijos — jau naują tą šaukiamą Italiją, už tuos pačius piningus. O rasi dar vargšei ir nepasiseks apvogti? **Amuras.**

*

Paskutinės savaitės Juokai.

„Saulė" užsimanė mokinti laikraščius, kur reikia vartoti litarą „j". Ištikro būtų gerai mūsų laikraščiams pradėjus imti nuo „Saulės" kad ir šitokias rašybos lekcijas: „Tu atkeleves in szita kontra nesztant isztrivoti ir kenczi varga, o giveni kuriosia peczesia su tokia sztama merginu, o da jagu ženitis laisna gauna ir ymt szlubo".

*

Nespėta buvo laikraščiuose išsitarti, kad lietuvių draugijose bene darbuojasi Rusijos šnipai, tiktai „Keleivis" capt sau už kepurės!

PARSIDUODA

saliūnas ant 530 Driggs Ave. Geras business, parsiduoda nuo 35 iki 40 pusbačkių alaus per nedėlią. Pigi kaina. (50)

NAUJI RAŠTAI.

Apie gydymą ligų raudonąja šviesa. K. Gr. „Sveikata" N10, „L. U." priedas. Pusl. 8.

Kas geriau, ar vanduo ar svaigalai? Brošura apie Pilnąją Blaivybę, kurią sutaisė kun. P. Saurusaitis pagal nesenai išleistos knygutės Kriokavoje Kazimiero Bištygos T. J. Philadelphia, Pa. „Žvaigždės" spaustuvėje. 1911. Pusl. 29.

Imk, Skaityk ir paduok Kitam. Kodel Geri? Lapelis 4 pusl. Versta iš lenkų kalbos, originalas kuningo Dr. W. Kwiatowskio C. R. Chicago, Ill.

Išėjo periodiniai raštai: „Laisvoji Mintis" N21. „Pasiuntinys" N11.

New Yorko žinios.

¶ **Delei McNamarų bylos.** Vietinės darbo unijos ir socialistų rateliai beveik vienbalsiai pasipiktinę iš brolių McNamarų, kurie taip begėdiškai prigavo žmones, sakydami, jog jie nekalti. Unijos rengia susirinkimus ir nutaria reikalauti, kad McNamarus kuoaštriausiai nubaustų, o surinktą fondą McNamarų gynimui, išdalintų našlėms ir našlaičiams sudraskytų darbininkų Los Angelės expliozijoje. Šitas unijų žingsnis užpylė vandens ant anarchistų malūno. Pereitą nedėlka, Emma Goldmaniutė susirinkimę žinoma anarchistų agitatorkime išvadino unijistus ir socialistus „pustagalviais ir mekleriais", kurie esą McNamarus iščiulpė, kaip lemoną, ir kai jie nebereikalingi, tai atiduoda nužūdyti. Goldmaniutė giria McNamarus, kaipo „kankintinius". Vienok užtai Goldmaniutė negavo delnų plojimo.

¶ **Prieškalėdžių vagiliai.** Prisiartinant šventėms paplito gauja kišenvagių, kurie seka paskui moteris einančias į krautuves ir atiminėja piningus. Panedėlyj suimta čiela trylika vagilių New Yorke.

¶ **Susirinkimas del pasportų.** Šitą seredą „Piliečių Komitetas" sušaukė mass-mitingą į Carnegie Hall, protestuoti prieš Rusiją, kuri nepripažįsta amerikoniškų pasportų. Girdėtis, kad ir Washingtono kongrese, iš 400 atstovų — trįs ketvirtadaliai einą prieš Rusiją.

¶ **Hippodrome.** Pereitą nedėldienį Hippodrome buvo antras koncertas „Rūsų Balalaikininkų". Grajino: „Ei Uchniom!" ir „Volgos žvėjų daina". Publikos buvo kimštinai.

¶ **Juodarankių kerštas.** Ant 220 Crystle str. susprogo bomba, kurią spėjama padėjo juodarankiai, kad suardyti italo Artizona krautuvėlę. Blėdies tiek padarė, kad langus ir duris išdraskė.

„Nėra kito vaisto taip pasekmingo nuo užsigavimo, sustyrimo, šlubavimo, sutitinimo, dieglių strėnose ir reumatizmo, kaip Severos Gothardo Aliejuje"—rašo poni Anna Peterson, San Pierre, Ind.—„Patariu kiekvienai šeimynai, idant tą linimetų visados turėtų po ranka".

APSAUGOJIMAS NUO SKAUSMO.

Jeigu sergi reumatizmu, neuralgija, aptinimu, sustyrimu kaklo, raumenų arba sunarių, apšlubimu, išputimu, krutinės arba šone skaudėjimais, niksterėjimu, susižeidimu, susimušimu, arba kokiomis kitomis toms panašiomis ligomis, kurių gydymui reikalingi išvidiniai vaistai—jokis dalykas nesuteiks taip greito ir bepavojingo palengvinimo, kaip

SEVEROS

GOTHARDO ALIEJUS

SEVERA'S GOTHARD OIL.

Pirk bonkutę šiandie! Susipažink su puikiomis ypatybėmis to skausmų prašalinimo budo, o niekados be jo nenorėsi apsieiti.

Bonkutė to linimento namuose reiškia tą patį ka **Apsaugojimas skausmo.** Kaina 50c.

„KOSULYS PEREJO—"

„Kvėpavimas dabar yra linosas"— Užkimimas praėjo". Tokie ir tiems panašus palengvėjimo išsireiškimai išeina iš žmonių lupų, kurie kaipo budą nuo savo Kosulio, Bronchitis, Gerklės užstojimo arba nuo kitų ligų Plaučių, Gerklės ir Koserės vartojo užsitikimą vaistą, taip gerai žinomą vardu:

SEVEROS

BALSAMA PLAUČZIAMS.

(SEVERA'S BALSAM FOR LUNGS)

Pagelbės ir tau. Pabandyk! Kaina 25c. ir 50c.

„PENKIOLIKA LASZŲ"—

Atsitikimuose chroniško arba užsisenėjusio užkietėjimo, nevirškinimo, kepenų apsunkinimo, dispepsijoj, nusilpime ir nusikamavime jėgų—geros pasekmės yra paprastai užtikrintos, jeigu reguliariškai imsi po kiekvienam valgini nuo penkio likos lašų iki pilnam šaukščiukui vaisto vadinamo.

SEVEROS

GYVASTIES BALSAMAS.

(SEVERA'S BALSAM OF LIFE)

Kaina 75c. Vaistas su nepaprastomis ypatybėmis.

PARDUODAMA APTIEKOSE. Paimk egzempliorių Severos Lietuviško Kalendoriaus 1912 metams. Duodamas DOVANAI. Neapmokamo Gydymo patarimo reikalaudamas rašyk į

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

¶ **Bacono exemplioriu.** Žinomas kningų mylėtojas Huth anądien išpardavė savo raštų rinkinį. Tarpe tų radosi garsaus rašytojo Bacono exemplioris jo „Piešinių", spausdintas 1597 m., kuris tapo nupirktas už $9,775. Taip amerikonai gerbja savo senovę!

„VIENYBĖS LIETUVNINKŲ" AGENTAI.

ELIZABETH, N. J.
Dom. Boczkus, 211th st.

GRAND RAPIDS, MICH.
J. Garnupis, 653 N. Front st.
Z. Urbanavičius, 264 Hamilton st.
Jonas Brazaitis, 581 Broadway.

HOLYOKE, MASS.
K. P. Šimkonis, 7 Columbia st.

KENOSHA, WIS.
M. K. Petrauskas, 415 Middle st.

LAWRENCE, MASS.
A. Ramanauskas, 99½ Oak st.

LEWISTON, ME.
K. Vilaniškis, Box 36.

MONTELLO, MASS.
B. P. Miškinis, Box 124.

NEWARK, N. J.
V. Ambrazevičia, 178 Ferry st.

NEW BRITAIN, CONN.
V. Alksninis, 52 Grave st.
J. Mažeika, 27 Comerton st.

NEW YORK CITY.
J. M. Danielius, 211 W. 12th st.

PATERSON, N. J.
A. Varaškevičius, 70 Lafayette st.

RUMFORD, ME.
J. A. Kalvelis, 222 Pine st.

ROCHESTER, N. Y.
A. S. Smigelskas, 31 Weyl st.
P. Petronis, 211 Joseph ave.

SO. MANCHESTER, CONN.
A. Zokaitis, 30 School st.

SCRANTON, PA.
J. Petrikis, 1514 Rose ave.
George Baltrūnas, 1823 N. Main ave.

SO. BOSTON, MASS.
N. Gendrolius, 224 Athens st.
J. J. Stropus, 30 W. Broadway.
K. Jurgeliūnas, 233 Broadway.

WATERBURY, CONN.
K. Ch. Kažemekas, 785 Bank st.
A. J. Povilaika, 804 Bank st.
M. Alyta, 1235 Bank st.
J. Žemantauskas, 789 Bank st.

WORCESTER, MASS.
M. Paltanavičia, 15 Millbury st.
Jos. J. Kalakauckas, 121 Green st.

N. STA. PROVIDENCE, N. J.
V. Kasparavičius, Box 53.

ROCKFORD, ILL.
V. S. Jokubynas, 425 Lincoln ave.

BALTIMORE, MD.
J. Luis, 521 W. Baltimore st.
J. Zebrauckas, 112 Green st.

BROOKLYN, N. Y.
J. Ambraziejus, 120 Grand st.
P. Pilėnas, 120 Grand st.
A. J. Jankauckas, 65 Hudson ave.

BOSTON, MASS.
Julius Bukantis, 77a Endicott st.

BRIGHTON, MASS.
F. S. Šimanskis, 32 Lincoln st.

BENLD, ILL.
J. J. Guzevičia, Box 155.

CHICAGO, ILL.
P. M. Kaitis, 1607 Ashland ave.
J. Ilgaudas, 1613 So. Halsted st.
M. K. Wilkevičia, 3225 So. Halsted st.
M. J. Damijonaitis, 3252 S. Halsted st.
Wm. Plišas, 942 — 32nd Pl.
John Sinkus, 704 W. 31st st.
Jos. Laukis, 3001 Farrell st.

BRIDGEPORT, CONN.
Fr. M. Vitkauskas, 355 S. Main st.

CAMBRIDGEPORT, MASS.
P. Bartkevičius, 877 Cambridge st.

SO. CHICAGO, ILL.
S. Kvietkauckas, 8745 Escanoba ave.

CLINTON, IND.
J. Skinderis, R. F. D. No. 1, Box 35 A.

EASTON, PA.
Feliks Raulynaitis, Box 196.

PAPROTYS.

Vieną syk sūnui iškirtus negražų juoką, tėvas teisino jį, kad tai esą menkniekis. Tada didis filosofas Solonas atsakė: „Taip, bet paprotys tai ne menkas daiktas". Reikia todėl vaikus impratinti, kad jie visada, kaip tik jaučiasi kiek negerai, tuojau tėvams pasisakytų, kas jiems yra. Geras paprotys yra duoti vaikams, kada tik kiek suserga, Trinerio American Elixir of Bitter Wine. Tas vaistas labai gerai veikia tokiose ligose, kaip vidurių sukietėjimas, galvos ir nugaros skaudėjimas, vidurių ir pilvo gėlimas, apetito nužudymas, nerviškumas, nemiegojimas, reumatizmas, geltligė ir daug odos ligų, sunkumas po valgio, atsirugimas, vidurių išputimas. Ypačiai jis greitai pagelbėja susirgus kokia-nors pilvo liga. Visose aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

ŽODIS VISUOMENEI.

Šiuomi pranešame visuomenei, kad, jei kas nori apturėti žingeidžią kningą, 'Jubilėjinį V. L." Numeri', kuriame telpa 62 paveikslai ir 58 straipsniai įvairaus turinio — beletristika ir eilės, tai turi gauti du nauju „Vien. Liet." skaitytoju ateinantiems metams ir prisiųsti $4 Money Order'į į redakciją. Už tatai gaus augščiau paminėtą kningą. Neįstengiantieji gauti du nauju skaitytoju „V. L.", tegu prisiunčia 50c. 2-centėmis markėmis ir taiposgi gaus tą indomią kningą. Lauksime užsakymo.

J. J. Pakštis ir Co.,
120 Grand st.,
Brooklyn, N. Y.

ŽODIS SKAITYTOJAMS

Gerbiamieji „Vien. Lietuvninkų" skaitytojai, kurių prenumerata yra jau pasibaigus ir kurie aplaikėte paraginimo korteles, malonėsite atnaujinti, nes kitaip priversti būsime sulaikyti siuntinėję laikraštį. Tie gi, kurie esate užsirašę su dovanomis *Atlasu,* malonėkite dar truputį palaukti ir netrukdyti administracijos su užklausimais. Kaip bus gatavas, tai pranešime per laikraštį.

Permainydami adresą, visuomet parašykite aiškiai: vardą, pavardę, numerį, gatvės vardą, miesto ir valstijos vardus. Pirma pažymėkite seną, paskui gi naują adresą.

„V. L." Administr.

MUSŲ KELIAUJANTIS AGENTAS P. Pilėnas šiomis dienomis keliaus po N. J. valstiją; lankysis po šiuos miestus: Keyport, Paterson, Newark, Elizabethport, Bayone ir kitas vietas. Pas mūsų agentą galima užsiprenumeruoti laikraštį „Vienybę Lietuvninkų" duoti apgarsinimus ir kningų užsakymus.

IMIGRACIJOS REIKALAMS priėmiau nuo J. Bacevičiaus iš Scranton, Pa. Aukuotojų vardai: J. Bavičė,, A. Bacevičienė, V. Račiūnas, E. Samulaitis, A. Žebrauckas, J. Mockaitis, J. Stanaitis, M. Lekavičė, J. Trakinaitis. Visi aukavo po 25c.

Kas. V. Daunora.

Jieškau savo brolio Jono Žilinsko. 8 metai kaip iškeliavo iš Lietuvos, Vilniaus gub., Trakų pav., Kenonio vals., Sevelonų kaimo. Atsišaukite ant šio adreso:

A. Žilinskas,
Box 53, Erwing, Mass.

POPIERIAI LAIŠKAMS

Popieriai del laiškų rašymo, su visokiais pasveikinimais ir su tam pritinkančiomis dainelėmis, su šilkinėms kvietkelėms padabinta, ir su visokiais paveikslėliais parsiduoda labai pigiai. Kas prisiųs 25c. pačtos markėmis, tai aplaikys 12 popierių su konvertais ir dar pridėsim dovanų labai gražią stainelę, išskleidžiama ant pavidalo altorėlio, verta 25c. Už $1 duodam 6 tuzinus popierių, agentams duodam gerą uždarbį. Adresuokite:

K. J. Intas,
P. O. Box 1724,
New York City.

(6f)

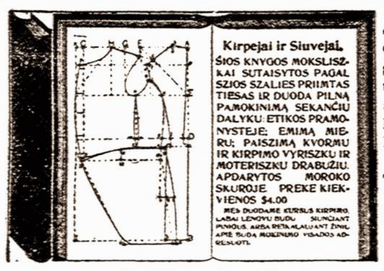

Joseph Topilis & Co.
195 Norman ave., Brooklyn, N.Y.

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.

Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoje.

Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Import/tų iš visų šalių svieto, specijališkai turime padarę daug Lietuviškų Illiustracijų dėl Dainų, Deklemacijų, Referatų ir Pralekcijų, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsiimat arba norit užsiimti šiuomi bizniu, reikalaujanti pagelbos šaukitės prie:

American Film Exchange
A. T. Račiunas Mgr.
630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 3536 W. Bedford.

Tik 2 doleriai
LIEKARSTOS IR GYDYMAS!

Kad Tave kankina, varg'na šviežiai užpuolusi arba užsendinta liga ir nors gydeisi su visokiais patentuotais vaistapalaikiais, kurie negali išgydyti kaip ir visoki daktarpalaikiai, save didelisis gydytojais vadinasi, turkišką mučę užsimovęs, su peiliu rankoje, kviečia ant išmėsinėjimo.

Lietuvi nereikalauji nusiminti, tik neduok daugiau save apgaudinėti, nes gali buti išgydytas, vienok nelauk, kad kas atneštų iškeptą balandį praluptą ir prakąstą bet pats atsišauk prie PHILADELPHIJOS M. KLINIKO, o apturėsi pagelbą nuo tikrai gerų daktarų, kuriem daugybės dėkavoja už išgydymą.

NUO visokių nervų ligų, galvos skaudėjimo, vidurių pagedimo, sėklos nubėgimo, skreplisvimo, kosulio, greito pailsimo pavargimo, abelno ir lytiško nusilpnėjimo nuo saužagystės. Slsptų limpančių ir kraujo ligų, ir kaip vidurinių taip ir viršutinių, kurioe tik užpuola VYRUS ir MOTERIS nuo įvairių skausmingų mėnesinių, skaudėjimo strėnų, baltųjų tekėjimų ir kitų.

KAM MOKETI didelius pinigus už neišgydymą, kad už 2 dol prisiunčiant, per "Money Orderį" ar registruotą gromatą, gali apturėti gerų daktarų pagelbą nuo bile ligos, geras tikras liekartas ir gali išgydyti, atsilankant arba parašant lietuviškai gromatą, kas kenkia. Nelauk ilgai! Visada atsišaukiant reikia adresuoti taip:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut st. Philadelphia, Pa.

Klinikos duris adaros kasdien kiekvienam, apturėjimui sveikatos ir drutumo.

LIETUVOS UKININKAS
seniausias Lietuvoje lietuvių laikraštis
(nuo 1905 metų pabaigos), eina Vilniuje kas savaitė (nedėlia) su priedais:

ŽEMĖ — kas 2 savait., ukio reikalams pašvęstas priedas.
SVEIKATA — kas 4 sav., rašoma apie ligas ir sveikatos užlaikymą.
JAUNIMAS — kas 4 sav., tai jaunimo laikraštis.
ŽIBUTĖ — moterų reikalams pašvęstas laikraštis.

Metiniai „L. Uk-o" ėmėjai gauna da **dovanai didelį kalendorių 1913 m. Ukininkai** premijoms už raštus gauna **ukio padargų.**

„Liet. Ukininkas" duoda įvairius patarimus: ukio, teisių (provų) ir kt. reikaluose.

Per **„Liet. Ukininką"** galima užsisakyti visokios **knygos.**

„Liet. Ukininke" rašo arba pasižadėjo rašyti: daktarai—P. AVIŽONIS, O. BIRMANMAITĖ, K. GRINIUS, S. MATULAITIS ir kt.; veterinoriai—VEITAS, JAŠINSKAS, MOCKUS; advokatai—Dumos atstovas A. BULOTA, J. VILEIŠIS, M. SLEŽEVIČIUS, buv. II Dumos atstovas P. LEONAS ir kt., buv. I Dumos atst. inžinierius P. VITKANSKAS; agronomai—J. MASIULIS, Z. LIUDKEVIČIUS; agron. stud.—KRIŠČIŪNAS, KLIMAS; taipgi—G. PETKEVIČAITĖ (BITĖ), ŽEMAITĖ, JOVARAS, VARGOVAIKIS, MORKUS, A., BALTRŲ DĖDĖS KAIMYNAS ir daug kitų.

„Liet. Ukininke" rašoma taip, kad ir nemokyčiausi supranta.

„Liet. Ukininko" kaina:
Amerikoje metams 2 dol. 20 centų (4 rub.), pusei metų 1 dol. 10 c. (2 rub. Lietuvoje metams 3 rub. (1 dol. 65 c., pusei metų 1 rb. 50 k. (83 c.), 3 mėn. 75 kap.

Teipogi naudinga yra užsisakyti dažniausia einantis pigiausias laikraštis

LIETUVOS ŽINIOS
eina TRIS KARTUS Į SAVAITĘ, UŽ 4 RUB. duoda 150 NUM. ir da nemokami PRIEDAI.

MOKYKLA (lig šiol ėjo prie „Liet. Ukininko") — mėnesinis mokytojų laikraštis.
AUŠRINĖ su **Vasaros Darbais ir Farmaceutų reikalais** — moksleivių laikraštis.
„LIET. ŽINIŲ" KAINA: Amerikoje metams 3 dol. 30 c. (6 rub.), pusei metų 1 dol. 92 c. (3 r. 50 k.); Lietuvoje metams 4 rb. (2 d. 10 c.), pusei metų 2 r. 20 k. (1 dol. 20 c.)

Nuo lapkričio 1 d. 1911 m. pradėjo eiti mėnesinis laikraštis
BENDRIJA pašvęstas kooperacijos (vart., kred. ir kt. drg. reikalams.
„BENDRIJOS" KAINA: Amerikoje metams 1 dol. 10 c. (2 rub.) pusei metų 60 c. (1 rub. 10 k.), Lietuvoje metams 1 r. 50 k. (83 c.), pusei metų 85 kap.

„LIET. UKININKĄ", LIET. ŽINIAS", BENDRIJĄ", VILNIAUS KALENDORIŲ IR KNYGAS leidžia pasitikėjimo BENDROVĖ
F. BORTKEVIČIENĖ, K. GRINIUS IR KO.

Bendrovės nariai, įmokėję **25 rub.**, gauna „Liet. Ukininką" arba „Bendriją" visuomet DOVANAI (tik vieną iš jų), arba „L. Žinias" primokėdami kasmet po 1 rublį. Už 50 rub ir „Liet. Žinias" gauna dovanai. Bendrovės įstatus išsiunčiame pareikalavus.

1911 metais BENDROVĖ išleido spalvuotą
LIETUVOS ŽEMLAPĮ su etnografiška siena. Žemlapio kaina be viršelių 50 k., su viršeliais 70 k., su puikesniais viršeliais ir drobe paklijuotas 1 rub. Assiuntimui reikia da pridėti 8 k., o jei norite apdraustą—tai 18 k.

Pinigai geriausia siųsti money orderiais, tik pasirašykit ant money orderio vardą ir pavardę.

Visų trijų laikraščių („Liet. Ukininko", „Liet. Žinių" ir „Bendrijos) adresas tas pats:
Russia - Lithuania - Vilnius, Semionovska, 10
ir pridėti vardą to laikraščio, kuriam siunčiate.

Tel. 651 Greenpoint.
Daktaras Jonas Misevičia
VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE.
Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaigęs kursą Didžiausiame Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).
272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.
Prie So. 2-nd Street.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

JEI NORITE VISKĄ ŽINOTI,
kas ant svieto dedasi, tai skaitykite šiemet laikrašti
"RYGOS NAUJIENAS"
Geriausias darbo žmonių laikraštis: didelis, su priedu, pigus, gražus ir naudingas, gyvuoja jau ketvirtus metus.

"Rygos Naujienose" rašoma įvairios ir naujausios žinios iš viso svieto kraštų, kaip iš Rosijos, taip ir iš plataus užsienio: iš Amerikos, Afrikos ir kitų žemių.

"Rygos Naujienos" rašo apie kares (vainas), karalius, karalystes, apie politiką ir ekonomiją; apie žemės pirkimus ir pardavimus; bankus, prekystę ir pramoniją; apie amatus, darbus, uždarbius ir tarnystes ir t. t.

"Rygos Naujienos" užtaria varguolius, šviečia juos ir parodo jiems tikrąjį—šviesų gyvenimo kelią, kuriuo kiekvienas gyvas žmogus turi teisę vienodai su kitais naudoties.

"Rygos Naujienos" duos savo skaitytojams per šiuos 1912 metus išlošti ant lioterijos 100 rublių ir

už 150 kap. dovanų

duos 6 dideles, labai naudingas ir gražias knygas:

1) **Juokų Kalendorių** 1912 metams, kaina 10 k. 2) **Kunigų pasakos ir davatkų** juokai, kaina 15 k., 3) **Kalbamokslis** (gramatika) **lietuviškos kalbos,** kaina 25 k., 4) **Juokų knygelė** (su paveikslais), kaina 25 k., 5) **Kaip įgyti pinigus,** kaina 10 k., 6) Parankiausioji **Homeopatijos knyga** gydymui žmonių ir gyvulių su **Homeopatiškais vaistais** be gydytojo pagelbos. Parašė Daktaras Bekerman'as. Lietuviškai vertė T. Žvalgonas, kaina 75 k., (didelė apie 150 puslapių knyga).

"Rygos Naujienos" eina vieną kartą per savaitę (nedėlę) — subatomis, didelio formato ir su priedu. Kaina su prisiuntimu: **metams 3 rub.,** pusmet. **1.50** kap., 3 mėn. 80 k. **Galima užsimokėti ir dalimis: per keturius mėnesius 1 rub. Į užsienius:** metams 4 rub., pusmet. 2 rub., 3 mėn. 1.25 kap. Atrokavus 1.50 kap. už dovanas, kurias "Rygos Naujienos" duos savo skaitytojams, tai pats laikraštis **liekta tik už 150 k. met.,** o į užsienius — **2.50 k.**

Kas parinkęs dešimtį "Rygos Naujienų" metinių prenumeratorių atsiųs redakcijai — gaus visiems 1912 m. "Rygos Naujienas" su visomis dovanomis **veltui.** Adresas:

Riga, Katoličeskaja No. 28, Redakcija "Rygos Naujienos"

Amerikiečiai, užsakykit "Rygos Naujienas" į tėvynę — savo giminėms!

„Tuojaus išeis išpo spaudos".

TURINYS: Peržvalga; Pramonė ir Prekyba (G.J.Leveskio ref.); Naminė Higiena (M.Jurgelionienės ref.); Iš sveikatos srities (Dr.A.L.Juška); 10metinės "Aušros" sukaktuvės; Edisono gyvenimas ir darbai; Nuo kada žmonės vartoja Kalendorius; Ką veikė Milwaukee's socijalistai (iliustruotas); Pirmoji Gegužės; Nuo ko paeina raudonoji Vėliava; Kaip likti piliečiu (liet. ir angliškai); Patarimai gyvenimui; Eilės; Informacijų Skyriai; Pasakaitės; Įvairus Receptai; Visokios Statistikos; Juokai ir šiaip įvairus raštai ir naudingos žinios. Puikiai iliustruotas; daug paveikslėlių ir pagrąžinimų. Naudingiausias, gražiausias ir geriausias už visus Kalendorius. Didumo 7x10 colių, į 100 ar daugiau puslapių.

Kaina 25 centai. Agentams geras uždarbis.

Kas prisiųs 25c, tam pridėsime gražų kišeninį kalendorių **Dovanų.**

J. ILGAUDAS, 1613 S. Halsted st., Dept. 6, Chicago, Ill.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

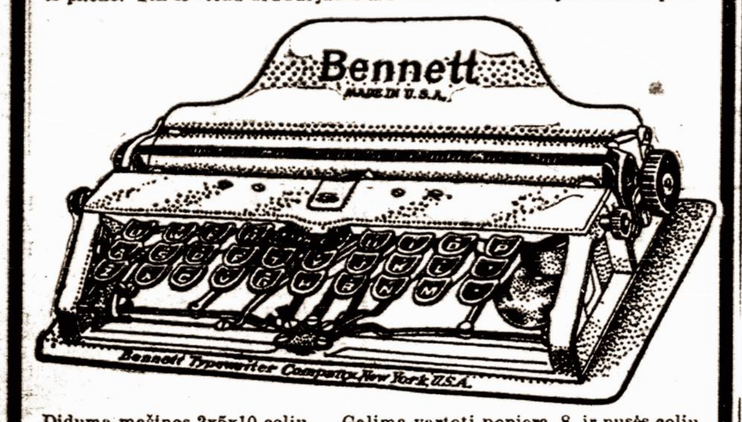

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

New Telephone 1070 R.
Vienatinis ir Geriausis Fotografistas.
Jos. Shukis
20 East Market st. **Wilkes-Barre, Pa.**

PUIKUS HOTELIS
Andriaus Milišausko
Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.
Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

Telephonas: 3254—T—Market.
Daktaras
Jonas J. Kaškiaučius
Gydo vyrų, moterių ir vaikų ligas, pagelbsti prie gimdymo.
VALANDOS: Nuo 9—12 ryt. nuo 6—8 vak.
88 Jefferson Str. prie **Ferry Str.**
NEWARK, N. J.

EMIGRANTŲ ŠELPIMO KOMITETO ADRESAI:

S. Jankauskas,
350 Newark str., Hoboken, N. J.
Pagelb. S. Zaliaucka 243 Bedford Ave., Brocklyn, N Y.
Prot. sekr. J. A. Kavaliauckas, 120 Grand st., Brocklyn, N. Y.
Fin. sekr. J. Jukelis, 915 Clinton st Hoboken, N. J.
Išd. V. Dauneras, 229 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y
Sekr. J. A. Kavaliauckas.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA ORGANIZACIJA S. L. A.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje susideda iš 250 kuopų, turi 10,000 sąnarių, New Yorke savo namus vertės $40,000.00. Išleidinėja savaitinį laikraštį „Tėvynę", savo išde turi grynais piningais suvirš $25,000.00. Apšvietos reikalams ir kitokiems labdarinciems tikslams išmoka šimtus dolerių, kas metas. Todėl geistina, kad Susivienijimas turėtų bent 100,000 sąnarių, tuomet tokia organizacija galėtų atpikti mums ir mūsų tautai milžiniškus darbus Jeigu S. L. A. kuopos rastųsi kiekvienoje Amerikos vietelėje, kur tik yra burelis brolių, lietuvių ir kad visi suaugę būtų jo sąnariais, kaipo pasekme to, našlės ir našlaičiai ir nusenę, po mirusiam sąnariui gautų 600 ar 1000 dol., tai pamąstyk, kiek apsunkinimų, kokius dabar nuolatos lietuviai nukenčia, galima būtų išvengti, kiek našlaičių būtų išgelbėta lietuvystei, kurie dėl prievartos pakliuva į rankas kitataučių ir žuva kaipo lietuviai! Kiek pinigų mūsų visuomenė tada galėtų apversti visokiems naudingiems tautos reikalams!

Šituos klausimus reikalaujame rimtai apsvarstyti. Pasvarstyk gerbiamas skaitytojau valandėlę, kaip daug gero gali būti padaroma organizacijos tokios, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Įmokėti piningai į šitą organizaciją (S. L. A.), buva pilnai užtikrinami atgavimui atgal sunkiose gyvenimo valandose ir dar daug sykių didesnį, negu tapo įmokėta.

Susiv. L. A. išmoka mirusio nario pašelpgaviui taip: $150.00, — $300.00, — $600.00 ir — $1000.00. Yra keturi skyriai apsaugos pagal virš paminėtas sumas.

Visokios blankos, konstitucija ir mokesčių kningelė gaunama dovanai pas Susivienijimo sekretorių: A. B. Strimaitį, 307 W. 30th st., New York City. Jeigu tavo miestelyje dar nėra S. L. A: kuopos, o nori tapti šios organizacijos sąnariu, tai rašyk klausdamas išlygų ir konstitucijos pas sekretorių viršpažymėtu adresu, arba pas prezidentą: F. Živatkauską, 110 W. Market st., Scranton, Pa.

Didžiausis Pasaulyje Teatras
Hippodrome.
ant 6th Ave., tarp 43 ir 44 gatvių.

Šiemet stato ant scenos vieną labai dailiai sutaisytą spektaklį „Aplink Svietą". Būti New Yorke ir neaplankyti Hippodromo, reiškia būti Romoje ir nematyti popežiaus. Lošia kasdien po pietų nuo 2-ros ir vakarais nuo 8-ių. Geriausios sėdynės $1. Augščiau — pigiau.

Ruptura

Mano Budas — Iszgydytas ant visados be operacijos.

Aš noriu susišnekėti su kožnu žmogumi, kurs turi rupturą. Aš noriu išaiškinti jiems mano gydymo budą. Aš turėjau darbą su ruptura ir gydžiau ją per dvidešimts metų, ir esu išgydęs pilnai tukstančius žmonių, kurie turėjo rupturą. Toks milžiniškas patyrimas padarė mane pirmu Rupturos Specialistu, o ne ten kokiu praktikantu.

Chroniškos, kraujo ir nervų ligos gydomos.

Dr. Alexander Omalley
Didžiausias Rupturos Specialistas.

Atsimink Aš esu išradėju greito ir be skaudėjimo budo gydymo Rupturos, ir mano didelė praktika ir jos geras vaistas padarė daug pasekėjų. Jeigu įpulsi į jų rankas, vaistas nebus atsakantis.

PRISIPILDYMO LIGA.

Mano systema gydymo prisipildymo ir rektališkos ligos užtikrina jums greitą ir visotinį išgydymą. Aš nenaudoju peilį ar kokį kitą barbarišką budą prie Rektališkų ligų.

LIGOS VYRU

Aš noriu, kad kožnas žmogus turėdamas Išsiveržimą, Nečystą Kraują, Slobnumą Mažą Energiją, Kraujo ir Inkstų ar kokią kitą ligą parašytų ar pašnekėtų su manim. Rašyk jeigu negali ateiti. Visa korespondencija bus užlaikyta slaptybėje ir atsakymai siųsti čystam konverte. Rašyk ir atsiųsk 2c stampą ant knygutės apie Rupturą. Visokiais Prisipildymais ir Rektališka liga, o męs siųsim ją dykai ant bent kokio adreso.

Dr. Alex. O'Malley
Offices, 158 So. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.
Kur Lietuviškai ir Lenkiškai susikalbama ir susirašoma.

Pigiausios kainos — Didziausia apsauga $100.000.oo

Pigiausios kainos -- Didžiausia apsauga $100.000.oo

Skaitykite atydžiai!

Nesiduokite apgaudinėt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvaranciją į Valstijos kasą. Pirm negu pavesite savo pinigus taupinimui arba pasiuntimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jųsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudėjan Valstijos kason Šimtą tukstančių dolerių kaipo užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jųsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už **$26.15**, 100 rub. už **$51.90**, 500 rub. už **259.40**, 1000 rub. už **$518.oo**. Parduoda laivakortes į Eurodą ir į Ameriką Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakorčių kainų. Atsakinėju greitai, o patarimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausios kainos -- Didžiausia apsauga $100.000.oo

Pigiausios kainos — Didziausia apsauga $100.000.oo

Konkursinis
Geografijos Vadovelis
Kaina 75c.
Apdaryta $1.oo.
J. J. Paukštis & Co.
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

TIK KĄ IŠĖJO IŠ-PO SPAUDOS:

APIE KUNO ISLAVINIMĄ

Pagal prof. Bliunčli parašyta P. Norkaus. Su 25 paveikslais. Pusl. 74. Kaina 15 centų. Autorius išdėsto žmogaus kūno, ypač krūtinės, sustatymą. Pagaliaus nurodo, kokia svarbią rolę lošia kasdieninė kūno gymnastika, kaip ji žmogų sustiprina fyziškai ir protiškai; kaip per gymnastiką žmogus palaiko savo kūno sveikatą, gražumą ir pailgina gyvenimą. Tas atsiekiama tik pašvenčiant kasdieną po desėtką minučių ant gymnastikos. Kningutė reikalinga turėti po ranka ir atvejų atvejais perskaityti. Tas veikalėlis mūsų kalboje dar pirmutinis tokios rųšies.

VILKU LIZDAS

Apysaka iš kryžiuočių laikų, parašyta Zuzanos Moravskos, sulietuvinta A. Vėgėlės. Pusl. 117. Kaina 35 c. Niekas taip neišlavina jaunuomenės, niekas tiek neinkvepia meilės prie savo tėvynės ir visų prakilnių darbų, kaip historiškos apysakos. Francūzus pakėlė apysakos Diumo, Hugo ir Zolo. Pasaulį pralenkė anglai išmintingame patriotizme ačiu historiškiems romanams Walter Skotto. Lietuviai da maža teturi historiškų apysakų, išskiriant Kraševskio „Kuningas", „Vitoliorauda" ir kit. Todėl „Vilkų Lizdas" yra labai brangintina kninga. Nors ji skiriama tik jaunuomenei, bet ją su didele nauda ir smagumu perskaitys kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė.

PAŽVELGUS ATGAL

Didelė sociologiška apysaka arba romanas, garsaus amerikonų romanisto Edwardo Bellamy, versta P. Siulelio. Pusl. 356. Kaina $1. Šitas veikalas, išverstas veik į visų civilizuotų tautų kalbas, ir turėjęs visur milžinišką pasisekimą, lietuviškame pilname vertime pasirodė dar pirmą sykį. Bellamy nupiešia dailios apysakos formoje apie žmogų, kuris pramiegojęs šimtą suvirš metų, prabudo ir rado visai naują draugijos surėdymą. Čia jis aprašo viską, kas buvo naujai sutvarkyta ir kaip tuose laikuose buvo laiminga žmonija. Norints tai didelės fantazijos aprašymas, bet jis suteikia skaitytojui tūkstančius prakilnių minčių. Galima drąsiai sakyti, kad šita kninga yra socialistų vadovėlis. Ją perskaitęs žmogus pasisems sau labai gilių idealų. Ji privalo rasties kiekvieno lietuvio kningynėlyj.

J. J. Paukštis & Co.
120-124 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

Mūsų aptiekorius yra lietuvis
FRANAS URBONAS

Visi, kurie jieškote sveikatos, galite ją apturet.
Musu aptiekoriaus

vaistai (liekarstos) ir gera roda parodys tikrą kelią in sveikatą : : : : :

SU PAGARBA FRANAS URBONAS
151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) **BROOKLYN, N. Y.**

PIRMAS LIETUVISZKAS
Fotografistas ir Maliorius
VISOKIU FOTOGRAFIJU

Darba atlieku

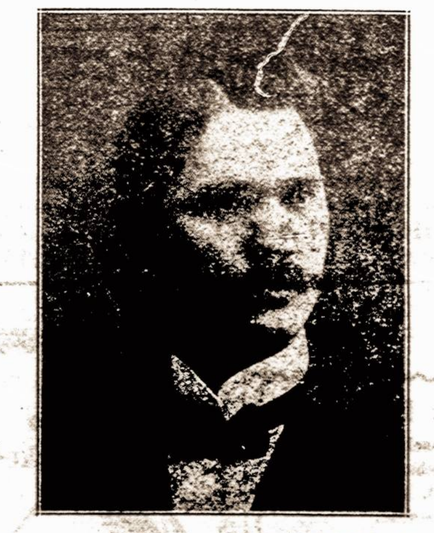

puikai ir pigiai.

G. BENSON
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

SKAITYK, O ŽINOSI VISKĄ.

Pranešu visiems lietuviams ir savo kostumeriams, kad aš perkėliau savo krautuvę į Chicago, Ill., kurioj galit gaut: laikrodžių, laikrodėlių lenciūgėlių, visokių žiedų, spilkų, kolčikų, kompasų, kryžiukų. Puikiausių armonikų, skripkų, klernetų, trūbų, koncertinų ir daugybę visokių muzikališkų instrumentų. Gerų britvų, visokio skyriaus drukuojamų mašinukių, albumų fotografijoms, guminių litarų. Monų knygų, istoriškų ir malda-knygių. Gražių popierų gromatoms rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis, su drukuotais aplinkui konvertais, tuziną už 25c, 5 tuz. $1.00, perkupčiams 1000 už $6.00. Jaigu kas neturite mano katalogą, rašyk šiądien: prisiųsdami už 5c markę, o apturėsi mano Didelį Katalogą Dykai su 1000 naudingų visokių daiktų. Aš užtikrinu, kad mano tavoras pirmos kliasos, o prekės pigesnės kaip kitur. Perkupčiai gali ganti pirkt tavorą daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus lietuvius ir lietuvaites su orderiais ir visokiais pirkiniais kreiptis pas savo tautietį

M. K. Wilkewich,
3225 So. Halsted St. Dept. V. **Chicago, Ill.**

Telephone 2427 Greenpoint

VIENATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA
AGENTURA
Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jau nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norintiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkortes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Kurie pas mus pirko Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokio klapato; per tai, kad męs visados suteikiam keleiviams geriausius patarimus, kaip turi keleivis apsisaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežių.

Taigi reikalaujant ŠIFKORTĖS — malonėkit atsilankyt į musų Ofisą, o busit kogeriausia aprupinti visame.

Offiso valandos:
šiokioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.
120-124 Grand Street, Brooklyn, Y. N. (Antros durys nuo Berry Street)

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunčiame pinigus i visas svieto dalis saugiai, greitai ir pagal pinigų kursą.

Teipgi išmainom ant ruskų ir vokiškų.

Parduodam Tikietus ant geležinkelių į pietines ir vakarines valstijas.

Persiunčiam potografijas į Lietuvą ir užregistruojam laiškus.

Padarom aktus rejentalnus dėlei žemės ir kitokių priklausančių savasčių. Tą viską darom su Konsulio įsiudijimu.

Užsilimame provomis Europiškomis ir Amerikoniškoms iškolektavojime mokesčių.

Darom daviernastis, išjieškom dales Lietuvoje ir atimam į Ameriką.

„VIENYBE LIETUVNINKU"
Seniausias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.

Išeina kas Sereda. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų" Amerikoje prekiuoja metams $2.00, pusei metų $1.00. Užrubežiuose prekiuoja metams $3.00, pusei metų $1.50.

Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras laiškams rašyit ir kitokius spandos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spandos, kaip svietiškas teip ir maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Bibliją ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys,
120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

THE AMERICAN Preké $7.00
Labai puiki mašina drukavojimui laiškų.

Šita mašina puikiai drukuoja, labai aiškus drukas ir dručiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po $10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kam reikalinga tankiai kilnotis, tai geriausia pirkti mašiną su skrynele, kurią pasiėmęs į ranką kaip čemodanelį, gali nešti kur nori.

Pati skrynelė $2.00
O mašina $7.00

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

Telephonas: Greenpoint 8.
Daktaras
A. Szlupinte-Jankauckiene.
gyde visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palagų.
VALANDOS: Nuo 12—2 po piet, nuo 7—8 vakare.
265 Berry St., prie Grand St.,
BROOKLYN, N. Y.

TELEPHONE 1295 GREENPOINT.

P. BUTKUS
LIETUVISZKAS GRABORIUS
(UNDERTAKER)
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veselioms ir krikštynoms.
Mano gyvenimo Ofiisas atidaras DIENĄ IR NAKTĮ.
213½ Berry Str. Brooklyn, N. Y
Branch Office: 48 Hudson Ave.
LIETUVIAI KREIPKITĖS REIKALE PAS LIETUVĮ.

Bell Phone: Dickinson 3757 w.
Dr. I. Stankus
Vienatinis Tikras Daktaras - Lietuvis Visoj Philadelphijoj.

Inrengė locną savo *Ligonbutį*, kuriame *pasekmingai gydo* visokias šviežias ir užsisenėjuses ligas.
Daro visokias operacijas.
Atsišaukintems
Gydytojo patarima suteikia dovanai.
DR. I. STANKUS
1220 So. Broad St.,
PHILADELPHIA, PA.

Antanas Stašauckas.
Labai puikioje vietoje saliunas, užlaikau skaniausius gėrimus ir kvepiančius cigarus. Lietuviai, nepamirškite atsilankyti pas savo vientautį.
No. 2 Cor. Nesbitt ir B.
EAST PLYMOUTH, PA.

PATENTS
promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. *Address,*
H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

Bischoff's Banking House
287 Broadway Kampas Reade Gatvės
New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

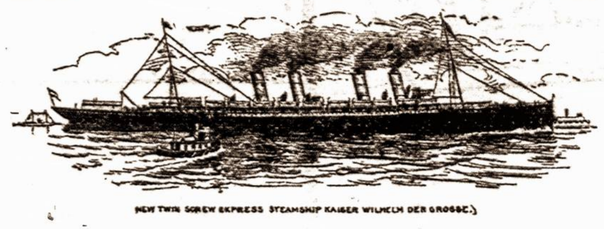

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai butų greitai atlikti, tegu atsišaukia į
Seniausį Bankinį Namą. Uždėtą 1848 m.
$100.000 (šimtas tukstančių dolerių) yra mųsų kaucija sudėta į rėdišką kasą.
Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes pardiodame ant geriausių garlaivių visų Linijų į ir iš Krajaus už pigiausią kainą. Pašportus dėl keliaujančių į Krajų parupiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejentališkas popieras su palindijimu Konsulio. Atjieškojimą dalių atliekame kuoteisingiausiai.
Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

Žmijecznikas yra tikrasis Tėmyk! Tiktai Groblewskio

Geriausias Liniments arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ,
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neišskleisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto centa.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moterų.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Teisingiausia
Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.
SIUNČIU PINIGUS
į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stovi už kaucija $30.000.)
Taipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugrąžinu.
PIRMOS KLIASOS HOTELIS,
Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.
P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA
(Bell Phone 8—R)

"LAISVĖ"
Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS
Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.
Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.
Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!
Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:
"LAISVĖ" 242 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Nepamirškit
Tautiško Namo!
Erta, daili salė mitingams, veselijoms, tea rams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.
TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.
Razutis & Dixon
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

Telephone Orchard 1133.
Dr. I. R. TILLMAN
Ofiso valandos:
8-10 ryte, 1-2 po piet, 6-8 vakare.
Nedėliomis: 8-10 ryte, 1-2 po piet.
276 E. Broadway, New York.

Daktaras Tiesu, **Julian Czupka**
Advokatas ir Notary Public.
Ofisas: 3 N. Main Street,
Wilkes-Barre, Pa. kasdien.
138 So. Washington Ave.
Scranton, Pa.
Panedėliais ir Ketv. nuo 6—7 vak.
Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scranton. Teipgi pas skvairas paliudijimus (doviernastis) išrupinu Rosijoj ir Lietuvoj.

Jeigu norite turėti gerai atliktą darbą už prieinamą kainą, tai kreipkitės į offisą Dantistų Daktarų
GEMSO ir GINDESO
791 BROADWAY (kampas Fayette St.) BROOKLYN, N. Y.
Valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 8 vak. Nedėlioje nuo 9 ryte iki 1 po piet.

ADVOKATAS
VIKTORAS E. GARCAS
45 Broadway, New York, N. Y.
Išveda pasekmingiausiai visas Kriminališkas ir Privatiškas Provas visuosia Amerikos ir Rusijos suduosia. Jei jumi atsitinka kokia nelaimė (sužeidžia) pasiklauskite pirma mano rodos. Išduodu visokias Rajantališkas popieras Daviernastis ir t. t. Su PALIUDIJIMU KONSULIO. Kas negali asabiškai atsilankyti, tegul atsišaukia per laišką ant sekančio adreso:
VIKTOR E. GARTZ
(Advokatas)
45 Broadway, New York, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —
JonaKulboka
SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI,
KVEPIANTI CIGARAI.
74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampas Wythe ave.)

Tel. 2334 Greenpoint.
PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
pas PETRA A. DRAUGELI.
Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.
73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Telephone 2762 Greenpoint.
Daktaras Brandšteinas
Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą.
103 So. 2-nd Str., kampas Berry Str.
Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškų (įsisenėjusių).
Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

N. L. SAVAY
Advokatas.
Pirmiaus buves sanariu gerai žinomos advokatu firmos Atwater & Cruikslank.—Teipgi ex-prezidentas American Civic Alliance.
Praktikavęs tryliką metų augštesniuose teismuose.
OFFISAS:
45 Broadway, New York, N. Y.
Ruimai 184-187.
Tel. Rector 5560.

Telephone 854 W. Williamsburgh.
Williamsburgh BATHS.
E. APRIL, Savininkas.
Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS
274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.)
BROOKLYN, N. Y.
Moterims kiekvieną utarninką.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8½ dienų in Roterdamą	11½ dienų in Liepojų
III klasa $31.	III klasa $33.
II „ 45.	II „ 47.
I „ 52.	I „ 62.

Laivai iš New Yorko: Birma Gegužio 13, Kursk Geg. 27, Lithuania Bir. 10.
Del smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centališką kontorą.
A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY NEW YORK CITY, N. Y.

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
817-819 Grand St.,
BROOKLYN, N. Y.
Telephone, 1108 Williamsburgh

Telephone 1331
Nik. P. Zelwis
LIETUVISZKAS GRABORIUS
Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veselioms ir krikštynoms.
Offisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street,
Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

20 Metu Senas Laikrasztis
"LIETUVA"
Išeina kas Petnyčia Chicago, Ill.
Laikraštis, "Lietuva", 8 puslapių, didelio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių iš Lietuvos, Amerikos ir viso pasviečio, ypač iš didžiausio miesto Chicago, kuriame gyvena apie 60,000 lietuvių ir turi šimtus visokių pašelpinių, teatrališkų, biznišku, ir kitokių draugyščių.

„Lietuvos" prenumerata:

Suvienytose Valst. Šiaurinės Amerikos:	Metams $2.00, pusei metų $1.00.
Kanadoj ir Mexike:	Metams $2.50, pusei metų $1.25.
Rusijoj, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:	Metams $3.00, pusei metų $1.50.

Užsirašyti „Lietuvą" galima kiekviename laike.
Užsirašant "Lietuvą" reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pačto Money Orderį arba pinigais registruotame laiške ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Rašyk tuojaus, o gausi vieną "Lietuvos" numerį ant pažiuros dykai.

Jonas S. Lopatto
Attorney and Counseller-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pensylvanijos Universitetą), užsiima varymu prevų visuose teismuose.
Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampe Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.
Office Phone Peoples 37
„ Bell 47
Residence Peoples 1100

MOKINKIMĖS PATYS
Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) $1.00.
Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15 c.
Naujas Budas mokintis rašyti be mokintojo..... ..... 10 c.
Aritmetika mokinimuisi rokundų su paveikslais (apdaryta).....35 c.
Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu
P. Mikolainis,
Box 62. New York City.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuvė tapo Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

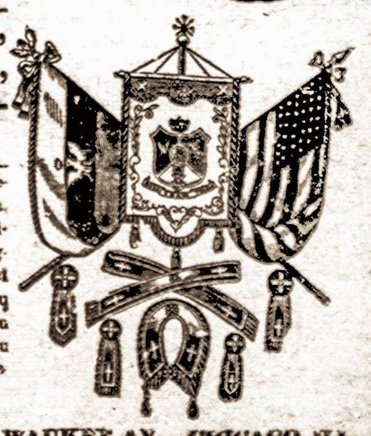

Turiu už garbę apreikszti gerbiamiems Kunigams ir gerbiamiems Draugystėms, kad aš dirbu visus augszcziau paminėtus daiktus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu viską padirbti pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.
Su gerbiamu
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Feeling "Fit" Every Day
Influenzos arba irmėdies užpuolimai naktimis arba kosulys ir dieginai jūsų raumenyse iš nusidirbimo, nepaguldys jus, jeigu turėsit

Dr. Richter'io Pain-Expellerį savo namuose ir tuojaus imsite vartot. 25c. ir 50c. aptiekose. Sergėkis pamėgdžiotų vaistų.
F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York
Richter'io Congo Pillės yra geros ant vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.